

Møte torsdag den 3. desember 2009 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 23):

1. Redegjørelse av miljø- og utviklingsministeren om status og framdrift i klimaforhandlingene
2. Innstilling fra fullmaktskomiteen om Riksvalgstyrets avgjørelse av klage ved stortingsvalget 2009 (Innst. 51 S (2009–2010))
3. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Finansdepartementet og Fornyings- og administrasjonsdepartementet (Innst. 10 S (2009–2010), jf. Prop. 1 S (2009–2010))
4. Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Justis- og politidepartementet mv. (rammeområde 5) (Innst. 6 S (2009–2010), jf. Prop. 1 S (2009–2010) og Prop. 1 S Tillegg 3 (2009–2010))
5. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Justis- og politidepartementet (Ny avtale om arbeidstidsbestemmelser for politi- og lensmannsetaten m.m.) (Innst. 58 S (2009–2010), jf. Prop. 31 S (2009–2010))
6. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Justis- og politidepartementet (Innst. 59 S (2009–2010), jf. Prop. 45 S (2009–2010), unntatt kap. 456 og 3456)
7. Innstilling fra justiskomiteen om samtykke til godtakelse av rammebeslutning 2008/977/JIS om personvern i forbindelse med politi- og strafferettssamarbeid (videreutvikling av Schengen-regelverket) (Innst. 60 S (2009–2010), jf. St.prp. nr. 95 (2008–2009))
8. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i domstolloven mv. (godkjenning av sidegjeremål for dommarar mv.) (Innst. 48 L (2009–2010), jf. Prop. 5 L (2009–2010))
9. Innstilling fra justiskomiteen om årsrapport for 2008 fra Stortingets billighetserstatningsutvalg (Innst. 63 S (2009–2010), jf. Dokument nr. 20 (2008–2009))
10. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om tilleggsbevilgning som følge av flere asylsøkere (Innst. 45 S (2009–2010), jf. St.prp. nr. 100 (2008–2009))
11. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om endringer i utlendingslovgivningen (beslag, meldeplikt og bestemt oppholdssted) (Innst. 46 L (2009–2010), jf. Prop. 11 L (2009–2010) og Ot.prp. nr. 105 (2008–2009))
12. Referat

Presidenten: Representanten Morten Høglund, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Representanten Nikolai Astrup vil framsette et representantforslag.

Nikolai Astrup (H) [10:02:01]: På vegne av representantene Lars Myraune, Svein Harberg, Janne Fardal Kristoffersen og meg selv har jeg gleden av å fremme forslag om tiltak for energieffektivisering av bygninger.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Med hjemmel i forretningsordenens § 26 fjerde ledd vil presidenten foreslå at på Stortingets dagsorden for fredag endres sakenes rekkefølge ved at sak nr. 4 og sak nr. 5 bytter plass. Det skjer i forståelse med de aktuelle interpellanter og berørte statsråder. – Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag, og det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:03:33]

Redegjørelse av miljø- og utviklingsministeren om status og framdrift i klimaforhandlingene

Statsråd Erik Solheim [10:04:14]: Bildet av regjeringen på Maldivene som holdt regjeringsmøte under vann, gikk nylig verden over. Det fortelles at regjeringen i Nepal vurderer å holde et regjeringsmøte på Everest Base Camp, hvor is og snø smelter. Jeg skal ikke foreslå stortingsmøte eller regjeringsmøte på Bryggen i Bergen! Men dette illustrerer hvordan klimaendringene angår regjeringer og nasjonalforsamlinger over hele kloden, og det er en utfordring for sektorer og samfunn som helhet, også i Norge.

Klimaendringene er synlig over hele kloden, i nordområdene, på sydhavsøyer, langs elveløpene i Asia og i randsonene av Sahel-beltet i Afrika.

De globale klimaendringene påvirker viktige samfunns- og utviklingsspørsmål som matsikkerhet, vannforsyning, tilgang til ren energi og fattigdomsbekjempelse. Flere og flere land slutter seg heldigvis til målet om å begrense oppvarmingen til maksimalt to grader i forhold til førindustrielt nivå.

Dynamikken i klimaforhandlingene er også ny. Det var EU som langt på vei dro i gang den globale kampen mot klimaendringer, men de siste månedene har initiativet i stor grad gått over til asiatiske land. Kina og India har lagt fram vesentlige utslippskutt. Indonesia og Sør-Korea har gått lenger. Brasil har kommet inn på banen med betydelig innsats fra sin side. Afrika har en felles plattform for krav om støtte til klimatilpasning, og ikke minst, USA er tilbake på den multinasjonale arena. I tillegg til dette har omtrent hele kloden fått et bredt engasjement fra det sivile samfunn og fra næringslivet. Det går omtrent ikke én dag uten at jeg treffer organisasjoner, bedrifter, fagforeninger, studenter, forskere, kirkesamfunn og andre som har satt seg egne klimamål. Så vidt jeg vet, skal alle norske biskoper delta i København – for å gi en illustrasjon. Dette er folk som krever umiddelbar og rask handling. Dette engasjementet vil bli fulgt opp gjennom en bred deltakelse i København. Det er en stor norsk delegasjon, og i tillegg vil det vil være hundrevis, tusenvis av aktører fra næringslivet og det sivile samfunn der nede.

Veien til København startet på Bali for to år siden. Her ble landene enige om å gjennomføre forhandlingsprosessen i to spor. På den ene siden må vi få en videreføring av Kyotoprotokollen. Norge ønsker at denne skal fortsette, ved siden av, eller helst integrert i en bredere avtale. Styrken ved Kyotoprotokollen er at den er rettslig bindende. Det har konsekvenser for land dersom de sier opp sin del av avtalen, eller ikke holder avtalen. Andre gode sider ved Kyotoprotokollen er at den inneholder kvantitative utslippstak og fleksible mekanismer.

Men Kyotoprotokollen er ikke alene nok til å nå våre langsiktige mål. Derfor forhandler vi samtidig om en bredere avtale med forpliktelser om utslippsreduksjoner også for USA og for de avanserte utviklingslandene. Den mest fundamentale svakheten ved Kyotoprotokollen var at verken USA eller land som Kina og India hadde del i den. Vi må også få en avtale som svarer på utviklingslandenes enorme behov for finansiering, hjelp til tilpasning og teknologioverføring.

Siden toppmøtet på Bali har det vært framgang på mange viktige områder. Det gjelder tiltak for å redusere avskoging, det gjelder tiltak for klimatilpasning, ikke minst i fattige land, det gjelder samarbeid om overføring av teknologier til utviklingsland, og det gjelder systemer for klimafinansiering. Men det er fortsatt langt igjen til enighet om de helt sentrale spørsmålene som utslippsreduksjoner for de rike industrilandene, finansiering av klimatiltak, hva slags tiltak de mest avanserte utviklingslandene skal sette i verk, og hvilken internasjonal status disse skal ha.

I København er det dessverre lite sannsynlig at man vil klare å bli enig om en ratifiserbar avtale som favner alle forhandlingsspørsmålene, slik Norge har arbeidet for, arbeider for og vil fortsette å arbeide for. Til det er det for mange løse tråder i forhandlingene og for stor uenighet om formen på en avtale.

Strategien for møtet i København må for det første være å «forsegle» enigheten om det vi har på bordet så langt. Dette må gjøres i form av en politisk forpliktende avtale, slik at landene ikke kan gå tilbake på det i ettertid. Det må altså ikke være en løs hensiktsmessighetserklæring fra statsledere, men en klar, forpliktende politisk avtale. For det andre må vi vedta en prosess som tar sikte på å ramme resultatet inn i en folkerettslig bindende form. Det må skje umiddelbart etter møtet i København, med det mål at det skal skje så tidlig som mulig i 2010. Norge har alltid vært en forkjemper for et sterkt, forpliktende internasjonalt miljøregelverk. En ratifiserbar internasjonal avtale kan ikke så lett gjøres om ved neste korsvei i noe land.

For Norge er det noen overordnede nøkkelelementer som må være med i en ny global klimaavtale:

- Avtalen må for det første være basert på den til enhver tid gjeldende vitenskapelige kunnskap. På sikt må alle land og alle sektorer omfattes av en ny avtale med effektive etterlevelsesmekanismer.
- Videre bør avtalen inneholde et langsiktig mål om å begrense veksten i den globale gjennomsnittstemperatur til 2 °C i forhold til før-industrielt nivå.
- Avtalen må ha som mål vesentlige utslippsreduksjoner

både for 2020, for umiddelbart å sette fart på teknologirevolusjonen som vi trenger, og for 2050, for langsiktig å løse problemet.

- Avtalen må også være en forpliktelse om økt og forutsigbar finansiering av utslippsreduksjoner og tilpasningstiltak i utviklingsland, og den må særlig gi assistanse til de minst utviklede og mest sårbare landene.
- Avtalen må inneholde et styrket globalt karbonmarked.
- Avtalen i København må videre inneholde enighet om en rask forhandlingsprosess for å utforme en ratifiserbar internasjonal avtale. Mandatet for denne forhandlingsprosessen må ha et klart mål og en klar tidsplan for en slik avtale.
- Til sist, men ikke minst: Når vi vet at møtet i København ikke fullt ut vil løse de langsiktige klimaproblemene, må det også være en klar forventning om at det i årene etter møtet i København tas tak i det vi ikke lykkes med i København.

Alarmerende forskningsresultater de siste årene tyder på at klimaendringene skjer enda raskere enn det FNs klimapanel beregnet i 2007. Utviklingen i global gjennomsnittstemperatur ligger i det øvre sjikt av framskrivningene fra FNs klimapanel. Veksten i de globale utslippene av klimagasser ligger i overkant av det man har gjort beregninger for. Dersom utviklingen fortsetter på denne måten, risikerer vi en global oppvarming på mellom fire og seks grader. Klimaendringer i et slikt omfang vil ha dramatiske konsekvenser.

Det britiske meteorologiske instituttet har sammen med forskningssentrene Hadley Centre og Tyndall Centre nylig beskrevet konsekvensene av en global temperaturøkning på fire grader. De sier at om lag en milliard mennesker vil få store problemer knyttet til ferskvann. Asias vannforsyning vil være spesielt utsatt. Den globale matsikkerheten vil reduseres betraktelig, og mange hundretalls millioner mennesker står i fare for å sulte.

Andre steder vil vann, nedbør og ekstremvær skape problemer med flom, ødeleggende stormer og havnivåstigning. Flere lavtliggende øystater, som Maldivene, vil kunne forsvinne helt. La meg sitere Maldivenes president, som har inntatt en internasjonal frontrolle i kampen mot klimaendringene: Vi vil ikke bytte ut et paradys med en leir for klimaflyktninger.

Selv om det er voksende enighet om et 2-gradersmål, er det langt fra enighet om hvordan dette målet skal omgjøres i konkrete internasjonale forpliktelser for i-land og u-land i en ny avtale. Det er tre forhold som særlig gjør det vanskelig å få på plass en ny avtale:

For det første: Utslippskuttene som industrilandene har lagt på bordet for 2020, er langt fra ambisiøse nok til å nå 2-gradersmålet.

For det andre: De store utviklingslandene – Kina, India, Brasil og andre – har vært avvisende til å forplikte seg internasjonalt til utslippsreduksjoner dersom de ikke finansieres av industrilandene.

For det tredje: Det er ikke langt på bordet tilstrekkelige løfter om finansiering av utslippsreducerende tiltak og klimatilpasning i utviklingsland.

USA har en nøkkelrolle i København. Jeg er helt overbevist om at Obama-administrasjonen vil at USA skal være med i en ny avtale. Utfordringen er å få USA til å forplikte seg internasjonalt til konkrete og ambisiøse utslippsreduksjoner, på lik linje med andre industriland. USA ønsker ikke å gjenta det som skjedde i Kyoto, hvor, som alle husker, Al Gore forpliktet USA – men det var ikke mulig å få det igjennom i Kongressen i ettertid. Denne gangen vil USA sikre seg at det er nødvendig støtte i Kongressen før de forplikter seg endelig. USA vil også kreve at land som Kina og India forplikter seg til å gjennomføre reelle utslippsreduksjoner. I København vil USA kreve at Kinas og andre store utviklingslands forpliktelser rammes inn rettslig, på samme måte som USAs forpliktelse. Det er ingen dristig spådom å si at det ikke vil være akseptabelt for land som Kina, India og Brasil. Det å finne et kompromiss mellom USAs krav om likebehandling her og Kinas, Indias, Brasils og andre lands krav om at det skal være felles, men differensierte forpliktelser, vil være selve hovedutfordringen i København.

Industrilandene, med bare 18 pst. av verdens befolkning, står for nesten 40 pst. av verdens utslipp. For å nå 2-gradersmålet må industrilandene redusere sine utslipp med 25–40 pst. innen 2020, sammenlignet med 1990-nivået. I-landenes innspill om utslippsreduksjoner fram mot 2020 tar oss i beste fall halvveis til dette målet. Det skal mye til for at land tar med seg nye utslippstall til København, fordi dette krever nasjonale prosesser. Obama må forankre det i Kongressen. Kineserne har forankret sine utslippsmål i en bred prosess i sitt samfunnssystem. En indisk statsminister som går utenom sine mandater i København, vil møte kritikk på hjemmebane for å ha solgt ut sine indiske interesser. Så statslederne kommer med en betydelig grad av forpliktelser de har fått på hjemmebane, og ikke med stort handlingsrom til å gjøre helt nye ting i København.

Samtidig er det uenighet i forhandlingene om framtiden til fleksible mekanismer, slik som kvotehandling og Den grønne utviklingsmekanismen. Norge mener selvfølgelig at det er helt uvedkommende for atmosfæren hvor i verden utslippsreduksjonen skjer. De enorme investeringsbehovene for å sikre en omlegging til et klimavennlig samfunn må i stor grad dekkes av privat sektor. Til dette trenger vi et velfungerende globalt karbonmarked. Norge arbeider aktivt for å beholde de markedsmekanismene vi har i dag, samtidig som vi må utvikle nye markedsmekanismer. Dette gjør at Norge og andre land kan påta seg ambisiøse tallmessige forpliktelser. Det bidrar også til viktig finansiering og forhåpentlig også teknologioverføring til utviklingsland. Samtidig må det være klart at de mest avanserte utviklingslandene også selv må gjennomføre de enkleste og billigste tiltakene, slik Kina og India, f.eks., har lovet når det gjelder energieffektivisering.

Det må også være en rimelig byrdefordeling mellom industrilandene. USAs lovtkast har et utslippsmål som tilsvarer en utslippsreduksjon på om lag 3 pst. i 2020 i forhold til i 1990. Norge er og vil fortsatt være tydelige på at dette ikke er bra nok, gitt USAs evne til og ansvar for å bidra. Samtidig må vi erkjenne at USA sliter med et-

tervirkningene av åtte år med en administrasjon som først fornektet og så ikke ville gjøre noe med klimaendringene, og at USA har hatt en rask folkevekst i perioden som Europa, f.eks., ikke har hatt.

Det mest positive i det amerikanske lovtkastet er at det legger opp til en bane som går helt til en utslippsreduksjon på 80 pst. i 2050, og med klare ambisjoner også for 2025 og 2030. Dette vil være i tråd med utslippsreduksjonene som er nødvendige for å nå et 2-gradersmål. Så de langsiktige amerikanske forpliktelsene er det mye godt å si om; de kortsiktige er ikke tilstrekkelige. Faren er selvsagt at hvis man ikke har tilstrekkelig kortsiktige forpliktelser, blir det heller ikke trykk nok på den nødvendige teknologiske omstilling.

Et viktig spørsmål i forhandlingene som gjør det vanskelig, er at Russland har et stort overskudd av kvoter fra Kyotoprotokollens første forpliktelsesperiode. Det dreier seg i stor grad om industri som ble nedlagt etter Berlinmurens fall etter Sovjetunionens kollaps, og det er kvoter som de kan ønske å bruke selv, eller som de kan selge internasjonalt. Dette spørsmålet alene vil bety veldig mye for de internasjonale forpliktelsene, og vi må sikre en løsning som ikke undergraver miljøeffekten av en ny avtale.

Norge har levert ambisiøse mål. Vi har levert penger til klimatiltak som redusert avskoging, klimatilpasning og kapasitetsbygging i utviklingsland over bistandsbudsjettet, vi har samordnet miljø og bistand mer enn noe annet land, og vi har utviklet et forslag for å skaffe langsiktig finansiering til klimatilpasning i utviklingsland. Gjennom overoppfyllelsen av Kyoto-avtalen bidrar Norge til finansiering av utslippsreducerende tiltak i utviklingsland. Vi har frivillig tatt på oss denne overoppfyllelsen for å bidra til tidlige utslippsreduksjoner og for at Norge kan bidra til utvikling og fattigdomsbekjempelse i de land der tiltakene blir gjennomført.

Generelt vil vi i klimapolitikken vektlegge tiltak som har positiv effekt både for å motvirke klimaendringer og for å bevare naturens mangfold. 2010 er det internasjonale året for naturmangfold, og det er viktig at vi i tiden etter København-møtet smelter sammen disse to globale miljøproblemstillingene.

I forhandlingene har Norge som eneste land uforbeholdent sagt at vi vil redusere utslippene med 30 pst. i 2020 sammenlignet med 1990. Vi vil også skjerpe dette målet slik at det tilsvarer kutt i utslippene på 40 pst., dersom det kan bidra til enighet om en ambisiøs klimaavtale der de store utslippslandene påtar seg konkrete forpliktelser.

Som del av en global og ambisiøs avtale der også andre industriland påtar seg store forpliktelser, skal Norge ha et forpliktende mål om karbonnøytralitet innen 2030. De norske målene forutsetter bruk av fleksible mekanismer.

I forbindelse med klimaforliket i Stortinget ble det enighet om at det er realistisk å ha et mål om å redusere utslippene i Norge med 15–17 mill. tonn CO₂-ekvivalenter i forhold til referansebanen slik den ble presentert i nasjonalbudsjettet for 2007, når optak i norsk skog er inkludert.

For å sikre oss at vi har de rette virkemidlene, har Regjeringen satt ned gruppen Klimakur 2020, som skal vur-

dere hvordan vi kan nå 2020-målet om norske utslippsreduksjoner. Denne vil legge fram sin innstilling tidlig på nyåret. På basis av det vil Regjeringen presentere forslag for Stortinget om hvordan vi kan nå våre utslippsmål i 2020 på hjemmebane. En omfattende beskrivelse av nasjonal klimapolitikk er ikke tema for denne redegjørelsen.

For de fattigste utviklingslandene, som små øystater eller afrikanske land, er det helt urimelig å snakke om utslippsreduksjoner, fordi de nesten ikke har utslipp. Derimot må de få støtte til en klimatilpasset utvikling for å hindre en økonomisk vekst av samme type som vi har hatt.

Det er de store utviklingslandene – framfor alt Kina, men også India, Brasil, Indonesia og Sør-Afrika – som først og fremst må inngå forpliktelser om en lavutslippsutvikling. Mange av disse landene tar klimaspørsmålene svært alvorlig og arbeider nasjonalt for store utslippsreduksjoner. Kina har som mål at karbonintensiteten skal reduseres med 40–45 pst. innen 2020 sammenlignet med 2005. India har lagt fram tilsvarende planer med noe lavere tall, og i Kina skal 15 pst. av energiforsyningen komme fra kilder som ikke bruker fossile brensler. Jeg tror ikke det er noen dristig påstand at Kina kommer til å være verdensledende på mange miljøteknologier innen veldig kort tid. Men også et land som Indonesia har lagt fram meget ambisiøse klimamål, og Brasil og Sør-Korea har gjort det samme – for å nevne noen viktige nyindustrialiserte land, eller utviklingsland. Costa Rica har som mål å bli karbonnøytralt, akkurat som Norge.

Norge arbeider for at tiltakene og planene i utviklingsland kan legges inn i en internasjonal avtale. Vi støtter EUs og andres forslag om at u-land skal utarbeide nasjonale lavutslippsstrategier, som så legges fram internasjonalt som grunnlag for videre oppfølging. Slike strategier vil inneholde både tiltak landene selv gjennomfører med egne ressurser og tiltak de får støtte til internasjonalt. Det er selvsagt veldig viktig at det etableres gode måle- og rapporteringssystemer for dette. Men dette er og kommer til å bli et av de vanskeligste temaene i København.

Støtte fra industrilandene til teknologiutvikling er et nøkkelement for å få i gang tiltak for utslippsreduksjoner i utviklingslandene. Jeg mener at industriland og utviklingsland har felles interesse av en styrket innsats for å få fram bedre teknologier. India har foreslått etablering av regionale klimateknologisentre, hvor i-land og u-land kan samarbeide om teknologiutvikling, hvor næringsliv og offentlig sektor møtes og hvor man har senter for den beste teknologien på gitte områder, uten at noe er bestemt, f.eks. et senter for solindustri i India, et for vindindustri i Kina og et for biomasseindustri i Brasil, for å illustrere selve tankegangen. Norge har støttet denne tilnærmingen, men det skal skaffes penger til det, og det skal gjennomføres i praksis.

Jeg vil for øvrig ta initiativ til å gå gjennom norsk bistand med tanke på å gi den en mye tydeligere klimakomponent. Vi er ledende her, men vi har likevel en lang vei å gå både ved å gjøre all norsk bistand mer klimarelevant, se til at vi ikke gjør ting som er gale, og ved å gå opp grenseoppgangen med hensyn til hva som er klimabistand. Hvis

vi ikke løser klimakrisen, vil den over tid forsterke verdens fattigdomsproblemer. Et eksempel på hva vi gjør, er at Regjeringen sammen med Scatec Solar og indiske partnere har startet utbygging av solkraft i indiske landsbyer. Jeg var i en indisk landsby som heter Rampura for ikke lenge siden. Man så i praksis hva dette betyr, en kjempegod utvikling. Barn kan for første gang begynne å lese leksker om kvelden etter at det har blitt mørkt. Tenk hvis våre barn ikke skulle kunne lese leksker etter klokken seks! Det betyr utrolig mye. Det gir grunnlag for småskalaindustri, men det er selvsagt også et glimrende klimatilak.

Noen klimaendringer er uunngåelige allerede. Mennesker har fra tidenes morgen alltid tilpasset seg til klimaet. Da Gud sendte den store stormen til menneskeheten, bygde Noah sin ark for å redde menneskene fra klimaendring, eller syklonen, den gangen. I Guyana går f.eks. systemene for flomvern og beskyttelse mot havet hundrevis av år tilbake. Det er ikke det at klimaendringene skaper helt nye forhold. Alt er problemer menneskeheten har stått overfor til alle tider – flommer, ekstremvær, tørkekatastrofer – klimaendringenes rolle er å være den store forsterkeren av disse problemene. Tenk på et musikkanlegg – det betyr utrolig mye, selv om man spiller den samme musikken som før, men skruv opp volumet ti ganger. Klimaendringene er en betydelig tilleggsbelastning for samfunn som allerede sliter med å dekke grunnleggende behov som matsikkerhet og tilgang på vann. Det er de fattigste over alt på kloden som rammes hardest av klimaendring. En halv meter havnivåstigning vil føre til at 20 millioner mennesker må flytte i Bangladesh. Det er de aller fattigste beboerne aller ytterst på Bengal-deltaet.

Ikke uventet er behovet for klimatilpasning det viktigste temaet for de fattigste utviklingslandene i København. Vår oppgave er å støtte opp om og styrke de fattigste og mest sårbare landenes kapasitet og motstandskraft for å møte klimaendringene. Denne tilpasningen må først og fremst skje nasjonalt og lokalt. Mange utviklingsland har i århundrer hatt tradisjon og historie for å håndtere naturkatastrofer, men de må styrkes og hjelpes når utfordringene blir enda mye større. Dette koster. Nye beregninger gjort av Verdensbanken indikerer at kostnader med klimatilpasninger i utviklingsland er i størrelsesordenen 100 milliarder dollar årlig i de neste 20 årene.

I København vil Norge særlig arbeide for et rammeverk som ivaretar behovene til de fattigste og mest sårbare landene. Disse landene må få stor og forutsigbar støtte til tilpasning. Dette må komme i tillegg til, ikke i stedet for, dagens bistand. Det er en stor fare for at mange land resirkulerer beløp ved å ta beløpene man allerede har gitt, flytte dem over til en annen del av bordet og love dem på nytt. Dette er uakseptabelt. Norge har vist vei ved å gi all klimabistand som tillegg til den opprinnelige bistanden.

Norge er en viktig aktør i klimaforhandlingene, men dog en liten aktør. Vi er ikke Kina, vi er ikke USA. Et lite land som Norge har mest innflytelse hvis vi konsentrerer våre ressurser på områder hvor vi ut fra vår bakgrunn kan bidra spesielt. Vi har derfor lagt særlig vekt på internasjonal skipsfart, på finansiering, på tiltak for å

stanse avskogingen i u-land og på bruk av karbonfangst og -lagring.

Når det gjelder skipsfart, arbeider Norge for et nytt globalt klimaregime som skal omfatte utslipp fra både internasjonal skipsfart og luftfart. Internasjonal skipsfart slipper ut like mye CO₂ som Tyskland, og utslippene har økt. For Norges del viser enkelte beregninger at utslippene fra norskeide båter ikke er så langt fra å være like store som alle andre norske utslipp til sammen. Utslipp fra skipsfart bør inkluderes i et nytt globalt klimaregime gjennom et vedtak i København med tilsvarende ambisjonsnivå som avtalen for øvrig.

Om lag 75 pst. av verdensflåten er registrert i utviklingsland. Den videre oppfølgingen for å sikre at utslippsreduksjonene gjennomføres, bør foretas av FNs sjøfartsorganisasjon, Den internasjonale maritime organisasjon, fordi man der kan få et globalt regelverk for skip som også omfatter u-land. Dilemmaet på dette området er klimaforhandlingenes vekt på at det skal være felles, men differensierte, forpliktelser – altså at ikke alle land skal ha de samme forpliktelsene. Men det er vanskelig å tenke seg noe annet enn likebehandling av skip når det gjelder skipsfart. 75 pst. av verdensflåten er i utviklingsland. Det er umulig for Norge å tenke seg et system hvor det f.eks. er en forskjell på forpliktelsene til en norskeid båt registrert i Liberia og Panama, som er utviklingsland, og en norskeid båt registrert i Norge. Avveiningen mellom denne likebehandlingen når det gjelder slike utslipp og systemet for felles, men differensierte forpliktelser som utviklingslandene krever, kommer til å være den store utfordringen på skipsfartens område. Prinsippene bør legges i København og den praktiske iverksettelse i FNs sjøfartsorganisasjon.

Når det gjelder finansiering, får vi ingen avtale i København uten at det er et system som sikrer tilstrekkelig og forutsigbar finansiell støtte til klimatiltak og tilpasning til klimaendringer i utviklingsland. Behovene kan være opp til flere hundre milliarder dollar årlig i 2020 ut fra Klimakonvensjonens analyser. EU og Det internasjonale energibyrå har anslått behovet til om lag 150–200 milliarder dollar. Dette er ikke eksakte tall, men sier noe om størrelsesordenen.

For å skaffe nødvendige finansielle ressurser til veie har Norge foreslått at en andel av utslippskvotene til industriland auksjonerer internasjonalt, og at inntektene brukes til å støtte utviklingsland. Dette forslaget ivaretar prinsippet om at forurenser skal betale, det sikrer forutsigbarhet ved at det ikke må vedtas fra år til år i nasjonale budsjettprosesser. Løsningen kan kombineres med nasjonale innbetalinger til fond, som er foreslått av bl.a. Mexico. Statsministeren har vært i kontakt med Mexicos president, Calderón, for å se på mulighetene for felles initiativer på dette området.

Jeg mener det er viktig at styringen av det internasjonale arbeidet med klimapolitikk blir liggende i FNs klimakonvensjon. Klimakonvensjonen bør sette standarder, utforme strategier og godkjenne mål, men Klimakonvensjonen skal ikke stå for iverksettelse av tiltak ute på bakken. Det må andre sørge for. Iverksettelsen bør gjennomføres av nasjonalstater og av de allerede eksisterende

organisasjonene innenfor FN-systemet og Verdensbanken, slik at vi ikke taper masse tid på å etablere nye organisasjoner med nye byråkratier. Vi må samtidig være forsiktede med å opprette nye institusjoner. Det vil ta tid å få disse opp, og vi kan miste mye verdifull tid.

Det viktige er at vi må stille svært høye krav til etterrettelighet og pålitelighet når det gjelder styringen av dem og kontroll av finansieringen, og støtte til utslippsreduksjoner bør være resultatbasert, slik vi jobber med skogsatsingen. Jeg ser også for meg at ideen om resultatbasert bistand er noe som vi bør vurdere om ikke vi kan gjennomføre på flere bistandsområder.

Uansett utfall i København vil det ta tid før et nytt system for klimafinansiering er på plass. EU har derfor foreslått at i-landene bidrar med penger også fram til 2013, i størrelsesorden 5–7 milliarder euro. Jeg mener det er viktig å få en tidlig start, særlig for å støtte u-land i kapasitetsbygging for å gjennomføre klimatiltak og få i gang nødvendig planleggingsprosesser. Den norske finansieringen av skogtiltak er et viktig bidrag til en slik oppstart.

Nesten en femtedel av de globale klimagassutslippene stammer fra avskoging i utviklingsland. Uten å stoppe avskogingen blir det svært vanskelig å løse klimautfordringen. Statsminister Jens Stoltenberg la fram Regjeringens klima- og skoginitiativ på Bali i desember 2007. Norge har etter det arbeidet for å legge fram et helhetlig forslag til en skogmekanisme som en del av avtalen i København. Det er grunn til å tro at skogtiltak i utviklingsland bør kunne bli en viktig del av avtalen, selv om det gjenstår arbeid med detaljer. Men med mindre alt blir avhengig av alt i København, er skog noe av det vi har kommet lengst på med tanke på å kunne få til en avtale.

Sammen med en rekke andre land har vi sett på mulighetene for finansiering av skogbevaring i utviklingsland i perioden før en ny klimaavtale er fullt ut iverksatt. En internasjonal arbeidsgruppe har anslått at dersom rundt 20 milliarder euro legges på bordet over de neste fem årene, kan vi hindre utslipp av 7 milliarder tonn CO₂ samlet. Det tilsvarer Kinas totale årlige utslipp. Det er den desidert største mulige utslippsreduksjonen i den nærmeste framtid. For å lykkes trengs penger, gode styringssystemer og god forvaltning. Fram til et slikt internasjonalt klimaregime er på plass, bidrar Regjeringens klima- og skogsatsing allerede til verdifulle forberedelser og læring.

Brasil har med sitt Amazonas-fond utviklet et system for å finansiere prosjekter som kan bidra til å redusere avskogingen, deriblant alternative og bærekraftige leveveier. Brasils president, Lula, la nylig fram svært gledelige tall som viser en kraftig reduksjon i avskogingen i Amazonas. Norges sterke engasjement i Amazonas-fondet har bidratt til denne positive utviklingen. La meg si i klartekst at ikke noe enkelttiltak gjennomført av noen nasjon er i nærheten av å ha den klimaeffekten som Brasils reduserte avskoging. Avskogingsraten er også i år en fjerdedel av hva den var for bare sju år siden – et fantastisk resultat og enorme karbonmengder spart, i tillegg til betydningen for naturmangfoldet.

Indonesia som sammen med Brasil er den største skognasjonen, har også lagt fram meget ambisiøse mål for

drastiske reduksjoner i sin avskoging, men disse vil neppe kunne finne sted uten betydelig internasjonal finansiering.

Et annet eksempel som også er viktig, er Guyana, et lite land som har hatt liten avskoging. Men faren er jo at hvis de land som har hatt mye avskoging, reduserer sin, kan presset bli større på dem som har hatt liten avskoging. Guyana har 75 pst. skogdekke og har hatt nær null avskoging. Jeg var i Guyana i november og skrev under på en intensjonsavtale der Norge vil støtte Guyana økonomisk hvis landet lykkes i å bevare landets store regnskogreserver. Når vi støtter Guyana, sender det et signal til utviklingslandene om at vi er villige til å betale for innsatsen hvis utviklingslandene lykkes i å begrense utslippene fra de tropiske skogene. Guyana på sin side viser at utviklingslandene er villige til å gjøre sin del. Avtalen mellom Norge og Guyana er den første helhetlige avtalen i sitt slag mellom et industriland og et utviklingsland. Vi tror at den etter hvert også kan bli modell for tilsvarende bilaterale avtaler. La meg også nevne for Stortinget at under mitt besøk i Indonesia i forrige uke startet vi en prosess med Indonesia for å se på muligheten for en bilateral avtale på dette området også mellom Norge og Indonesia.

Norges hovedtema i København: Vi mener at for å redusere utslippene må vi øke andelen fornybar energi. Vi må øke satsingen på energieffektivisering, men vi må også få en bred anvendelse av karbonfangst og -lagring. Norge har arbeidet lenge for at prosjekter for karbonfangst og -lagring i utviklingsland skal kunne godkjennes under Kyoto-protokollen. Vi har også foreslått en ny mekanisme for å sette fart i lagring av CO₂ der det ligger til rette for det, noe som er særlig viktig for en del store industrikilder. Nasjonalt er det bevilget betydelige midler til å utvikle denne viktige teknologien. Slik teknologiutvikling kommer også verdenssamfunnet til gode. På det nåværende stadium er det lite aktuelt for utviklingsland å ta del i teknologien for karbonfangst og -lagring når mange steder utvikler industriprosessert CO₂ som kan lagres direkte, uten at den skilles ut fra de andre gassene, slik vi prøver å gjøre på Mongstad. Det er aktuelt nå. På lengre sikt er det klart at det er suksess på Mongstad med å utvikle teknologien og gjøre det til en pris som gjør den anvendbar for andre land, som er suksesskriteriet for karbonfangst og -lagring.

Til slutt: I 1944 la Bretton Woods-konferansen et grunnlag for etterkrigstidens internasjonale regler, prosedyrer og institusjoner. Formålet var å styre unna økonomisk sammenbrudd av den typen som hadde skapt den store depresjonen og lagt grunnlag for annen verdenskrig.

I København – 65 år senere – er ambisjonene minst like store og grunnleggende, og oppgaven er kanskje vanskeligere. Denne gangen gjelder det å bremse og styre unna farlige menneskeskapte klimaendringer som truer bosetting, matforsyning, helse og sikkerhet. I 1944 bestod toppmøtet av 44 allierte nasjoner som mente å representere «nearly all the peoples of the world». Til uken møtes over 190 land med høyst ulike forutsetninger for å enes om felles mål og en rettferdig fordeling av byrder og kostnader. Det er en avtale som vil berøre alle bransjer og økonomien i alle land, om man er risbonde i Kina eller Indonesia, om man sitter i Googles hovedkvarter i San Francisco, om man er norsk

oljearbeider eller lærer – alle vil bli berørt av avtalen. Nettopp derfor er det vanskelig å nå den. Det er en avtale uten sidestykke hva angår interesse og mobilisering, både i og utenfor møterom og regjeringskontorer. Alle spørsmål vil ikke kunne løses og innfris i løpet av to uker i København, men grunnsteinen for framtidens internasjonale klimaarkitektur vil kunne trekkes opp, som Bretton Woods trakk opp retningslinjene for den internasjonale økonomiske arkitektur. Dette vil skje i påsyn av en hel verden. Vi skylder oss selv, våre barn og våre barnebarn å lykkes i København.

Presidenten: Presidenten vil foreslå at miljø- og utviklingsministerens redegjørelse om status og framdrift i klimaforhandlingene legges ut for behandling i et senere møte.

– Det anses vedtatt.

Sak nr. 2 [10:37:53]

Innstilling fra fullmaktskomiteen om Riksvalgstyrets avgjørelse av klage ved stortingsvalget 2009 (Innst. 51 S (2009–2010))

Anders Anundsen (FrP) [10:38:19]: Den 7. oktober 2009 vedtok Stortinget enstemmig å bifalle fullmaktskomiteens tilrådning i Innst. 1 S for 2009–2010 om å godkjenne alle valgte representanters fullmakter. Derfor kan det fremstå som noe underlig at vi på dette tidspunktet behandler en klage, men årsaken er altså at klagen er for sent innsendt fra Ski kommune.

Klagen gjelder en velger som var forhåndsavkrysset, da velgeren ville stemme til stortingsvalget på valgdagen. Velgeren mener selv at han kun hadde stemt til sametingsvalget, ikke til stortingsvalget. Velgeren leverte stemmen sin, og den er protokollert som forkastet og videresendt til Fylkesvalgstyret sammen med øvrig valgmateriell.

Riksvalgstyret har vedtatt at klagen ikke tas til følge, og komiteen har ingen merknader til Riksvalgstyrets avgjørelse.

Komiteen har imidlertid i merknads form presisert viktigheten av at departementet følger opp overfor kommunene, slik at en for fremtiden ikke opplever at klager blir liggende for lenge i kommunen. Det vil i praksis gjøre klagebehandlingen lite relevant.

Komiteens innstilling er altså at avgjørelsen fra Riksvalgstyret vedlegges protokollen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 704)

Sak nr. 3 [10:39:44]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Finansdepartementet og Fornyings- og administrasjonsdepartementet (Innst. 10 S (2009–2010), jf. Prop. 1 S (2009–2010))

Anders Anundsen (FrP) [10:40:04] (komiteens leder): Kontroll- og konstitusjonskomiteen behandler i budsjettssammenheng Det kongelige hus, Stortinget, Ombudsmannen for Forsvaret, Stortingets ombudsmann for forvaltningen – eller Sivilombudsmannen – Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste – EOS-utvalget – og Riksrevisjonen.

For 2010 er det ikke foreslått vesentlige endringer i apasjen til den kongelige familie, med unntak av en viss økning for kronprinsparet på grunn av nye kalkyler for kostnader forbundet med vedlikehold av Skaugum og behovet for en viss styrking av staben der.

Stortingets samlede ramme er uendret i innstillingen. Stortinget vedtok imidlertid endringer i retningslinjene for tildeling av partigruppetøttene ved behandling av Innst. 36 S for 2009–2010, noe som medførte merutgifter på kap. 41, post 70, tilsvarende 1 015 000 kr. Vedtaket ble fattet før finanskomiteen avgav sin budsjettinnstilling, men endringen ble ikke tatt hensyn til i finansinnstillingen. På bakgrunn av regelendringen samlet kontroll- og konstitusjonskomiteen seg om å foreslå å dekke inn merutgiften på kap. 41, post 70 ved en tilsvarende reduksjon på kap. 41, post 45, Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Komiteen har også merket seg at Stortingets budsjett samlet de siste ti årene har økt med nærmere 90 pst., og denne veksten må ses i sammenheng med budsjettforslaget for 2010 som gir en moderat økning i bevilgningen, sammenliknet med 2009.

Budsjettet for Ombudsmannsnemnda for Forsvaret øker noe i forhold til budsjett for 2009 på grunn av arbeid med fornyelse og oppgradering av elektronisk sikringsutstyr og en del forbedringer av den fysiske sikringen av lokalene til Ombudsmannsnemnda for Forsvaret.

Stortingets ombudsmann for forvaltningen har stor pågang av klagesaker fra borgerne. Sivilombudsmannens hovedoppgave er å føre kontroll med at det ikke blir begått urett eller feil mot rikets borgere av den offentlige forvaltningen. Det er også viktig at Sivilombudsmannen opprettholder et høyt nivå når det gjelder utadrettet virksomhet. Bevilgningen til Sivilombudsmannen er således økt noe, i hovedsak for å sikre Sivilombudsmannen tilstrekkelige ressurser til å foreta kontroll, oppfølging, tilrettelegging og utadrettet virksomhet.

Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste har et vidt arbeidsfelt og kontrollerer både den sivile og den militære etterretnings- og sikkerhetstjenesten. EOS-utvalget må bytte ut det meste av sitt graderte dataanlegg og deler av det ugraderte dataanlegget.

Samtidig har komiteen merket seg at EOS-utvalget over tid vil ha behov for å styrke sin stab, først og fremst for å sikre kompetansen i forhold til nye teknologiske utfordringer.

Bevilgningene til Riksrevisjonen er foreslått økt med 26,3 mill. kr i forhold til budsjett for 2009. Riksrevisjonen har en viktig rolle som Stortingets kontrollorgan. Riksrevisjonens rapporter er viktige for Stortingets oppfølging av kontrollansvaret overfor den utøvende myndighet.

Komiteens innstilling er enstemmig, men både Høyre og Fremskrittspartiet har særmerknader.

Fremskrittspartiet viser til finansinnstillingen, hvor det ble foreslått kutt i bevilgningene til partigruppetøtte med 30 mill. kr, samt at Fremskrittspartiet var mot den regelendringen som Stortinget vedtok ved behandlingen av Innst. 36 S for 2009–2010.

Høyre har på sin side vist til finansinnstillingen hvor partiet foreslår å redusere offentlig administrasjon og byråkrati, bl.a. med et kutt på 20 mill. kr i Riksrevisjonens budsjett.

I den grad det er behov for ytterligere kommentarer eller begrunnelser, antar jeg at de respektive partier selv gjør rede for sine synspunkter. Utover disse merknader er altså innstillingen fra komiteen enstemmig og med dette lagt frem.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 704)

Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 4–6 behandles under ett – og anser det for vedtatt.

Sak nr. 4 [10:44:28]

Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Justis- og politidepartementet mv. (rammeområde 5) (Innst. 6 S (2009–2010), jf. Prop. 1 S (2009–2010) og Prop. 1 S Tillegg 3 (2009–2010))

Sak nr. 5 [10:44:48]

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Justis- og politidepartementet (Ny avtale om arbeidstidsbestemmelser for politi- og lensmannsetaten m.m.) (Innst. 58 S (2009–2010), jf. Prop. 31 S (2009–2010))

Sak nr. 6 [10:45:08]

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Justis- og politidepartementet (Innst. 59 S (2009–2010), jf. Prop. 45 S (2009–2010), unntatt kap. 456 og 3456)

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 2 timer og fem minutter, og at taletiden fordeles slik:

Arbeiderpartiet 45 minutter, Fremskrittspartiet 30 minutter, Høyre 20 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter og Venstre 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fire replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalere og inntil seks replikker

med svar etter innlegg fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på takerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Per Sandberg (FrP) [10:46:38] (komiteens leder): La meg først få lov til å takke komiteen for effektiv framdrift under behandlingen av budsjettet. Jeg vil også takke komiteen for at vi har hatt en ryddig framdrift, og så får vi ta de politiske uenighetene i debatten.

Jeg skal etter en liten innledning redegjøre for Fremskrittspartiets merknader og forslag. Så regner jeg med at de andre partiene vil redegjøre for sine merknader og forslag. Det som framgår av innstillingen, er at det ikke er noen uenighet i komiteen om hvorvidt det er behov for økte ressurser innenfor justisområdet. Den enigheten grunner jo selvfølgelig i at man har fokus på trygghet for liv og eiendom. Alle partier ønsker også økt innsats, men så kan man kanskje lese ut fra innstillingen at det muligens er en liten forskjell på virkelighetsoppfatningen – men den er kanskje heller ikke av det store.

Regjeringen har foreslått økte ressurser innenfor justisområdet. Det er veldig viktig og har vært etterlyst i Stortinget i mange, mange år. Men så er det kanskje slik at når man nå får et løft innenfor dette området, vil i hvert fall Fremskrittspartiet si at det kanskje bare er med på å ta igjen noe av etterslepet som ligger innenfor hele strafferettskjeden.

Det er jo der Fremskrittspartiet skiller seg litt ut fra flertallet, for vi mener at vi ikke kan legge inn noe hvileeskjær nå fordi vi har tatt igjen noe av etterslepet. Det er der vi i Fremskrittspartiet faktisk føler at vi har fått et vesentlig gjennomslag også innenfor justisområdet, særlig på det som går på at sivile operatører nå går inn og overtar oppgaver spesielt på forvaltningsdelen, som da forhåpentligvis vil vises – nå gjenstår det selvfølgelig å se hvorvidt det gir operative kvinner og menn i tjeneste ute blant folk flest. Når jeg sier at det gjenstår å se, har jeg også sagt underveis at jeg i hvert fall vil gi justisministeren litt fredningstid med hensyn til å se hvorvidt det viser resultater. Men det går ikke bare på Regjeringen, det går ikke bare på politikken heller. Det går også på at politiet selv nå må vise resultater ut fra de økte ressursene som har kommet. Det må selvfølgelig måles opp imot det som eventuelt måtte skje i forhold til den andre siden – den negative siden, altså økt kriminalitet – men noen resultater og noe framgang må man også kunne forvente når man legger inn den typen ressurser. Jeg tror ikke at vi umiddelbart vil se de store resultatene ut fra økt utdanning, noe som er veldig viktig.

Selv om det legges inn betydelige nye ressurser og sivile overtar noen av forvaltningsoppgavene, vet vi at rundt omkring i politidistriktene er det fortsatt mangler. Derfor fører det meg over til at man kanskje nå også tar igjen et lite etterslep på enkelte områder innenfor justisområdet, som kanskje vil vise seg å gi kø og utfordringer på andre områder. Jeg liker ikke uttrykket «politiet skal produsere», men jeg bruker det allikevel for å forenkle debatten. Alle

skjønner at hvis vi forventer at politiet nå skal produsere mer, blir det også større oppgaver for andre institusjoner, som domstolene våre. Det er meldinger som kommer inn til komiteen som sier at her vil man allerede neste år få store utfordringer, fordi man mangler ressurser innenfor det området. Der har i hvert fall Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslått økte bevilgninger.

Vi i Fremskrittspartiet ser og føler at Regjeringen og også andre partier til dels har fulgt opp Fremskrittspartiets ønske om å få seniorer mer inn i arbeidet innenfor politiet. Her mener i hvert fall undertegnede at det er et større potensial, og at vi må søke å intensivere det arbeidet i mye større grad. Regjeringen og ministeren fikk etter mye om og men til en avtale med politiet, som jeg nærmest vil kalle en fredsavtale, og den skal jo også reforhandles i tidspunktet 2011–2012. Jeg tror ikke vi kan forvente at vi kan ha politimenn og politikvinner som jobber på dugnad, eller at de tar i bruk fritiden sin, slik de har gjort frivillig i denne sammenhengen. Her har jo også politiet faktisk sagt at de kunne ha ytet noe mer hvis man skulle komme i en prekær situasjon, og det er det jo godt å høre fra den profesjonen.

Selv om vi har vekslende tilbakemeldinger fra forskjellige byer og distrikter om at kriminaliteten går opp og ned, har vi i enkelte områder sett at med en annen type innsats så greier man å redusere. Jeg tror det er mye å lære ved å bruke de ressursene vi allerede har i dag, på en annen måte – samordne mye mer og få mye mer grenseløs innsats overfor kriminalitet. Der tror jeg vi har veldig mye å gå på. Det ligger også i Fremskrittspartiets innstilling i denne sammenhengen. Det er ingen tvil om at kriminaliteten fortsatt vil, hadde jeg nær sagt, modernisere seg. Ved at grensene blir mer og mer åpne, vil den bli mer og mer utfordrende også, og nye metoder vil tas i bruk av de kriminelle. Derfor må vi sørge for at politiet raskt kan omstille seg og flytte ressursene sine dit man kan angripe og slå ned på kriminalitet.

Det er mye å hente på å ta ut mer politikraft. Dette går på personell, men ikke minst på utstyr. Jeg skal ikke i denne sammenhengen ta opp avisoppslag denne uken som forteller hvor latterlig det egentlig kan være innenfor enkelte områder i politiet med tanke på utstyr. Vi har fått meldinger om at man heller foretrekker å bruke faks, og vi har fått meldinger om at man heller ringer Kripos i stedet for å være operativ. Politiet har biler som ikke kan brukes til arrestasjon, fordi man ikke har plass til arrestanten osv. Det er klart at dette er ting som vi absolutt bør gjøre noe med ganske raskt. Dette gjelder ikke minst IKT. Er det noen steder Fremskrittspartiet har lagt inn noen økte bevilgninger, er det på investeringer. Der har vi lagt inn 270 mill. kr utover det som er foreslått til utstyr, IKT, pansrede biler, grensebiler osv. Jeg er redd for at selv om man får en økning på driftsbudsjettene nå, vil veldig mye av det også gå med til å investere i nytt utstyr og modernisere utstyret. Det er klart at når man får inn kanskje 1 000 nye tjenestemenn og -kvinner, så skal de også ha utstyr. Hvis det skal spise av driftsbudsjettet, blir det – frykter jeg – desto mindre igjen til nyinvesteringer og moderne utstyr.

Vi har derfor lagt inn 260 mill. kr ekstra til drift for å

skaffe handlingsrom, ikke minst, men også for å ansette alle de personene som står der i dag og kan ansettes over natta. Det har jeg prøvd å få en oversikt over. Det ser ikke ut til at jeg lykkes noe særlig med det, men det skal jeg forfølge.

Så er det også slik at man bør se på andre strukturer. Derfor har vi lagt inn 20 mill. kr ekstra til Politihøgskolen, til ekstraordinære klasser for kanskje raskest mulig å få utdannet personell som kan ta de merkantile funksjonene, for igjen å få flere operative ut i offentligheten.

Vi ønsker også å styrke Oslo-politiet. Vi ser at man nå har fått store ekstrabevilgninger i forbindelse med et visst besøk. Vi vet at politiet i Oslo står overfor ekstraordinære oppgaver, og vi er redde for at de bevilgningene som ligger der, er for små på sikt.

Så vil vi en gang for alle slå i hjel myten om at Fremskrittspartiet ikke er interessert i kriminalomsorg. Vi øker bevilgningene med 60 mill. kr, og det er ikke noe nytt fra Fremskrittspartiet, men vi vil slå fast at hvis vi skal ha god rehabilitering, må vi også sørge for god sikkerhet og en god oppgradering av institusjonene. Det er Fremskrittspartiet villig til å gjøre.

Også frivillige organisasjoner, som f.eks. WayBack og Røde Kors, får ekstrabevilgninger fra Fremskrittspartiet, samtidig som KRUS får 10 mill. kr

Vi vil imidlertid slå fast at fortsatt vil det være slik at det er ofrene som skal ha hovedfokuset i Fremskrittspartiets justispolitikk, og derfor prøver vi igjen og bevilger 2 mill. kr til et offer- og pårørendeombud. Avslutningsvis vil jeg ta opp de forslag som Fremskrittspartiet står bak eller står sammen med andre om, og jeg vil samtidig signalisere at Fremskrittspartiet vil støtte forslag nr. 18 fra Høyre.

Presidenten: Representanten Per Sandberg har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir anledning til replikkordskifte.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [10:57:06]: Sjølv om Framstegspartiet ikkje har gjort framlegg om å leggje ned UP i denne innstillinga, har representanten Sandberg teke til orde for å leggje ned UP ganske mange gonger. Det er ganske oppsiktsvekkjande.

Framstegspartiet yndar å framstille seg som lov og orden-partiet, og lanserer slagordet tryggleik for liv og eige-dom. Me veit at høg fart og uvettig køyring medfører mange ulykker og dødsulykker langsmed vegane våre. No vil altså Framstegspartiet erstatte UP med fotoboksar. Ja, forstå det den som kan.

Når eg høyrer på representantane frå Framstegspartiet i transportkomiteen, så er det nettopp trafikksikkerheit dei representantane er opptekne av. Eg registrerer jamvel at leiaren i Framstegspartiet, Siv Jensen, heller ikkje har teke til orde for å leggje ned UP. Betyr dette at representanten Sandberg er i utakt med sine egne i dette spørsmålet, eller er det eit samla parti som står bak dette synet?

Per Sandberg (FrP) [10:58:12]: Jeg er veldig glad for å få det spørsmålet. Jeg har ledet programkomiteen til

Fremskrittspartiet og vet hva som ligger bak formuleringen «legge ned UP» i vår programinnstilling. Det er akkurat det samme som det Arbeiderpartiet har ønsket seg tidligere, to eller tre ganger, når de har sagt at de ønsker å legge ned UP. Det betyr ikke det samme som at Arbeiderpartiet ville legge ned UP i sin tid, men de ville omorganisere det. Det er akkurat det Fremskrittspartiet ønsker seg i dag. Det er så mye kompetanse og kvalitet innenfor Utrykningspolitiet i dag, så jeg mener at de skal konsentrere ressursene sine om alvorlig kriminalitet – etterforske kriminalitet i mye større grad enn det de faktisk gjør i dag. Så får andre ta oppgavene med trafikksikkerhet. Jeg registrerer at man er veldig bekymret for at man skal ta fra Utrykningspolitiet trafikkovervåking. Det er jo i denne sammenhengen jeg har sagt at det er interessant, for man blunder jo ikke når man delegerer disse oppgavene til en fotoboks. Derfor har jeg litt humoristisk sagt at en fotoboks i hvert fall ikke har gått fire år på Politihøgskolen.

Tove-Lise Torve (A) [10:59:28]: Tidligere i høst lanserte Fremskrittspartiet et forslag om at pedofile burde kastreres. Forslaget kom opp i tilknytning til lommemannsaken. Fagfolk mener at kastrering i seg selv ikke vil forebygge nye overgrep.

Mitt spørsmål til representanten Sandberg er: Holder Fremskrittspartiet fast ved dette forslaget, og vil dere innføre kastrering av alle som dømmes for voldtekt, for slik å forebygge at de dømte begår nye voldtekter?

Per Sandberg (FrP) [11:00:06]: Jeg er også glad for å få det spørsmålet. Fremskrittspartiet har foreløpig ikke fremmet noe forslag, men det er stor sannsynlighet for at vi gjør det. Det vil vi gjøre med bakgrunn i at vi innhenter informasjon og kompetanse.

Utgangspunktet vårt er at vi mener at overgrep mot barn er den verste kriminaliteten som eksisterer, og derfor er vi også villig til å ta i bruk de verste, forebyggende tiltak for å stoppe den typen utvikling. Da er kastrering en mulighet. Det er enkelte land som har gjort det. Vi har også prøveprosjekt som viser at dette kanskje slår positivt ut, og da er Fremskrittspartiet villig til å bruke disse midlene for å bekjempe den typen kriminalitet. Hvorvidt vi skal utvide det til å gjelde voldtekt generelt, har ikke Fremskrittspartiet debattert ennå, men jeg synes det er en interessant diskusjon også å ta opp det. Voldtekt overfor kvinner er like ille i denne sammenhengen, og vi vil ta i bruk de verste metodene for å få stoppet denne utviklingen.

Akhtar Chaudhry (SV) [11:01:19]: Fremskrittspartiet pleier stort sett å kutte i alkoholavgiftene i sine alternative budsjetter. I inneværende års budsjett var tallet 670 mill. kr, men vi ser at dette kuttet ikke ligger inne i neste års budsjett. Vi vet hva alkoholinntak – ukontrollert i hvert fall – betyr. Det betyr store belastninger for vedkommende og vedkommendes omgangskrets og for hel-sevesenet, og ikke minst er det behov for ordenspoliti osv. Når Fremskrittspartiet nå legger seg på en restriktiv linje i alkoholpolitikken, har jeg følgende spørsmål: Har Fremskrittspartiet sett det andre partier for lengst har sett? Er

det nå slik at Fremskrittspartiets alkoholpolitikk vil være mye mer restriktiv enn tidligere?

Per Sandberg (FrP) [11:02:15]: Nei, Fremskrittspartiets politikk ligger fast. Alkohol er en legal vare og skal også behandles deretter. Vi har fortsatt som målsetting at Norge skal tilpasse sitt avgiftssystem til de land som er rundt oss også når det gjelder alkohol. Men så er det slik at Fremskrittspartiet, i likhet med SV, i likhet med Arbeiderpartiet, i likhet med Senterpartiet har innsett at vi er i en finanskriser, og at det er litt uro rundt om i finansmarkedene. Derfor har vi gjort et unntak i vår budsjettering for 2010, på samme måte som Regjeringen har gjort, og som alle andre partier har gjort. Vi har prioritert litt annerledes i 2010 enn vi har gjort tidligere, men det er jo ikke noen stadfestelse av at vi kanskje i 2011, i 2012 eller i 2013 igjen legger fram avgiftskutt på alkoholsiden, lik det vi har gjort tidligere. For politikken ligger fast.

Jenny Klinge (Sp) [11:03:27]: Vi er mange som er opptekne av politiet og strukturen i politidistrikta rundt om i det ganske land. Eg har lagt merke til at både Høgre og Framstegspartiet har brukt ganske store ord når det gjeld omorganiseringsprosessen i Follo politidistrikt, og har òg etterlyst sterkt å få svar frå Regjeringa om kva dei tenkjer. Så har ein, både frå Høgre og Framstegspartiet, fått moglegheit i budsjettprosessen til å gje klare signal om kva dei meiner. Dei signala klarer ikkje eg å lese ut frå budsjettmerknaene til Framstegspartiet. Eg ønskjer eit ganske klart svar på kvar dei vil, ut frå at dei tidlegare har hatt så stort ønske om å få uttrykt nettopp dei ønska.

Per Sandberg (FrP) [11:04:14]: I en budsjettinnstilling kunne man selvfølgelig skrevet inn alt vi har sagt og ment gjennom de tre-fire siste årene. Da hadde det blitt en heftig svær lefse. Representanten Klinge er jo ganske vant med det som kommer fra transportkomiteen, hvor vi har flere sider å forholde oss til. Her har selvfølgelig Fremskrittspartiet, i likhet med Høyre som da får svare for seg selv, tatt inn de prioriteringene som vi setter øverst for 2010, på lik linje med det alle andre partier har gjort. Men vår politikk når det gjelder politidistriktene og strukturendringene, ligger selvfølgelig fast, selv om den ikke er bundet fast i merknader og forslag i innstillingen.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

Jan Böhler (A) [11:05:16]: Trygghet og lov og orden skal gjelde alle i alle deler av landet, enten det er på Furu-set eller ved Akerselva i Oslo, eller i Lærdal, Hammerfest, Fredrikstad, Larvik eller Sandnes. Det er grunnleggende for et godt og trygt samfunn – særlig for de utsatte gruppene – at vi er sterke og dyktige i å forebygge og bekjempe kriminalitet.

Mer enn noensinne framstår politiet som en fundamental samfunnsbastion som får stadig større og vanskeligere oppgaver. Når vi står overfor internasjonale, mobile bander av vinningskriminelle, grove innstigningsran, trafficking og menneskehandel, barneporno og overgrep, data-

kriminalitet, bankkortsvindler, stadig hardere gjengmiljøer, restaurantkriminalitet, nettverk av hvitvaskere og innside-handlere, miljøkriminalitet, terrorfare, nye narkotikanettverk med nye ruter osv., så er det politiet som må trå til. Det krever ressurser og kompetanse og ny organisering, og velgerne er med rette opptatt av at politiet skal få gjort jobben sin. Derfor var det et viktig vitnesbyrd lederen i Politiets Fellesforbund, Arne Johannessen, kom med på deres landsmøte nylig, der han sa at mange har kommet med store løfter, men ingen regjering i nyere tid har levert på denne måten. Mens Politiets Fellesforbund krevde vel 200 sivile stillinger, kom Regjeringen i år med 460 og midler til å fortsette denne satsingen i budsjettet for neste år. Mens det var 240 studenter ved Politihøgskolen i 2003 og Fellesforbundet hadde krevd maks 670, øker regjeringens partiene antall studenter ved Politihøgskolen i neste års budsjett til 720. Mens soningskøene tidligere gjorde at politiet måtte bekymre seg for å følge med på hva opptil 3 000 straffedømte som ventet på soning, foretok seg, er køene nå så å si avskaffet. Mens mange lenge bekymret seg for dalende innsats og sterke fronter i politikonflikten, fikk partene til slutt på plass en god avtale, som gir en effekt på 230 årsverk, og som vi skal behandle her i dag.

Bevilgningene til dette og mye mer gjør at politiet og påtalemyndighetene til neste år får et budsjettløft på 1,2 milliarder kr når pris- og lønnsstigning er trukket fra. Effekten av politiavtalens sivile stillinger, det det har vært gitt rom for i 2009-budsjettet, og det som det legges opp til i 2010-budsjettet, skulle til sammen utgjøre ca. 1 000 nye årsverk i politiet i løpet av to år.

Men det er nok av store oppgaver å gå løs på. Og det er viktig og positivt at det både i budsjettforslaget og i komiteens innstilling rettes stor oppmerksomhet mot den tungt organiserte kriminaliteten, som vi ser på stadig flere områder, og hvordan vi skal bekjempe den. Det er for det første avgjørende, slik komiteen understreker, å se at den organiserte kriminaliteten er internasjonal og opererer på tvers av landegrensene. Når vi vil bruke det store framskrittet for mye etterforskning som DNA-reformen i politiet innebærer, og vi satser 117 mill. kr på det i 2010, er det avgjørende for resultatene at justisministeren i forrige uke var i Stockholm og underskrev den såkalte Prüm-avtalen, som innebærer at landene innenfor EUs justispolitiske samarbeid vil kunne søke i hverandres DNA-registre, selv sagt under sterke personvernregler.

Det er svært positivt at Regjeringen på samme måte vil engasjere seg aktivt i det som innen EUs justispolitiske samarbeid kalles Stockholmsprogrammet, som innebærer en lang rekke positive initiativ i kampen mot internasjonal organisert kriminalitet, og som skal behandles på et toppmøte i desember. Her legges det vekt på felles strategier for å forebygge og avverge terror. Og vi må huske at faren ikke er over. Det var f.eks. 600 angrep i 2007 som enten ble stoppet eller ble gjennomført i elleve EU-land. Det skal legges opp til felles innsats knyttet til menneskehandel, barneporno og overgrep. Og det legges stor vekt på den nye datakriminaliteten, som komiteen også trekker fram i budsjettinnstillingen. EU vil utvikle en felles rettslig ramme for å håndtere og reagere på datakrimina-

litet, som selvsagt er svært grenseoverskridende, og som truer både samfunnets infrastruktur og den enkeltes ID, bankkort, PC, mobiltelefon og privatliv.

Et første skritt EU har tatt, er å lage en felles ramme for lagring av trafikkdata gjennom datalagringsdirektivet, som har et navn som lett gjør dette til en ensom ting. Men hvis vi glemmer selve direktivet, og bare spør oss om vi vil ha en viss lagring av trafikkdata, f.eks. i seks eller ti måneder, fordi det er et nødvendig redskap for å skape mer trygghet og bekjempe bander som opererer på nettet med ID-tyverier, tyveri og salg av bankkort, med menneskehandel, barneporno osv. Om vi spør oss om vi vil ha muligheten til å bruke dette redskapet, altså lagring av trafikkdata, når vi skal forfølge internasjonale narkotikanettverk, eller for å rulle opp mobile vinningskriminelle og deres aktivitet over tid, eller hvis vi går inn på mange andre typer organisert kriminalitet der slike etterforskningsmetoder trengs, vil vår tilnærming være grunnleggende positiv. Men for å ta vare på personvernet og for at det ikke skal være snakk om overvåking av befolkningen, skal det ikke være politiet som lagrer trafikkdata. Til forskjell fra i dag skal det være klart at det trengs en domstolsbeslutning, og det skal handle om alvorlig kriminalitet for at politiet skal kunne hente ut trafikkdata. Arbeiderpartiet har på mange måter samme tilnærming som den Høyre uttrykker i budsjettinnstillingen, der de sier at man «ved utredningen av datalagringsdirektivets plass i norsk rett må være seg bevisst disse utfordringene» knyttet til personvern.

Som regjeringspartiene skriver i innstillingen, har justisministeren varslet en stortingsmelding om organisert kriminalitet, der mange av de utfordringene som komiteen omtaler, vil bli tatt opp i sin fulle bredde. Vi ser fram til et samarbeid med opposisjonen, som også ønsker en slik melding. Vi håper vi kan finne en bedre måte å markere denne felles interessen på enn at opposisjonen fremmer forslag om en stortingsmelding som er varslet skal komme, f.eks. ved at vi sammen går inn for å oversende det forslaget som foreligger her i dag fra opposisjonens side.

Et annet viktig punkt i komitéinnstillingen er at vi er opptatt av resultater og målekriterier for politiet. Hvordan skal vi måle den store innsatsen som kreves mot organisert kriminalitet? Vi vil oppmuntre til et samarbeid mellom mange politidistrikter. Det vil kreve ukevis av felles innsats gjennom spaning, beredskap, internasjonale kontakter osv. der man kanskje lykkes med å stanse et anslag i tide, som vil sende et kjempesignal ut til internasjonale kriminelle miljøer om at man ikke bør komme og prøve seg her i landet. Men hvordan skal man kunne måle dette i forhold til de vanlige oppklaringsstatistikkene og registreringene i kriminalstatistikken? Og hvordan skal det slå ut i statistikkene i det enkelte distrikt i forhold til organisert kriminalitet, i forhold til gjengprosjekt, i forhold til Kripos osv.? På samme måte kan det være vanskelig å måle innsatsen når politiet på nett utfører store operasjoner og gjør et stort arbeid for å hindre at databander skal kunne slå til både mot enkeltpersoner og samfunnets infrastruktur. Det er lett å rapportere om antall anmeldte tyverier av mobiltelefoner, som kanskje vel så mye kan handle om at noen

har rotet bort telefonene sine, og alle de anmeldelsene kan føre til en lav oppklaringsprosent, f.eks. for Oslo-politiets del. Men det er vanskeligere å få målt den tunge innsatsen mot den kriminaliteten som aller mest truer samfunnet og den enkeltes trygghet. Justisministeren har varslet at han vil gå inn i dette i forbindelse med den driftsanalysen som nå gjøres av seks typiske politidistrikter, og at han ut fra disse driftsanalysene vil utvikle et arbeid som skal fokusere på resultater og bedre ressursbruk i politiet.

Når det er slik at opposisjonen fremmer forslag om sak til Stortinget om målekriterier og regjeringspartiene viser til det arbeidet som er varslet, og som er satt i gang med dette, vil det være positivt og viktig at hele komiteen nå fokuserer på disse spørsmålene, slik komitélederen gjorde i sitt innlegg her i stad, og ikke bare overbyr hverandre med bevilgninger.

Når det gjelder ressursbruk og behovet for organisasjonsutvikling når politiet står overfor nye utfordringer, kommer partiene med litt ulike kommentarer i innstillingen, bl.a. om omorganiseringen av Follo politidistrikt. Alle legger vekt på nærhet til befolkningen, fordi det gir trygghet, viktig forebygging og lokal kunnskap, samtidig som vel ingen mener at det noe sted i landet trenger å innebære at ressursene skal låses til å bli brukt på akkurat samme måte på akkurat samme antall lensmannskontorer som før.

Det er viktig å lytte til de politifaglige vurderingene av hvordan man kan kombinere tilstedeværelse og nærhet med mer mobilitet og mulighet til å følge de mobile kriminelle miljøene og den organiserte kriminaliteten på en bedre måte. Vi på Stortinget er de første som reagerer dersom politiet ikke har ressurser til å følge opp slike oppgaver, og vi bør være varsomme med å gå inn i for mange detaljer når det gjelder hvordan politiet finner det riktig å organisere seg lokalt.

Det var nettopp lydør Regjeringen også var da det den siste tiden kom signaler om at man manglet varetektsplasser rundt i politidistriktene. Behovet har økt av den hyggelige grunn at politiet bl.a. har lyktes med å ta flere mobile vinningskriminelle, slik vi hørte forrige dagen fra «Operasjon grenseløs» i Vestfold, og slik også prosjektet ved Majorstua politistasjon har ført til. Det er betenkelig at ansettelsen av 25 nye tilbakeføringskoordinatorer, stillinger som skal jobbe med tilbakeføringsgarantien, må utsettes til slutten av året, men vi får en ny klasse på 25 elever nå på KRUS, som det heter – Kriminalomsorgens utdanningssenter – der det trengs flere plasser, som resultat av denne omleggingen, som resultat av at det trengs ressurser til å opprette flere varetektsplasser. Dette vil gi oss 70 nye varetektsplasser i løpet av en måneds tid, og i februar vil vi være oppe i 120 nye varetektsplasser. Og når Halden fengsel tas i bruk for fullt senere, neste år, vil antallet varetektsplasser der i hvert fall dekke opp behovet på Østlandet på en god måte, slik at de midlertidige tiltakene etter hvert kan fases ut, og slik at vi da kan gå inn og starte prosessen med å ansette disse 25 tilbakeføringskoordinatorene innenfor kriminalomsorgen.

Regjeringen følger selvsagt også med på situasjonen når det gjelder varetektsplasser i resten av landet, og dette vil ha betydning for den bemanningsanalysen av krimi-

nalomsorgen som Regjeringen har igangsatt. Jeg er enig i det Høyre sier i innstillingen om at det er viktig å passe på balansen mellom politi, påtalemyndighet, domstol og kriminalomsorg – som også komitélederen var inne på i sitt innlegg her i stad – men slik kriminalbildet stadig utvikler seg, fins det ingen fasit på hvordan den balansen skal være. Derfor er det hele tiden nødvendig å kalibrere innsatsen, slik Finn Aamodt ville sagt – slik Regjeringen også nå gjør når den griper inn i situasjonen når det gjelder varetektsplasser. Mange av disse spørsmålene som gjelder balansen mellom de ulike delene av systemet justiskomiteen steller med, må vi jobbe med framover.

Det er mange andre sentrale temaer og utfordringer som tas opp i innstillingen, som forholdet mellom psykiatri og politi, og hvordan vi kan få bukt med det tomrommet som kan oppstå f.eks. når en person er for utilregnelig til å kunne fengsles av politiet, og heller ikke er tilstrekkelig psykisk syk eller utfører alvorlige eller dramatiske nok handlinger til at det er aktuelt å bruke tvungent psykisk helsevern innenfor dagens regler. Rundt i landet oppstår det stadig alvorlige episoder som har med forholdet psykiatri og politi å gjøre. Regjeringspartiene varsler derfor at det vil bli fremmet et lovforslag om dette til neste år, mens opposisjonen fremmer forslag om en stortingsmelding om mye av det samme. Vi tror at en del av de alvorlige og dramatiske hendelsene som vi har hatt, tilsier at det trengs et lovforslag, og at man ikke i første omgang trenger å gå veien om en stortingsmelding. Men det kan sikkert også være et både-og. Komiteen har i hvert fall en felles intensjon.

Jeg vil avslutte med å si at komiteen har hatt et saklig og konstruktivt budsjettarbeid, og det har blitt ledet på en ryddig og god måte av komitélederen. Jeg tilrår med dette innstillingen slik den foreligger.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Per Sandberg (FrP) [11:19:49]: Først: Det er mulig jeg misforstod – i tilfelle vil vel representanten Bøhler korrigere meg – men når det gjelder det han sa om å hente ut trafikkdata, er det fortsatt slik at det er domstolene som først og fremst avgjør hvorvidt man skal hente ut den typen data. Men korrigere meg gjerne hvis jeg misforstod.

Så til spørsmålet: I innstillingen er hele komiteen opptatt av redningstjenesten, og særlig dette med nye redningshelikoptre. Der står også komiteen samlet i en ganske så god merknad. Men så kommer det en etterfølgende merknad. I fellesmerknaden fra komiteen sier vi at dette skal legges fram raskt, men Høyre og Fremskrittspartiet ønsker en tidsplan for dette, slik at man får noe forutsigbarhet i forhold til innkjøp og etablering og å få på plass disse nye redningshelikoptrene. Der er ikke Arbeiderpartiet med. Så mitt spørsmål er: Hva er det som hindrer Arbeiderpartiet eller regjeringspartiene i å være med på å legge en tidsplan for å få forutsigbarhet når det gjelder nye redningshelikoptre?

Jan Bøhler (A) [11:21:06]: Til den første lille bemerkningen som representanten Sandberg hadde, vil jeg bare

si at jeg har oppfattet det slik at det er noe ulik praksis når det gjelder innhenting av trafikkdata i dag, sånn at det ikke er slått fast, på den måten jeg nevnte, at man må ha domstolskjennelser osv. for å gjøre det.

Når det gjelder redningshelikoptre, som er et veldig viktig spørsmål, pågår det en utredning av behovet for å definere nærmere grunnlaget for innkjøpsprosessen. Den utredningen vil vi først se før vi kan være med på endelig å fastsette framdriften for når man vil kunne gjennomføre innkjøpsprosessen.

Men det er helt riktig at det er et stort behov for avklaring, så jeg deler den oppfatningen at det her gjelder ikke å somle. Vi har jo sett reportasjer også i den senere tiden som viser denne problematikken, og det kan bli dyrt bare å fortsette å oppruste nåværende materiell.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [11:22:15]: Representanten Bøhler var inne på datalagringsdirektivet og lagring av data og at det kun er politiet som kan hente ut de dataene som lagres.

Data lagres andre steder – det er data om mailtrafikken din, det er data om når og hvor du har ringt, når og hvor du har sendt sms-er, og når og hvor du har vært på Internett. Som sagt skal disse dataene lagres andre steder enn hos politiet. Da er det alltid en fare – og faren er faktisk stor også – for at de kan bli utsatt for uautorisert bruk. Det er da data som gjelder alle, uten at de har gjort noe galt. Ser ikke representanten Bøhler og Arbeiderpartiet faren for at slike data kan hentes ut og misbrukes?

Jan Bøhler (A) [11:23:03]: Det vil jo være strenge regler for lagringen av disse trafikkdataene i ulike selskaper, f.eks. hos Telenor og andre. De må ha konsesjon fra Datatilsynet, og det vil jo være strenge tilgangskontroller og systemer for det, noe vi også vil gå igjennom i forbindelse med høringen om dette direktivet og nærmere utforming av regelverket rundt det. Så det å ivareta personvernet også på det punktet representanten påpeker, blir jo avgjørende når vi sier at det er personvern hensyn vi nå vil legge stor vekt på i den høringsrunden som skal være før dette endelig behandles.

Jeg er opptatt av det samme som representanten er, men jeg er sikker på at det også vil finnes gode muligheter, slik vi har for annen type registrering, for å få til sikre rutiner.

André Oktay Dahl (H) [11:24:03]: Til det siste: Jeg kan i hvert fall garantere at Høyre kommer til å kreve at dette kommer på plass for at vi i det hele tatt skal kunne støtte Regjeringen når det gjelder datalagringsdirektivet.

Så til spørsmålet: Justisministeren har tre ganger varslet DNA-revolusjon, først før DNA-reformen, så ett år etter denne, og nå ved Prüm-avtalen. Høyre støtter fullt ut alt dette, og vi ønsker også økt fokus på bruk av DNA i straffesaker. Mye har også vært gjort – jeg skal gi ros for det – men er representanten Bøhler fornøyd med tiden det tar for politiet å få svar når de sender inn spormateriale? Hva mener han er en akseptabel analysetid? Og er han fornøyd med at inntil 70 pst. av prøvene ikke fører til noe fordi det kan stilles spørsmål ved hvordan det håndteres i Norge,

i motsetning til i Sverige, som f.eks. Dagbladet beskrev i sommer?

Jan Böhler (A) [11:24:51]: Jeg er ikke kjent med tallet 70 pst. og kildene for det. Jeg har tidligere hørt et tall på 50 pst. når det gjelder bruken av DNA-spor. Det er utdannet 3 000 politifolk i Norge som jobber med det, og jeg oppfatter at det i mange svært viktige saker har vært et avgjørende redskap. Jeg er derfor helt enig med representanten i at det er viktig å passe på at saksbehandlingstidene og svarene til politiet kommer raskt fram, og det bør være et felles anliggende i komiteen også å følge med på dette framover. Foreløpig har de beskjedene vi har fått, vært at ressursene er tilstrekkelige, og de økes med 12 mill. kr til neste år. Dette er et satsingsområde, så vi har samme interesse som representanten Dahl i å følge det opp framover.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:25:55]: Først vil eg takke for eit imøtekommande innlegg frå representanten Böhler.

Representanten Böhler var inne på utdanningssektoren, og eg ønskjer å stille eit spørsmål om Politihøgskolen. Me i Kristeleg Folkeparti er glade for å støtte opptrappinga, sånn at det er mogleg med fleire studentar, og me er også veldig glade for at komiteen strekar under behovet for å gå vekk frå mellombelse løysingar. Men litt av utfordringa med fleire studentar er at det kan vere ein fare for at nivået på studentane kan gå ned, i og med at det er fleire som skal inn. Det er mange som har kome til meg og delt denne bekymringa. Spørsmålet mitt er om representanten deler den bekymringa, og om ein eventuelt planlegg nokre tiltak for å sikre at politistudentane som kjem ut, har skikkeleg høg kompetanse.

Jan Böhler (A) [11:26:45]: Takk for et positivt spørsmål.

Det er jo slik at vi gjennom å bygge en ny politihøgskole, som er med på å skape bedre forutsetninger for undervisning og læring, kan øke kvaliteten. Bevilgningene til Politihøgskolen øker også til neste år, slik at muligheten til å ha nok lærerpersonell, bygge kompetanse osv., skulle være god. Også søkermengden har sett sånn ut at det skulle ligge an til å få bra kvalitet på dem som tas opp. Så engasjementet når det gjelder kvalitet på Politihøgskolen, deler jeg. Foreløpig har det ikke kommet noen illevarslende signaler fra verken dem som jobber i politiet, Politiets Fellesforbund eller andre, så det ser i hvert fall lovende ut.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

André Oktay Dahl (H) [11:28:01]: Norge er et godt land å bo i. Dessverre ser det ut til å være et for godt land å bo i og komme til for enkelte kriminelle. Mange føler en sterk utrygghet på grunn av en stadig bedre organisert og også råere form for kriminalitet, selv om de færreste faktisk opplever den, heldigvis. Trygghet handler nettopp om følelser, og disse er ikke alltid basert på faktisk forekomst

eller risiko for å bli utsatt for kriminalitet. Høyre er opp-tatt av at vi ikke underkjenner verken det reelle kriminalitetsbildet eller den subjektive trygghetsfølelsen. Den avgjør jo i hvilken grad mange av oss føler at vi kan utfolde oss som vi vil, uten å risikere å bli utsatt for vold, trusler eller overgrep.

Uansett hvor god økonomi man har, eller hvor mange velferdsordninger vi har for å fange opp dem som faller utenfor, vil det aldri kunne bøte på følelsen av manglende trygghet. Samtidig har vi alle et ansvar for å bidra til at vi som politikere ikke skaper frykt.

Hvis jeg skulle ha et håp for denne budsjettdebatten og de neste fire årene, er det at både vi i opposisjon og de i posisjon i de debattene vi er i både her og i media, greier å balansere det vi sier, slik at vi verken svartmaler eller skjønmmaler beskrivelsene våre. Sammen har vi et felles ansvar for ikke å spille på frykt, men å trekke i samme retning, noe vi også ofte har gjort.

Manglene i dette budsjettet er etter Høyres mening fi-redelt: Det mangler for det første en helhetlig tankegang i forhold til å sikre balanse i straffesaksjeden. For det andre mangler det en klar profil for å sørge for at frivillige får en langt større plass i den jobben som må gjøres for å tilbakeføre innsatte. For det tredje er det til dels fantasiløst i forhold til måter å tenke på når det gjelder å oppklare og forebygge mer, og for det fjerde vil jeg vel si at man kanskje selger skinnen og effekten av økte klassetall på Politihøgskolen før bjørnen er skutt og et økt antall kriminelle er tatt.

Mange føler seg ikke trygge i eget hjem, og vi har ikke god nok kontroll med omreisende bander fra det tidligere Øst-Europa. Vi kan aldri fullgardere oss mot den type kriminalitet, men vi må gjøre det vi kan. Vi er på etterskudd, men en del grep er heldigvis gjort. At vi får på plass et forsvarlig antall tjenestemenn i politiet i forhold til innbyggertall, er et viktig mål. Høyre er imidlertid i tvil om forutsetningene i bemanningsrapporten vil holde stikk. Vi må greie å holde på folk med lang erfaring, vi må greie å holde på og utvikle sivil kompetanse, og ikke minst må det lønne seg å samarbeide på tvers av politidistrikter.

Jeg viser her til Høyres forslag om å utvikle en sentral strategi for seniortiltak, sette av en pott til å belønne samordning og samarbeid på tvers, og at det må utformes en sentral strategi for å få brukt sivil kompetanse mest mulig og best mulig. Politioppgaver skal være politioppgaver, men det er mye å hente på å bringe inn kompetanse utenfra. Det er viktig med lokale løsninger, men vi kan stille spørsmålet om vi kanskje skal ha sterkere grad av føring på hva sivilt ansatte faktisk kan brukes til, enn det det ser ut til å være i en del politidistrikt.

Det måtte en finanskrisen til for at Regjeringen så at det var en politikkrisen. Tiltakene som kom, var riktige, men de kom sent. Det er fortsatt stort behov for å styrke politiet. Driftsbudsjettene muliggjør ikke de investeringene som må gjøres innen f.eks. IKT og på utstyrssiden. Samtidig ser vi nå at kriminalomsorgens ansatte føler at de er glemte. Balanse i straffesaksjeden var et av statsrådens glansnumre da han var i opposisjon, men Regjeringen ser ut til å ha glemt det litt fordi man ville skaf-

fe seg ro før et valg etter å ha kommet på etterskudd og ligget i konflikt med politiet i lang tid. Det er betenkelig hvis man får vekk soningskøene til en pris som kan vise seg å bli for høy med tanke på situasjonen for de ansatte i kriminalomsorgen.

Når det allerede nå diskuteres dublering, og om soningskøene om kort tid vil øke igjen, må man snart se på om justissektorens evne til å planlegge helhetlig og ikke bare stykkevis og delt, må opp til vurdering. Når man plutselig finner ut at en avblåst politikonflikt medfører at det blir økt press på antallet varetektsplasser, og man i realiteten avlyser sin egen tilbakeføringsgaranti en periode, sier noe meg at man ikke har vært i stand til å vurdere sektoren samlet. Da viser jeg til at Høyre har forslag om en langt bedre samordning og planlegging i hele justissektoren og å se ting i en langt større sammenheng enn i dag.

Også på vårt felt burde man bruke folk som kan noe, til det de kan, ikke bare skryte av f.eks. hvor flinke kvinnelige gründere er, men samtidig avvise bruk av den flinke kvinnelige gründeren fordi hun tilfeldigvis har private bak seg. Jeg snakker da selvfølgelig om GENA i Stavanger. Det er ikke greit at flere politidistrikter melder om altfor sen analysetid, og at kvaliteten ikke med sikkerhet er på nivå med land vi burde sammenlikne oss med. Høyre er mer opptatt av f.eks. voldtektsoffrene enn å ri prinsipper i forholdet privat/offentlig.

Når jeg først er inne på temaet vold i nære relasjoner og overgrep, vil jeg og Høyre igjen rose statsråden for et sterkt engasjement. Alle skjønner at han mener noe, og det sterkt også, om disse temaene.

Mange føler seg ikke trygge i sitt eget hjem. Kvinner, barn – og menn – som blir utsatt for eller vitne til vold og overgrep, må fortsatt være et hovedsatsingsområde. Jeg synes egentlig debatten om den kvinnelige skøyteløperen Haugli sier noe om hvilke krefter man kjemper mot. Jeg tar forbehold om at det er en pågående sak, men omverdenens reaksjon er det noe å si om. Det mange egentlig sa til henne, var at det var feil å si fra, det var feil å avsløre at noen trakk over hennes integritetsmessige grenser – og at *hun* egentlig var problemet. Det ble heller ikke av veldig mange stilt spørsmål ved om det var greit at andre – menn – som hadde samme sjef, syntes at denne sjefen var så viktig at man ville beholde ham, i hvert fall slik at man kunne få medaljer. Jeg tenker på: I hvilke andre bedrifter ville det vært greit at menn sa det samme: Jeg vil gjerne beholde sjefen, for da blir bonusen så høy ved slutten av året, for da får vi høyere overskudd? Det sier noe om holdningene som til dels ligger i samfunnet, og som er en parallell til det vi må kjempe mot når det gjelder vold og overgrep ellers i samfunnet.

Grunnen til at jeg brukte dette eksemplet, som er dagsaktuelt, er å yte støtte til statsråden og Regjeringen 100 pst., både som støttespiller og som noen som skal gi et aldri så lite spark bak hvis det trengs, med hensyn til å fortsette kampen mot de holdningene som fortsatt vanskeliggjør arbeidet mot vold i nære relasjoner og overgrep. Mange opplever at omverdenen snur det meste på hodet ved at offeret blir hovedproblemet når man bryter

tausheten. Høyre etterlyser også at de enstemmig vedtatte bestemmelser i straffeloven, om strengere straffer for denne type kriminalitet, faktisk blir gjennomført så fort som overhodet mulig, og viser til representantforslag som er til behandling i Stortinget nå.

Høyres mål er å skape trygge mennesker i trygge hjem. Et ønske om det har vel egentlig både kriminelle og ikke-kriminelle til felles. Stabile, trygge mennesker med respekt for seg selv og andre har det bedre, og de har en tendens til ikke å se seg tjent med kriminalitet. Høyre synes at statsråden har mange gode tanker om tilbakeføring av innsatte, og det er også grunnen til at han har bred støtte i Stortinget for tilbakeføring.

Men hvordan lykkes man egentlig med tilbakeføring? Det man gjerne sier, er at det handler om å se mennesker. Det er en klisjé, men klisjeer er jo gjerne det fordi de har en kjerne av sannhet i seg. Men spørsmålet er jo da: Hva er det å se et menneske, og hvem er det som gjør det? Høyre synes at f.eks. Elevator og Røde Kors' nettverksgruppe er gode eksempler. Frivillige har et genuint engasjement i det de gjør. Engasjement er selvfølgelig ikke nok, det kan bli naivt. Det gjelder å finne balansen mellom faglighet, frivillighet og engasjement. Derfor foreslår Høyre, i tillegg til styrket kriminalomsorg og flere plasser på KRUS, at vi styrker rammen for de frivillige med 50 pst. Høyre foreslår også å styrke konfliktrådene utover Regjeringens forslag, og ønsker å etablere flere rusmestringenheter under forutsetning av at man evaluerer dem man har, skikkelig. Ikke minst må vi få mer kunnskap om kriminalomsorgen og dem som de samarbeider med, for å få mer kunnskap inn i kriminalomsorgen. Jeg viser da spesielt til Høyres forslag om mer kunnskap og forskning når det gjelder kriminalomsorgen, spesielt med tanke på lederkompetanse.

Til slutt: Vi må også, som tidligere stortingsrepresentant og justisminister Dørum uttrykte det, ha en politikk for «de lure gutta». Nulltoleranse når det gjelder narkotika, må være om mulig enda viktigere i fengsler enn utenfor, slik at f.eks. enkelte bandeledere ikke styrer marker innenfra fengselet om mulig enda bedre enn de gjorde utenfor. Å satse på Økokrim for å forebygge ulovlig fildeling er et nytt og annet eksempel. Vi har bare sett toppen av isfjellet hva angår ID-tyverier. Når det gjelder en effektiv politikk for å forebygge gjengdannelser og stadig mer organisert kriminalitet, vil andre talere fra Høyre ta dette opp i et senere innlegg.

Jeg har lyst til å avslutte med å takke for den nesten helt nye komiteens samarbeid. Det gikk til slutt. Vi hadde lange kvelder, de fleste av oss, men det ble et godt resultat. Jeg synes det er grunn til å legge vekt på hva representanten Bøhler har gjort ved de anledningene han har hatt, nemlig å uttrykke ønske om et samarbeid på tvers av partigrensene. Jeg tror, som jeg har sagt på vegne av Høyre, at vi har mye å tjene på ikke å svartmale eller skjønne situasjoner. Begge deler har det til felles at det skader kriminalitetsbekjempelsen ved at vi skaper enten forakt eller frykt ute blant befolkningen, og det er vi ikke tjent med.

Jeg tar med dette opp Høyres mindretallsforslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten André Oktay Dahl har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Thor Lillehovde (A) [11:38:25]: Representanten Oktay Dahl har ved noen anledninger sagt at tilbakefallsandelen er vesentlig blant dem som soner samfunnsstraff. Hva baserer representanten dette på, når tilnærmet all forskning sier det motsatte, nemlig at tilbakefall til ny kriminalitet er sjeldnere blant dem som soner samfunnsstraff?

Representanten Oktay Dahl nevnte Dørum. Jeg vil så vidt innom Dørum, jeg også. Jeg ønsker å gå tilbake til tiden like etter at Dørum sluttet som justisminister. Etter endt periode i justisministerstolen beskrev han Høyres bidrag til datidens justispolitikk på følgende måte:

«Høyre (...) valgte kreative inntjeningsforslag heller enn å gi friske penger til å styrke lov og orden.»
Blir dette også Høyres framtidige prioriteringer?

André Oktay Dahl (H) [11:39:27]: Når det gjelder tidligere statsråd Dørums beskrivelse av Høyre, har jeg hatt gleden av å ha et godt samarbeid med Dørum både i og utenfor regjering. Han har også gitt ganske så klare meldinger om hvordan den setningen skulle tolkes. Det er et ganske langt stykke unna det sosialdemokrater og Arbeiderpartiet velger å tolke den som.

Når det gjelder samfunnsstraff, er den under utforming. Vi må ha en evaluering av innholdet og effekten av samfunnsstraff, fordi det veldig mange melder, f.eks. Ungdom mot Vold, er at den ikke fylles med det innholdet man forutsetter. Det blir et stort preg av tilfeldigheter. Så jeg håper at vi sammen kan se på effekten av samfunnsstraff og ikke bare synse og tro når det gjelder bruken av den. Det er det aller viktigste for Høyre.

Akhtar Chaudhry (SV) [11:40:22]: En viss representant fra Høyre har gjort «for lite og for sent» til sitt mantra. Jeg har nå gått igjennom noen av budsjettallene. I 2001 var politiets budsjett under høyreregjeringen på 6,1 milliarder kr. Da regjeringen gikk av i 2005, var budsjettet på 7,9 milliarder kr. Det forslaget som Stortinget kommer til å vedta i dag, er på 11,499 milliarder kr.

Tallet på politistudenter da Høyre gikk av, var 240. Vi kommer til å øke det til 720.

Vi har nå barnehus i mange byer – Bergen, Hamar, Kristiansand, Trondheim, Tromsø og Oslo, og vi kommer til å gå videre med det. Likevel sier Høyre at det er for lite og for sent. Er det ikke denne politikken dere etterlyser når dere sier at det er for lite og for sent – det er Sosialistisk Venstrepartis politikk dere ønsker mer av?

André Oktay Dahl (H) [11:41:30]: Jeg tror de fleste partier i denne salen kan bruke «for lite og for sent» avhengig av hvilken posisjon man er i. Vi er et opposisjonsparti som gjerne vil hjelpe Regjeringen med å gjennomføre det vi har som felles mål, raskest mulig.

Når det gjelder budsjettene, har Høyre i opposisjon og posisjon i åtte av ti budsjetter foreslått mer enn f.eks. Arbeiderpartiet noen gang har gjort. Det synes jeg det er

grunn til å legge vekt på. Både i og utenfor regjeringskontorene hadde Høyre større politibudsjetter. Det synes jeg sier noe om evnen til å prioritere.

Når det gjelder Politihøgskolen, er den et debatttema som jeg vet at representanten Chaudhry har hørt på veldig mange ganger. Jeg tror ikke det er noen særlig god ønske- reprise om vi bruker denne budsjettdebatten til å snakke om hvem som sa hva og gjorde hva. Studenttallet begynte å øke under Bondevik II-regjeringen. Senere justisminister Storberget foreslo ingen ting i opposisjon, og så fortsatte den nåværende og den foregående regjeringen å videreføre den utviklingen som Bondevik satte i gang. Så jeg tror vi kan ta æren alle sammen, men alle kan være enige om at vi begynte for sent med opptrappingen. Det har vi alle et felles ansvar for.

Jenny Klinge (Sp) [11:42:52]: Høgre gjer eit stort nummer av motstanden sin mot heimesoning med elektronisk kontroll og kallar dette m.a. klassejustis. Om dette hadde vore klassejustis, kunne ein ha sagt at målet heilag-gjer middelet, all den tid elektronisk kontroll har vore ein del av grepa for å få bort soningskøane. Å få bort desse var viktig for å betre tryggleiken i samfunnet og for å vise at domsseiing faktisk skal føre til rask reaksjon. Ikkje minst har ein spare pengar til soning, som gjer moglegheita for eit betre tilbod, eit betre innhald, ein annan type soning, større.

Eg meiner klart at dette middelet, soning med elektronisk kontroll, langt frå er eit vonde, men heller eit gode for alle dei som med hjelp av denne soningsforma unngår å hamne i ei kriminell laupebane eller kjem seg ut av ei slik. Det gir nettopp folk moglegheit til ikkje å miste hus og heim og jobben. Ser ikkje Høgre dette?

André Oktay Dahl (H) [11:43:46]: Nå har man egentlig dokumentert at det er de mest ressurssterke som har fått elektronisk soning. Det var det vi fryktet da dette forsøket ble satt i gang, for man må ikke tro at elektronisk soning er noe fiksfakseri, og at det ikke krever stor grad av oppfølging. Det vi hele tiden har fryktet, og som vi vil fortsette å advare mot, er at man bruker elektronisk soning som en innsparingspakke og ikke ser at mange kriminelle trenger større grad av oppfølging.

Vi er åpne for å bruke elektronisk soning for dem det er hensiktsmessig for, nemlig unge lovbrytere. Jeg tror det er der den største effekten vil være.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Akhtar Chaudhry (SV) [11:44:37]: Trygghet er et velferdsgode. Trygghet er en forutsetning for et fungerende demokrati. Det er også basis for den personlige og menneskelige utviklingen. Det er en prioritert oppgave for SV og Regjeringen å gjøre samfunnet trygt. Trygghet skapes med forebyggende arbeid, sterk politiskraft og rehabilitering.

Trygghet handler om gode oppvekstvilkår – om å gi alle barn og unge mulighet til å delta og utvikle seg i samfunnet uavhengig av foreldrenes økonomiske og sosiale

situasjon. For å skape trygghet i samfunnet må vi begynne tidlig. Trygghet begynner i et menneskets første leveår. Vi i SV er stolte over at vi har gjennomført tidenes forebyggende reform: full barnehagedekning. Lovfestet rett til barnehageplass til en overkommelig pris er på plass. I bydelene med en større andel barn med minoritetsbakgrunn er tilbudet for fire- og femåringene ytterligere forsterket. Prisen her er noen få hundre kroner pr. måned. Barn som mestrer hverdagen, som mestrer språket og som er trygge i sine sosiale omgivelser, har bedre forutsetninger for å trives og lykkes i skolen. Disse barna vil stå bedre rustet til å gjennomføre videregående skole, som igjen er et godt bidrag til at mennesker stiller bedre i livet og i samfunnet. Husk at 83,7 pst. av innsatte under 25 år ikke har fullført videregående skole. Fire av ti innsatte har ungdomsskolen som lengste fullførte utdanning.

SV er igjen stolt over at denne regjeringen har innført gratis læremidler i den videregående skolen. Dette er vår type skattelettelse. Det er viktig for SV å sørge for at *alle* barn i Norge skal ha mulighet til å fullføre videregående skole, uavhengig av foreldrenes økonomi. Igjen er det å gi mennesker utdanning det beste forebyggende tiltak. Det skaper trygghet for enkeltindivider og samfunnet.

I løpet av de siste fire årene SV har regjert sammen med Arbeiderpartiet og Senterpartiet, er kommuneøkonomien styrket. Fra og med 2006 til 2010 er det en realvekst i kommunenes samlede inntekter på om lag 41 milliarder kr – det er store penger. Med 41 milliarder kr skapes det uendelig mye velferd – og trygghet.

For å konkludere: Trygg barn skaper et trygt samfunn.

Så har vi virkelig styrket politiet. Politiet er viktig både når det gjelder forebygging av kriminalitet og selvfølgelig når det gjelder etterforskning. SV er helt klar på at politiets tilstedeværelse – altså synlig politi – forebygger kriminalitet. SV er meget opptatt av ofrene. Det er av stor betydning for ofrene at saken etterforskes raskt og gjerningspersonen får sin straff. Derfor er SV meget fornøyd med at politietaten har fått tidenes største budsjettøkning. I løpet av de siste fire årene har vi utdannet rekordmange politifolk, over 600 flere enn under Bondevik II. Opptaket i 2010 vil være på 720 studenter. Vi øker politiets budsjett med hele 1,3 milliarder kr.

Politiet har fått 460 sivile stillinger i år. Dette videreføres. Det er et tall som opposisjonen ikke kunne drømme om engang. Høyre foreslo 160 sivile stillinger.

Vi har gitt politiet riktig og nødvendig verktøy i form av DNA-registeret. Vi har gjort det gratis for lokale politikamre å bruke det. Jeg besøkte Stavanger-politiet forleden. De lovpriser DNA-reformen. De mener at dette er et flott verktøy for å ta gjerningspersoner. Det gjør arbeidet lettere og raskere. Ikke minst er dette viktig i voldtektsaker.

Når vi bruker ualminnelig mange penger fra fellesskapet, forventer vi at politiet leverer. Det forventes at de er synlige, effektive og til stede.

Forebygging handler også om å forhindre at innsatte i norske fengsler begår ny kriminalitet. Regjeringen foreslår å styrke kriminalomsorgen med om lag 270 mill. kr i 2010. I de kommende årene vil vi satse enda mer på innholdet i soningen slik at de innsatte får en helhetlig oppføl-

ging både under og etter soningen. Dette handler bl.a. om å oppfylle tilbakeføringsgarantien, som skal sikre behandling for rusavhengige, mulighet for utdanning, økonomisk rådgivning, bistand ved gjeldsproblemer og bosetting og arbeid etter løslatelse.

I løpet av vår tid har vi fått på plass et utdanningstilbud i alle fengsler, som vi nå skal videreutvikle. Bibliotektilbudet er på plass.

Mer enn halvparten av de innsatte har et rusproblem. Derfor er det viktig å få på plass behandlingstilbud. Rusmestringstilbud finnes i ni fengsler i dag, og i 2010 skal to rusmestringsenheter til på plass. Dette vil fortsette videre. Vi har nesten avskaffet soningskøene. Nå jobber vi med å øke kvaliteten.

Vi tar nå fatt på framtiden. Visjoner satt fram i St.meld. nr. 37 for 2007–2008 – Straff som virker – skal realiseres. Dette viser at vi har styrket hele kjeden: det forebyggende, det etterforskende og det rehabiliterende.

Mye av trygghet og forebygging koster penger. Og slik jeg har gjort rede for, har vi brukt store penger på det, men ikke alt er avhengig av penger. Det er mye – veldig mye – som er avhengig av holdninger og engasjement, og det er helt gratis. Ta voldtektsbølgen i Stavanger: Jeg mener at det koster ingenting at menn tar ansvar og bryr seg. Det koster ingenting at menn snakker med andre menn om at vold mot kvinner er uakseptabelt. Det koster ingenting å stille opp for en venninne som er beruset, vise omsorg, passe på og sikre at man kommer trygt hjem. Det koster ingenting – faktisk mindre – å la være å ta den siste halvliteren, den siste som gjør at dømmekraften svekkes. Man blir et problem for seg selv, og risikoen for at man blir involvert i en uønsket voldsepisode, øker.

Vi går nå mot jul. Ferien og tilgang til rus vil gjøre livet vanskeligere for mange, særlig barn og kvinner. Det koster lite å la være å drikke alkohol – i alle fall mer enn det man tåler. Det koster ingenting å påse at din venn eller din nabo ikke drikker seg full. Det koster ingenting å melde fra til hjelpeapparatet om at et barn eller en kvinne trenger hjelp i disse dager. Det koster lite å bryr seg og vise gode holdninger.

Regjeringen har tatt grep. Det er fremmet et forslag om å innskrenke skjenketiden med én time. Jeg forventer at de som roper høyest for politiet, støtter dette forslaget. Det koster ingenting. Faktisk vil politiet spare masse ressurser som de kan bruke på å levere trygghet.

Ett av partiene som har ropt høyest om økte bevilgninger til politiet, er Fremskrittspartiet. Fremskrittspartiet snakker ofte om at de vil bekjempe økonomisk kriminalitet og at de ønsker mer penger til politiet. Det er et tankekors at det samme partiet som roper om bemanningskrise i politiet, fører en politikk som gjør at behovet for politi øker. De foreslår samtidig kraftige kutt i de etatene som jobber med å avdekke den økonomiske og organiserte kriminaliteten, og som samarbeider tett med politiet i denne type saker.

Til slutt vil jeg trekke fram Regjeringens satsing på barnehus. Sosialistisk Venstreparti er veldig glad for at vi nå har seks barnehus i landet. Det er først og fremst organisasjonen Redd Barna som skal ha æren for at barne-

husene nå etableres. Organisasjonen har hatt et langvarig og sterkt engasjement for å sikre barns rettssikkerhet, og de lanserte barnehus ganske tidlig. Ideen ble fulgt opp av SV, og i dag har vi barnehus i Bergen, Hamar, Kristiansand, Trondheim, Tromsø og Oslo, og i 2010 er det planlagt å etablere et barnehus i Stavanger. Ålesund vil være neste by hvor det er aktuelt å etablere barnehus.

De siste 15 sekundene vil jeg bruke på justisministeren. Det er rett og rimelig å rose denne justisministeren, som virkelig har satt vold mot barn og kvinner og vold i nære relasjoner på dagsordenen. Som jeg sa – det koster ingenting, men det er veldig viktig at politikerne og andre går foran og setter ord på det.

Per Sandberg (FrP) [11:55:03]: La meg først få lov til å si at jeg synes det er litt utidig – hvis det kan være et parlamentarisk uttrykk – å stå her og påstå ting som ikke kan dokumenteres når det gjelder Fremskrittspartiets budsjett.

Men det var ikke mitt spørsmål. Mitt spørsmål går i retning av at representanten Chaudhry i mange sammenhenger – eller for å si det sånn: i alle sammenhenger hvor jeg har hørt representanten Chaudhry uttale seg om justispolitikk – kommer med det samme budskapet, og det er at full barnehagedekning skal reparere og forebygge all mulig kriminalitet i Norge. Nå har de fleste partiene stått samlet om barnehageforliket og barnehagepolitikken, så det skal ikke SV ta æren for. Mitt spørsmål går rett og slett på om representanten Chaudhry på noe vis kan dokumentere eller gi noen statistikk som dokumenterer hans påstand om at barn som ikke har gått i barnehage, blir kriminelle i større grad enn barn som har gått i barnehage – for det er det som er påstanden fra representanten Chaudhry.

Akhtar Chaudhry (SV) [11:56:09]: Jeg har aldri påstått at barn som ikke har hatt anledning til å gå i barnehage, er mer utsatt for å være gjerningspersoner eller voldelige – det har jeg aldri gjort. Men jeg mener, og mange er enige med meg, at trygge omgivelser – der man lærer hvordan man skal opptre overfor hverandre, ser hvordan konflikter oppstår og hvordan man løser dem i trygge rammer, i påsyn av mennesker som har pedagogisk utdanning – skaper trygge barn. Trygge barn er trygge individer, og trygge individer betyr et trygt samfunn.

Anders B. Werp (H) [11:57:03]: Vi kunne nylig lese i dagsavisene at Oslo-politiet har lagt prosjektet «Hvit Snø» på vent. Vi leser om at grensenære politikontroller utføres av én person fra Svinesund til riksgrensen mot Finland, og i min egen valgkrets kan vi lese at politistasjonen i Drammen dessverre må prioritere andre typer kriminalitet enn nødvendigvis narkotikakriminalitet.

Høyre øker politiets driftsbudsjetter med 128 mill. kr, bl.a. for å møte disse utfordringene. Og da er mitt spørsmål: Hvor i SVs budsjettforslag – og dermed også regjeringspartienes budsjettinnstilling – finner vi erkennelsen av at man må øke politiets driftsbudsjett?

Akhtar Chaudhry (H) [11:58:03]: Det er en merkelig bokføring Høyre driver med. Jeg leste et tall, og jeg gjør

det igjen: Den gangen Høyre styrte, var politiets budsjett på 7 950 mill. kr. Det forslaget som nå foreligger, er på 11 499 mill. kr. Hvor går disse pengene? De går til drift av politiet. De går til lønninger i politiet. Det går til etterforskning av kriminalitet. Så jeg begynner å lure på: Hva mener Høyre med «driftsbudsjettet»? Er ikke 11,5 milliarder kr driftsbudsjettet til politiet? Eller mener Høyre at vi skal gi 11,5 milliarder kr til politiet, og så skal vi legge på 500 mill. kr eller 1 milliard eller 2 milliarder – og det skal vi kalle for driftsbudsjett?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:59:11]: Me er mange som gler oss til neste veke, når me får besøk av den amerikanske presidenten. Eg er sikker på at SV òg er glad for å kunne ta imot han. Men i den samanhengen veit ein jo – og me har sett rundt omkring i Oslos gater og på fjernsyn i mange dagar – at det er mykje oppstyr og mykje sikkerheitstiltak som må setjast i gang, og me har allereie fått beskjed om at det blir løyvd ekstra middel. Kan representanten frå SV roe oss i det at det ikkje vil gå ut over arbeidet til Oslo-politiet, at det kan kome på ekstra kostnader? Vil representanten frå SV jobbe ekstra for – dersom det må løyvast meir pengar – at det ikkje vil gå ut over Oslo-politiet?

Akhtar Chaudhry (SV) [12:00:00]: Jeg tror representanten vil være enig med meg i at adressaten her er feil. Jeg er ikke justisminister, det er justisministeren som bør svare på dette spørsmålet. Det jeg lover på vegne av SV, er at vi gjør alt vi kan for at Oslo blir en trygg by, og for at Oslos politikammer ikke blir belastet med denne ekstraordinære kostnaden. Jeg har tatt kontakt både med justisministeren og tidligere finansminister og kommet med et klart budskap og ønske om at Oslo-politiet ikke må bli belastet med de ekstraordinære kostnadene som er knyttet til Obama-besøket.

For øvrig, igjen, dette bør rettes til justisministeren, og jeg har tillit til at justisministeren kommer til å sørge for at alt går riktig for seg. Jeg har full tillit til ham.

Abid Q. Raja (V) [12:00:57]: Det er påvist sammenheng mellom fattigdom, skolegang, sosioøkonomisk status og kriminalitet. Hvert tredje ikke-vestlige innvandrerbarn i Norge lever under fattigdomsgrensen, 60 pst. av innvandrerreguttene står i fare for å falle utenfor videregående skole, og innvandrere diskrimineres på arbeidsmarkedet og har dårligere sosioøkonomiske forhold.

SV skulle fjerne fattigdommen med et pennestrøk. Føler representanten at SV har gjort nok i forrige periode for å bekjempe fattigdom? Tar representanten selvkritikk når det gjelder dette? Ser representanten at heller ikke i neste års budsjett gjøres det nok for å bekjempe verken fattigdom blant barn eller for å gjøre noe med frafallet blant ungdommer fra videregående skole? Ser representanten sammenhengen mellom fattigdom, skolegang, sosioøkonomisk status og kriminalitet og kriminalitetsbekjempelse?

Akhtar Chaudhry (SV) [12:01:50]: Ja, jeg ser sammenheng mellom disse tingene. Det er nettopp derfor vi

har, som jeg fikk kritikk for fra Fremskrittspartiet, sørget for at det er full barnehagedekning i landet, det er derfor vi har senket prisene i barnehagene.

Svaret til representanten Raja vil være at Venstre satt i regjering fra 2001 til 2005, og klarte ikke å avskaffe fattigdom. Faktisk måtte daværende statsminister ta selvkritikk i 2005 i forhold til valgkampen. Så vil jeg si at det viktige er ikke at vi politikere kritiserer hverandre for at vi gjør for lite, men at vi slår oss sammen for å avskaffe dette ondet fra norsk jord. Alle mennesker i Norge, særlig alle barn, må få mulighet til å ha verdige økonomiske rammer. Der er vi enige, det er der vi må sette inn støtet, sammen.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Jenny Klinge (Sp) [12:03:10]: Slik eg ser det, er justisfeltet eit slags kraftfelt, der vi gjennom både visjonære og konkrete diskusjonar, godt fundert lovgjeving og fornuftig utøving av makt skal leggje til rette for eit trygt samfunn. Det å kjenne seg trygg er ikkje ei sjølvfølge for alle, dessverre. Forsvarslause ungar veks opp i heimar med rus og vald. Både kvinner og menn blir utsette for krenkande overgrep, og enkelte opplever å bli rana i heimen sin medan dei søv.

Vi kan somtid kjenne oss makteslause når vi veit kor vanskeleg det er å få bukt med denne valds- og vinningskriminaliteten, som gjer folk utrygge. Noreg er eit godt land å bu i for veldig mange, det er grunn til å understreke det. Men så lenge mange får øydelagt liva sine på grunn av andre sine ugjerningar, kan vi ikkje kvile.

Som representant for Senterpartiet og dei raud-grøne vil eg framheve det målet vi har sett oss om å førebyggje betre, reagere raskare, oppklåre meir og rehabiliterer betre. Dei grepa vi har gjort for å føre oss nærare dette målet, er ei massiv satsing på politiet, både ved rekordhøge opptak ved Politihøgskolen og ved å tilføre politietaten betydeleg meir pengar. Domstolane våre, som er av dei mest effektive i Europa, har på imponerande vis fått unna etterslepet i sakshandsaminga. Ved å få bort soningskøane i fengsla har vi reidd grunnen for å tilføre soninga eit enda betre innhald, noko som vil førebyggje ny kriminalitet. Kort sagt: Desse satsingane vil gjera folk tryggare.

Det ein aldri skal gløyme, er at det bak statistikken – over både gjerningspersonar og offer – står enkeltmenneske, med kvar sine problem og kvar si sårbarheit. Rus er eit stort problem både for dei personane som er rusavhengige, og for dei som blir råka av den kriminaliteten som kjem i kjølvatnet av rusmisbruket. Domfelte med rusproblem er ikkje enkle å behandle og følgje opp, og derfor er det eit stort behov for tilrettelagd soning med kompetent personell i fengsla og i friomsorga. Eg har forventningar til at dei nye rusmeistringseiningane skal bidra til at fleire kjem seg ut av misbruket og klarar ut med livet, til det beste både for dei sjølve og for andre.

Heldigvis har ofra sine rettar og behov for støtte og oppfølging vorte tekne mykje meir på alvor dei seinare åra. Ein god politikk for å verne om ofra sine rettar må også henge saman med tiltak for å hjelpe lovbrytaren til å

bryte den vonde kriminalitetssirkelen. Dess mindre vi lukkast med dette siste, dess fleire nye offer får vi, dessverre. Samstundes skal vi ikkje gløyme at folk nok forventar at Knut Storberget opptretr som Fantomet. Som det står skildra i jungelordet: «Fantomet er hard mot de harde.» Straff skal for så vidt ikkje vere hemn, men alvorlege lovbrøt må følgjast opp av strenge straffer. Såleis er det grunn til å nemne den nye straffelova som vart vedteken tidlegare i år, der nettopp strafferamma for grov vald og sedskapsbrøt blir skjerpa.

Eg skal ikkje trekkje samanlikninga mellom justisminister Storberget og Fantomet så særleg langt, men eg kan ikkje dy meg for anna enn å sitere eit jungelord til i dette innlegget: «Det hender Fantomet forlater jungelen og går omkring i byen som en vanlig mann.» I dette tilfellet er det kanskje politikken ein med eit lite skråblikk kan kalle jungelen, men vi kan også ta ei litt meir alvorleg vinkling, der justisministeren ikkje lenger er ein del av biletbuiken. Vi kan sjå for oss jungelen som ymse kriminelle miljø. Vi i Senterpartiet er opptekne av individet sine rettar og plikter. Men vi har også ei grunnleggjande tru på at enkeltmennesket har evne til å endre seg.

Det er såleis viktig for meg å presisere at samfunnet bør leggje til rette for at ein domfelt som gjer sitt beste for å begynne eit nytt og betre liv, skal kunne bevege seg ut av denne jungelen og vandre rundt i byen som ein vanleg mann. Det fordrar at samfunnet legg til rette med god oppfølging og moglegheit til arbeid, men også at kvar enkelt av oss møter desse enkeltmenneska med respekt og ikkje fordømming. Det er noko som heiter: «Sterk er den som vinn over andre, men mektig er den som overvinn seg sjølv.» Når nokon klarar dette, fortener dei å få anerkjenning for det.

Justiskomiteen sitt arbeid omhandlar meir enn politi, rettsvesen og kriminalomsorg. Jordskifteretten er eit døme på ein viktig institusjon, der saker som betyr mykje for folk, blir handsama. Følelsane knytte til eigedomsgrensar er ikkje til å spøkje med, og uklåre eigdomsforhold skapar gjerne praktiske problem som ei rask og kvalifisert behandling i jordskifteretten ryddar opp i.

Eg vil vise til at det i regjeringsplattforma for den nye raud-grøne regjeringa blir slått fast at Regjeringa vil halde fram med å styrkje jordskifteretten og gjennomføre tiltak for auka rekruttering. I år vart det teke eit stort løft for å heve lønna til jordskiftedommarane for å gjere forskjellen mellom lønna deira og dommarar i rettsvesenet elles betrakteleg mindre. Det er bra.

I Fræna kommune ute ved kysten på Nordvestlandet ligg det nasjonale ATK-senteret, automatisk trafikkontroll, som pr. i dag tek hand om ca. ein tredel av alle fotobokssakene i landet. Eg har stor tru på at det å overføre fleire slike saker til dette senteret vil kunne frigjere ressursar til meir operativt politiarbeid rundt omkring i mange politidistrikt. Og for oss i Senterpartiet, som er opptekne av vekst og velferd til liks med statlege arbeidsplassar i heile landet, er sjølv sagt ei sentralisering av oppgåver til ein distriktskommune ein oppbyggjande tanke.

Men aller viktigast: Det å gjere arbeidet med dei sivile oppgåvene mest mogleg rasjonelt både ved dette grepet

og ved andre tiltak er særst viktig for at vi skal kunne nå målet om eit synleg og aktivt politi som førebyggjer godt og oppdagar kriminalitet raskt. Det at denne regjeringa i år oppretta 460 nye sivile stillingar i politiet, gjer at 280 polititene stemenn blir frigjorde til operativt politiarbeid. Dette er eit godt døme på at vi gjer det vi kan for at politiet skal kunne vere meir ute i felten.

Ein pågåande diskusjon i ein del politidistrikt handlar om strukturen. Kor mange lensmannskontor skal ein ha i distriktet, og om ein går inn for å slå saman somme, kven skal vere att? Eg vil leggje vekt på at vi i Senterpartiet er opne for endringar om dei bidreg til meir tryggleik for folk. Når det gjeld dei vurderingane ein skal gjere om strukturen rundt om i det ganske land, er det likevel på sin plass å minne om at resultatene av politiet sitt arbeid ikkje er lett å måle, at ein desentralisert struktur i somme distrikt er sterkt medverkande til at kriminaliteten er låg, og at tryggleiksfølelsen er sterk hos mange.

I Soria Moria II blir det derfor slått fast at Regjeringa vil behalde ein desentralisert politistruktur. Vidare står det i merknadene frå komiteen at ein skal leggje vekt på at også lokalkunnskap, tryggleik for befolkninga og førebyggjande arbeid skal ligge til grunn når omstruktureringar skal vurderast.

Eg begynte dette innlegget med å tale om at vi arbeider for eit trygt samfunn. Eg vil avslutte med å peike på den viktige innsatsen dei frivillige aktørane gjer. Dei har eit stort engasjement og eit varmt hjarte som det er verdt å framheve. Dei bidreg til at mange domfelte får meir meningsfylte liv, t.d. «Musikk i fengsel og frihet». Saman med flinke folk i politiet, rettsvesenet og kriminalomsorga bidreg òg dei ulike frivillige organisasjonane til at vi alle kan kjenne oss tryggare.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Sandberg (FrP) [12:11:31]: Jeg er helt sikker på at representanten Klinge snakker med hjertet når hun viser sitt fokus på omsorg. Det gjør også Senterpartiet når det gjelder kommunene, i hvert fall har de prøvd å gi uttrykk for det i mange år. Men i innstillingen på side 31 legger Fremskrittspartiet og Høyre fram forslag om og omtaler samordnede lokale tiltak, der vi peker på hvor viktig det er at kommunene i stor grad dras inn og blir prioritert, og at man kanskje finner ordninger, løsninger, som gir lønnsomhet for kommuner som engasjerer seg på dette området. På dette feltet er altså Senterpartiet fraværende.

Mitt spørsmål er da ganske enkelt: Hvorfor er det slik at Senterpartiet innenfor dette området ikke ønsker at kommunene skal ta initiativ og bli prioritert og belønnet når de foretar den typen samordnede tiltak, til det positive, for både å bekjempe kriminalitet og å drive omsorg på kriminalitetsfeltet?

Jenny Klinge (Sp) [12:12:43]: Eg forstod ikkje heilt spørsmålet, men det eg vil slå fast, er at Senterpartiet og

den raud-grøne regjeringa har gjort mykje for å styrkje moglegheitene for samarbeid mellom kommunane og politiet. Det eg meiner, er at ein godt kan kome med forslag til korleis ein kan bli premiært økonomisk og på andre vis, men det eg veit, som mangeårig lokalpolitikar, er at den interessa kommunane sjølv har av å førebyggje kriminalitet, ofte er meir enn nok dersom ein legg til rette for gode kanalar inn mot politiet. Politirådet er eit eksempel på korleis ein nettopp kan få god kommunikasjon dei imellom. Eg trur òg at Framstegspartiet, som er oppteke av dei store endringane og av å slå saman flest mogleg kommunar, ikkje nødvendigvis har den største truverda når det gjeld moglegheitene for samarbeid mellom kommunane og politiet.

André Oktay Dahl (H) [12:13:43]: Representanten Klinge brukte Fantomet som betegnelse på justisministeren, og det trengs også handling i forhold til den vedtatte straffeloven når det gjelder vold, voldtekt og overgrep. Er representanten Klinge åpen for å legge inn de straffebudene som omhandler det innen 1902-loven, slik at vi slipper å vente helt til 2012–2013 med å få skjerpet straffnivået, slik som hele Stortinget ønsket for den typen kriminalitet?

Så det andre spørsmålet: Føler representanten Klinge seg bekvem med at den sittende regjering, i strid med Stortingets forutsetninger, ser ut til å sette norgesrekord i antall nedleggelse av lensmannskontorer, i strid med hva Senterpartiet har stått for i alle år og hva representanten Klinge fremførte i sitt innlegg?

Jenny Klinge (Sp) [12:14:26]: Først til det siste. Det er heilt klart at vi står overfor store utfordringar når det gjeld strukturen i lensmannsetaten, og vi i Senterpartiet er nok ikkje all veg einige med Arbeidarpartiet om kor langt ein skal gå med omstruktureringa. Nettopp derfor er det viktig at vi i lag i Regjeringa kan ta dei gode diskusjonane og finne den gylne middelvegen. Eg nemnde i innlegget mitt at eg langt frå er mot alle endringar, men det er grunnleggjande viktig at det blir teke omsyn til lokalkunnskap, førebyggjande arbeid, og at det skal vere eit godt nærpoliti i arbeidet vidare.

Så til dette med straffelova. Det er eit viktig spørsmål representanten stiller her. Dei skjerpa strafferammene ønskjer vi sjølv sagt skal ta til å gjelde snarast mogleg. Slik eg ser det, må vi ta ein diskusjon om korleis ein oppnår det på best måte.

Abid Q. Raja (V) [12:15:27]: Det er ikke sikkert vi kommer lenger ved at jeg stiller et nytt spørsmål om lokale lensmannskontorer. Derfor skal jeg forsøke et annet spørsmål.

Under valgkampen var representanten Jan Böhler også ganske langt fremme når det gjaldt å være enig med Fremskrittspartiet i å internere ID-løse asylsøkere. Man gikk også ganske langt i å sette likhetstegn mellom kriminelle og asylsøkere. Jeg lurer på hva Senterpartiet mener om internering av asylsøkere – og om sammenblandingen av asylsøkere og kriminelle.

Jenny Klinge (Sp) [12:16:06]: Eg er heilt sikker på at det siste langt frå var meint slik. Det er viktig for oss å presisere at det langt frå er noko likskapsteikn mellom kriminelle og asylsøkjjarar.

Samtidig må ein også ta inn over seg at ein del av dei som er asylsøkjjarar som viser seg ikkje å ha rett til opphald, dessverre utfører ein del ugjerningar som er sær problematiske for samfunnet. Det å finne gode måtar å handtere det på må vi gjere.

Internering høyrer i utgangspunktet ikkje bra ut. Mellom anna ei sak i Dagbladet for ikkje så lenge sidan der ein etiopisk valdtektsmann vart sloppen ut av fengsel og kunne utføre eit nytt overgrep fordi han ikkje vart sett i forvaring, er eit eksempel på at ein faktisk er nøydd til å ta inn over seg at dette er ein problematikk som ein må ta på høgste alvor.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:17:09]: Trygg oppvekst har vore eit stikkord og eit slagord for Kristeleg Folkeparti lenge og òg i valkampen. «Trygg oppvekst» – det er ikkje minst for barna. Eit samfunn som er godt for barna, er eit samfunn som er godt for alle.

I vårt budsjett er det noko eg har lyst til å trekkje fram spesielt, og det er Stine Sofies Stiftelse. Det er for meg eit stikkord for ein organisasjon – stiftelse – som kjempar for at barna skal få eit betre samfunn og få det tryggare. Å hindre vald mot barn er eg glad for at justisministeren har sagt skal vere eit satsingsområde. Det vil det òg vere for Kristeleg Folkeparti. For oss er det viktig også å sikre rettferd for barn, sikre at barn kan vere trygge. Arbeidet til Stine Sofies Stiftelse har vore med på å gjere det betre for dei. Stiftelsen er òg med på å jobbe for rettane til offeras pårørande. Derfor ønskjer me å løyve meir pengar.

Kristeleg Folkeparti er positive til å støtte aukingar i politiets budsjett for neste år. Det er viktig for å oppklåre meir og skape tryggleik for befolkninga. Samtidig er det ein samheng mellom ledda i straffesakskjeden. Fleire oppklåringar vil nødvendigvis føre til fleire saker i domstolane. Denne samanhengen verkar det ikkje som Regjeringa har teke inn over seg – budsjettet vitnar iallfall ikkje om det. Domstolane opplever ein markant auke i saksmengda, både når det gjeld sivile saker, og når det gjeld straffesaker. Oslo tingrett melder f.eks. om ein auke på 20 pst. i straffesaker og 30 pst. i sivile saker. Likevel får domstolane redusert sine middel.

30. oktober karakteriserte Dagsavisen på framsida si årets budsjett som ei struping av domstolane. Direktøren for Domstoladministrasjonen, Tor Langbach, fryktar at det vil føre til nedbemanning, at saksbehandlingstida vil gå opp, og at folks rettstryggleik blir svekt. Særleg opplever tilsette ved domstolane frustrasjon over dette, sidan dei gjennom dei siste åra har bidrege i ein dugnad og i ein effektiviseringsprosess for å få ned saksbehandlingstida. No tyder mykje på at den positive utviklinga me har sett, blir broten.

På begynninga av 2000-talet hadde me her i landet altfor lange saksbehandlingstider. Dåverande opposisjonspo-

litikar Knut Storberget skreiv den gongen ein artikkel i Aftenposten. Eg siterer:

«Vi er nødt til å tilføre domstolene større ressurser, slik at man kan få snudd denne trenden.»

No viser berekningane frå Domstoladministrasjonen at domstolane har vore taparar i alle åra sidan den same Storberget blei justisminister. Kristeleg Folkeparti foreslår å styrkje domstolane i sitt alternative budsjett for å hindre nedbemanning, auka saksbehandlingstider og svekt rettstryggleik. Me håper Regjeringa endrar kurs ved neste krossveg.

Kristeleg Folkeparti ønskjer òg å styrkje Økokrim med 10 mill. kr, som ein del av ei tiltakspakke mot svart økonomi. Me ønskjer å styrkje frivillige organisasjonar i kriminalomsorga. Ei viktig oppgåve vil vere å hindre tilbakefall, og me ønskjer å rose dei frivillige organisasjonanes arbeid i den samanhengen.

Ettersom Kristeleg Folkeparti ikkje er representert i komiteen – dessverre – vil eg vise til forslag som me støttar. Det er forslaga nr. 1–6, 9–10 og 12–14, frå Framstegspartiet og Høgre, og forslaga nr. 19 og 20, frå Høgre. Så kan eg ikkje takke for eit godt samarbeid i komiteen, men eg lover at Kristeleg Folkeparti vil delta i debattane. Eg er glad for å kunne gjere det òg i dag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [12:21:06]: Éin ting kan Arbeidarpartiet gje si tilslutning til når det gjeld Kristeleg Folkepartis «headlines»: trygg oppvekst. Det støttar me fullt ut.

Når representanten hevdar at domstolane har fått eit mindre budsjett neste år, er ikkje det heilt korrekt. Det er faktisk ei styrking på 77 mill. kr. Det blir òg hevda at med den styrkinga som skjer innanfor politisektoren, vil det òg bli fleire saker som vil øve press på domstolane. Ser ikkje representanten at ei styrking av politiet òg kan bety meir førebyggjande arbeid og dermed mindre kriminalitet og færre saker å halde seg til, slik at domstolane faktisk får mindre å gjere med den styrkinga som me har på politisektoren?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:22:05]: Kristeleg Folkeparti støttar absolutt satsinga på politiet, og eg deler representantens meiningar om at ei styrking av politiet òg vil resultere i færre saker etter kvart.

Men det me har sett, er at når ein får fleire pågripingar eller siktingar, vil det òg auke talet på behandlingar i domstolane. Derfor er det blitt ein flaskehals der me ønskjer å kunne setje inn ekstra tiltak akkurat no, for å få behandla fleire saker og for å sikre at ikkje domstolane blir ein propp.

Akhtar Chaudhry (SV) [12:22:42]: Det er vel en kjensgjerning at Kristelig Folkeparti søker samarbeid med høyresiden, med Fremskrittspartiet – jeg har forstått det slik – og da må man samarbeide med dem. Jeg har lest både Kristelig Folkepartis og Fremskrittspartiets budsjett. Fremskrittspartiet kutter f.eks. med 28 mill. kr på Kreditt-

tilsynet, tollvesenet blir kuttet med 199 mill. kr, og skatteetaten blir kuttet med 639 mill. kr – til sammen blir det 866 mill. kr. Så plusser Fremskrittspartiet på 530 mill. kr til politiet. Likevel er differansen 336 mill. kr. Vi må være enige om at når man kutter i disse etatene, blir det mye mer kriminalitet. Da er mitt spørsmål til Kristelig Folkeparti: Hvordan vil dere klare å regjere landet sammen med dette partiet, som kutter så det holder?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:23:48]: Me har nett-opp vore igjennom ein valkamp der eg trur òg representanten frå SV blei gjord merksam på at Kristeleg Folkeparti ikkje ønskte å gå i regjering med nettopp Framstegspartiet. Det som har vore viktig for oss no, og som me ønskjer, er å vere eit konstruktivt opposisjonsparti som prøver å få gjennomslag for flest moglege saker, og me skal samarbeide om dei forslaga som ligg føre og som er gode, uavhengig av kva for eit parti som fremmar dei. Men eg kan vere einig med representanten frå SV i at det er enkelte forslag frå Framstegspartiet som me ikkje støttar, og som me er bekymra for, sjølv om eg òg merkar meg at Framstegspartiet ikkje senkar avgifter på alkohol i dette budsjettet, noko som er eit godt teikn frå det partiet.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Abid Q. Raja (V) [12:24:46]: Justispolitikkenes grunnleggende oppgave er å sikre borgerne trygghet basert på rettsstaten. Den enkelte skal føle trygghet for at lovbrudd vil bli etterforsket og påtalt. Venstre mener det er et kjernepunkt i en rettsstat at det som hovedregel kun er de som representerer myndighetene, som skal kunne utøve makt overfor borgerne.

Vi er veldig glade for at Regjeringen har økt satsingen på politiet. Venstre har i flere budsjetter prioritert politiet, særlig med tanke på å styrke utetjenesten. Det er viktig med synlig politi i gatene for å unngå vekterstat. Venstre er også glad for at Regjeringen øker opptaket på Politihøgskolen – vi har foreslått det tidligere, og vi mener det er et viktig og riktig tiltak.

Venstre har kuttet i to poster på Justisdepartementets område, og jeg vil benytte anledningen til å knytte noen få kommentarer til den ene, som er soning under elektronisk kontroll. Venstre er glad for at Regjeringen forsøker ulike tiltak for å redusere soningskøen, men vi mener at hjemmesoning med elektronisk kontroll bryter med viktige prinsipielle sider ved straffesystemet. For det første kan muligheten for hjemmesoning skape klassejustis – det er viktig å ikke glemme at noen enkeltindivider i Norge en gang ikke har et hjem som egner seg for hjemmesoning. For det andre vil hjemmesoning med elektronisk lenke gjøre at også de pårørende til domfelte blir delaktige i straffen på en uheldig måte.

Norge står overfor nye typer kriminalitet, slik som organiserte kriminelle omstreifende bander, menneskesmugling, grove narkotikaforbrytelser – som i sterkere grad er organisert – organisert barneporno, ran, terror osv. Selv om Venstre ikke sitter i justiskomiteen, vil Venstre gjøre det vi kan for å stå samlet om de tiltak og forslag som kommer

som er gode forslag, og vi kommer også til å være aktive i den debatten som vil følge.

Valgkampen ble i stor grad preget av debatten om asylstrømmen. Venstre ser at de høye ankomsttallene for asylsøkere skaper utfordringer for Norge, men i motsetning til de andre partiene ønsker vi å prioritere en satsing på saksbehandlingstiden, slik at vi får en rask avklaring på om folk kan bli i Norge eller ikke. Jeg mener dette er noe av det viktigste vi kan gjøre for å hindre at Norge blir et slags fristed, hvor man kan vente og vente og til slutt får opphold. Venstre har derfor bevilget betydelig mer til saksbehandling hos UDI, nærmere 100 mill. kr mer. Vi mener vi har valgt å prioritere riktig, og vi har valgt å prioritere utsendelse. Det er en stor utfordring at asylsøkere som har fått endelig avslag på sin søknad, blir i Norge. En del av løsningen bør være å satse på returarbeid. Rask retur er viktig for enkeltmennesker som har fått avslag, og for å bevare asylinstituttets legitimitet. Venstre har derfor foreslått å bevilge mer til dette arbeidet utover det som er Regjeringens forslag.

Jeg vil også understreke at Venstre selvsagt støtter Regjeringens forslag om å opprette en nasjonal identitets- og dokumentasjonsenhet, slik vi gjorde i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2009. Jeg er glad for at Regjeringen også har forstått at arbeidet med å avgjøre identitet i mange tilfeller er vanskelig, og det er hensiktsmessig å samle fagkunnskap om identifisering av asylsøkere som ankommer uten ID-papirer.

Når jeg nå nærmer meg slutten, vil jeg si at jeg er svært glad for justisministerens uttalelser – etter at justisministeren tok over ansvaret for asylsakene – om at man ikke kan sette likhetstegn mellom asylsøkere og kriminelle. Det har vært et viktig bidrag for å avklare at det er viktig å hjelpe de menneskene som kommer, men at vi ikke aksepterer mennesker som begår kriminalitet under dekke av å være asylsøkere. Jeg er også svært glad for justisministerens engasjement og sterke intensjon om å bekjempe vold i nære relasjoner og vold og overgrep mot barn.

Jeg savner imidlertid justisministerens oppfølging av debatten i 2006 – som lederen av Det nasjonale statsadvokatembete, Siri Frigaard, tok initiativ til – om å etablere et internasjonalt statsadvokatembete i Norge, som skulle ta for seg de sakene hvor nordmenn havnet i kriminalitet i utlandet, begikk kriminalitet eller ble utsatt for kriminalitet, slik som Martine-saken, Kongo-saken og Bolivia-saken, og en rekke saker i Pakistan, hvor mange gjemmer seg på grunn av kriminalitet eller begår kriminalitet og er nordmenn.

Jeg håper den debatten kan tas opp igjen. Jeg vet at det ikke er lett å finne en hensiktsmessig måte å håndtere disse sakene på, men det vil likevel være viktig i tiden framover, da vi i framtiden kommer til å se en økende grad av den type forbrytelser, og at nordmenn vil havne i den type forbrytelser i utlandet. Vi må i alle fall ha definerte retningslinjer for hvordan man skal gripe an slike situasjoner.

Til slutt en stemmeforklaring angående hvilke forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet vi vil støtte, etter som vi ikke selv sitter i komiteen. Vi kommer til å støtte forslagene nr. 1–6, 9, 10, 12–14, 19 og 20.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [12:29:50]: Asyldebatten skal ikkje eg gå inn på no. Den kjem for fullt når kommunalkomiteen skal behandle sitt budsjett.

Eg har eit anna spørsmål til representanten Raja. Det er slik at DNA har blitt eit viktig verktøy for politiet, og om lag halvparten av dei spora som blir lagde inn, gjev treff mot registrerte personar. DNA-reforma er derfor viktig etter vår meining.

Eg registrerer at Venstre ønskjer eit langt mindre omfattande DNA-register, og reduserer posten med heile 30 mill. kr. Eg har problem med å forstå Venstres haldning her. Derfor ber eg om at representanten Raja kan utdjupe Venstres syn på dette punktet.

Abid Q. Raja (V) [12:30:46]: Jeg er veldig glad for at Presidentskapet uttaler navnet mitt riktig, men jeg skal ikke gå mer inn på det.

Når det gjelder DNA-reformen, har Venstre støttet DNA-reformen. Vi er selvfølgelig enig i at DNA er et effektivt redskap for oppklaring av forbrytelser. Vi mener imidlertid at registeret har blitt noe mer vidtgående enn nødvendig, og vi er bekymret for at borgerne stadig blir registrert og overvåket. Vi ønsker derfor et noe mer begrenset register enn det flertallet ønsker, og har følgelig kuttet noe i bevilgningene til DNA-analyser.

Akhtar Chaudhry (SV) [12:31:38]: Jeg forstår at representanten Raja er et avholdsmenneske etter gode muslimske prinsipper, slik jeg har fått det med meg. Jeg var tungt innom alkoholpolitikken i mitt innlegg, og jeg mener at en innskrenking i skjenketiden i vårt land betyr en lettelse både for individer og ikke minst også for politiet, som trenger mer ressurser, slik representanten Raja også var innom.

Regjeringen og SV er enig i at vi må innskrenke skjenketiden i landet med én time for å frigjøre ressurser ikke minst til politiet. Mitt spørsmål er: Vil Venstre støtte dette forslaget i Stortinget?

Abid Q. Raja (V) [12:32:29]: Det at jeg er avholdsmenneske eller muslim, har ingenting å si for den politikken jeg ønsker å føre. Jeg tvinger ikke min religion på andre. Jeg aksepterer at andre ønsker å drikke, og jeg aksepterer også at vi har et lokaldemokrati i Norge. Jeg har sans for at det lokaldemokratiet selv skal få lov til å avgjøre hvordan skjenketidene skal være.

Selvfølgelig vet alle sammen at bruken av alkohol er knyttet opp til en del utfordringer, og de utfordringene må vi ta alvorlig. De utfordringene må reflekteres i en opplyst, offentlig debatt. Men Venstre er av den oppfatning at dette er et spørsmål som må avgjøres lokalt, og det er i tråd med disse prinsippene Venstre også kommer til å stemme.

Per Sandberg (FrP) [12:33:21]: Jeg vil først få takke Venstre for at de slutter seg til en hel rekke fornuftige forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre i innstillingen.

Jeg må også si at jeg ikke deler den bekymringen som

representanten Oppebøen Hansen har knyttet til at Abid Q. Raja tar opp utfordringer innenfor asylfeltet og det som skjer der. Når vi har justisministeren på plass, som da er ansvarlig statsråd, er det kanskje også riktig å luften noen problemer knyttet til det, også når vi vet at justiskomiteen har ansvaret for områder som også ligger under det feltet.

Mitt spørsmål til representanten Raja går på hvorvidt han føler seg bekvem med å være både embetsmann og saksbehandler innenfor UNE i en vesentlig og framtrekkende rolle og å stå på Stortingets talerstol og omtale saksbehandlingen innenfor UNE. Føler han seg bekvem med en slik dobbeltrolle?

Abid Q. Raja (V) [12:34:23]: Aller først vil jeg si at også Fremskrittspartiet kan ha fornuftige forslag! I den grad de har fornuftige forslag, er Venstre av den oppfatning at man skal støtte de fornuftige forslagene.

Representanten Sandberg har fått med seg at jeg helt riktig er nemndleder i Utlendingsnemnda, og jeg avgjør i min sivile jobb en rekke saker. Jeg håndterer den rollen profesjonelt når jeg er på Stortinget som innkalt stortingsrepresentant, for jeg er da ikke lenger bundet av de begrensningene jeg ellers har i min jobb som nemndleder.

Jeg kan forsikre Per Sandberg om at i min jobb som nemndleder følger jeg det lovverket som Stortinget til enhver tid vedtar, de menneskerettighetene som gjelder, og de folkerettslige forpliktelsene Norge har. Når man ikke lenger er nemndleder, men på Stortinget og dermed folkevalgt, skal man snakke ut fra det folket man representerer og den politikken partiet ønsker å føre.

Akhtar Chaudhry (SV) [12:35:30]: Før jeg havnet i Stortinget, var jeg bystyrepraesentant i Oslo i tre perioder, så jeg kjenner lokaldemokratiet og lokaldemokratiske prinsipper godt, og jeg ønsker at lokaldemokratiet skal få enda flere oppgaver og mer ansvar.

Så er det slik at jeg stiller spørsmål til en stortingsrepresentant, og jeg spør ham om følgende: Er representanten Raja enig i at hvis vi innskrenker skjenketiden med én time, vil vi klare å frigjøre enormt mange politiresurser, som vi trenger for å slå ned på bl.a. voldsutøvelse, til å forebygge og etterforske? Og er han enig i at han, slik jeg opplever det, skyver lokaldemokratiet foran seg i stedet for å ta et standpunkt i Stortinget?

Abid Q. Raja (V) [12:36:28]: Jeg er veldig glad for at representanten Chaudhry har fått betydelig innsikt i lokaldemokratiet ved å være langvarig bystyrepraesentant for sitt parti i Oslo. Jeg vil legge til, som jeg sa i sted, at jeg er opptatt av at vi får en bred, opplyst og informativ debatt om disse vanskelige tingene.

Jeg er enig med representanten Chaudhry i at det er en sammenheng mellom alkoholbruk, skjenketider og kriminalitet. Det tror jeg også at de som stemmer imot at man skal ha begrensninger i skjenketiden, vet. Det handler likevel om at man har et fritt samfunn, der det skal være lov til også å kunne nyte alkohol til andre tider enn det representanten Chaudhry eventuelt ønsker at det skal nyttes alkohol. Derfor overlater jeg igjen dette spørsmålet

til lokaldemokratiet. Jeg mener at dersom man får en god og opplyst debatt og klarer å overbevise gjennom den åpne og opplyste debatten, vil også lokaldemokratiet komme til å fatte de riktige beslutningene som passer best for de stedene som lokaldemokratiet fatter beslutningene for.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Knut Storberget [12:37:41]: Stortinget er i dag invitert til å ta stilling til en historisk satsing når det gjelder kampen mot kriminalitet. Det er det største justisbudsjettet som vi noen gang har vedtatt, og den veksten vi står overfor, særlig når det gjelder politiet, må vi langt tilbake for å finne maken til. Man kunne jo bruke denne anledningen, denne debatten, til å snakke mye om tall og om vekst. Jeg skal prøve å unngå det.

Jeg hørte med interesse innledningen til representanten Dahls innlegg – også for øvrig gode innlegg på mange punkt – og må si at hadde det representanten Dahl sa, kunnet stå igjen som et resultat av denne debatten, hadde vi også kunnet skapt veldig mye oppfattet trygghet ute i befolkningen. Når representanten Dahl prisverdig peker på spørsmålet om behovet for nå å balansere det budskapet som vi som er aktører i kriminalpolitikken, sender ut, behovet for ikke å spille på frykt, behovet for å dra i samme retning, må jeg, etter forholdsvis mange år i justispolitikken, få lov til å gi uttrykk for at jeg tror at han treffer spikeren på hodet. I det mediestyrt samfunnet vi lever i, hvor hendelsene velter inn over oss mer brutalt enn noen gang, er det helt åpenbart at vi som premissleverandører ute i debatten har et betydelig ansvar for å skape trygg følelse hos befolkningen. Derfor mener jeg det er en veldig viktig oppfordring representanten Dahl kommer med, og som jeg også imøteser effekt av i den perioden vi nå går inn i. Og det er et ansvar for oss alle.

Det er ikke bare viktig for å skape den berettigede trygghet som mange mennesker skal ha i dette landet. Vi står altså overfor en situasjon i år hvor vi antakelig kommer til å ha det laveste antall drap på 20–30 år. Det er også viktig å få signalisert at mye går i riktig retning, for å skape trygghet, men også for å fokusere på den kriminaliteten som vi aldri, eller stort sett aldri, snakker om i det offentlige. I løpet av én uke i Norge viser Justisdepartementets voldsmålinger at over 1 300 barn rapporterer til hjelpeapparatet – og vi snakker om én uke – at man enten sjøl utsettes for vold eller overgrep, eller er vitne til vold eller overgrep. 1 300 barn i løpet av én uke – det er toppen av isfjellet.

Jeg er veldig glad for å ha fått lov til både nasjonalt og internasjonalt – sist nå i FN da FN's generalsekretær inviterte til å sette sammen et mannspanel – nettopp å sette søkelyset på den volden og de overgrepene som rammer kvinner og barn. Jeg må nok – med respekt å melde – få si at med de store utfordringene vi står overfor, og som preger dagsordenen ute: Dette er den største utfordringen. Det er dette som er den daglige terroren som mange barn og mange kvinner ikke klarer å vri seg unna. Det er dette som er utfordringen for oss for å kunne skape sterkere trykk fra politi og justismyndigheter, men ikke minst for å

kunne tenke annerledes. Disse barna og disse kvinnene vil vi antakelig ikke kunne nå ved bare å tenke tradisjonelt, med strengere straffer og mer politi. Mange av dem ber ikke om mer politi. Mange av dem ber faktisk om mindre politi. Mange av dem ber om konfliktløsning, konfliktreduksjon, og mange ber om hjelp og rehabilitering for å komme seg over i et annet liv. Dette er en stor utfordring for oss, som vi er helt avhengig av å ta på alvor.

Jeg er overbevist om at hvis man går inn i justispolitikken for framtida med nettopp å påpeke at vi må balansere, må vi også gjøre det i forhold til det budskapet når det gjelder barn og kvinner. Det vil også hjelpe oss med å få fram at det er de avanserte og vanskelige metodene vi må være på jakt etter. Det å omstrukturere, det å se på hvordan vi kan få politiet til å jobbe på en annen måte, blir hovedutfordringen for oss nå framover, fordi det blir brukt mye midler – 1,3 milliarder kr i vekst – på politiet. Det blir altså brukt penger, slik at vi kan ha et rekordstort opptak på Politihøgskolen. Men det vil fordre av oss at vi også må kreve å få resultater av det, og at vi bruker de midlene på en best mulig måte, i forhold til struktur, men også metodikk, selvfølgelig. Det vil også fordre av oss at vi evner ikke bare å tenke reaktivt når det er for seint.

Jeg ser til min glede at Haugesunds Avis på førstesiden i dag skriver om ett sted, et nytt sted: «Skjenkekuttene bremser volden» – 38 pst. nedgang i voldskriminaliteten. Vi ser det samme i Trondheim. Vi har sett det samme i mange andre kommuner. Bare i Trondheim det siste året snakker vi om 46 sparte voldsofre, som politiet slapp å avhøre, som vi slapp å bevilge voldsoffererstatning til, og som slapp å gå det lange løpet gjennom livet med en kanskje traumatisert skade. Det er utfordringen.

Jeg er derfor glad for alle dem som har vært her oppe og snakket om frivillighet, men ikke minst om forebygging i sin brede kontekst. Derfor er det så viktig, når vi nå vedtar et budsjett som er så omfattende, og som satser såpass både på politi, kriminalomsorg og etter mitt skjønn også domstoler, at vi har søkelys på både det som skjer før kriminaliteten oppstår, og hvordan vi kan gjøre de vanskelige grepene i de strukturene vi står overfor i politiet, i kriminalomsorgen og i domstolene.

Det er gledelig at den DNA-reformen som vi har gjennomført, gir så gode resultater som vi nå ser, at vi har så stor vekst i antall personer som er registrert, og at det også gir treff. En liten gruppe mennesker begår store deler av kriminaliteten. Vi vil klare å oppklare mer kriminalitet. Vi gjør det allerede med den DNA-reformen vi har sett.

Det er dessuten gledelig at dette budsjettet nå rommer mulighet for å styrke Utrykningspolitiet, som jeg definitivt er tilhenger av – jeg skjønner at Fremskrittspartiet nå ønsker å legge det ned – og at budsjettet rommer mulighet for å styrke Økokrim/Kripos, slik at vi får på plass den innsatsstyrken mot organisert kriminalitet som vi har snakket om lenge. Og vi ser det virker. Det er nedgang i vinningskriminaliteten i de områdene hvor man har satt i verk disse tiltakene. «Grenseløs» i Vestfold er et godt eksempel på dette. Innsatsen på Majorstua er et veldig godt eksempel her i Oslo. Det hjelper når man setter på press. Dette skaper store utfordringer for oss. Det er helt åpen-

bart at de økte varetektstallene er et resultat av at politiet har levert godt i løpet av de siste månedene.

I denne konteksten er det viktig at vi ikke glemmer kriminalomsorgen. Det er flere som har sagt at det må vi fortsette å satse på framover. Jeg er overbevist om at vi vil se bedre og bedre resultater også i kriminalomsorgen. Det *må* vi, når alle fengslene nå har fått utdanningstilbud. Det var tverrpolitisk enighet om det i Stortinget. Det har kostet penger, men tilbudet er bra. Det er bibliotek, avtaler med kommuner om bosetting og ikke minst satsing fra frivillige organisasjoner. Jeg er helt enig med mange i at den bør vi øke i årene som kommer. Mange organisasjoner gjør en god jobb – alt fra Røde Kors til WayBack. Vi ser at disse leverer godt.

Sjøl om det er grunn til å glede seg over at vi nå er i en situasjon hvor politiet leverer stadig bedre, har vi ikke glemt kriminalomsorgen, at vi må bygge flere plasser. Vi har i løpet av de siste årene brukt 1,4 milliarder kr for å bygge et nytt fengsel i Halden, med 250 plasser. Det åpner til våren. Det er lenge siden vi åpnet en så stor institusjon i kriminalomsorgen i Norge.

Regjeringa har i løpet av de siste årene satset på dette for å møte det som vi har bygd opp gjennom år – når det gjelder økt politihøyskoleopptak, ikke minst når det gjelder drift, når det gjelder DNA-reform, og til slutt når det gjelder den internasjonale satsingen, som bare må bli sterkere. Derfor er jeg veldig glad for å ha fått anledning til å signere den nye politisamarbeidsavtalen med EU, hvor Norge nå gis adgang til å delta i utviklingen av DNA-register og mulighet for å søke i DNA-registrene i Europa. Kjøretøy og fingeravtrykk vil være helt avgjørende. Det neste som står for tur, er at Norge melder seg på når det gjelder soningsavtalen, slik at vi også der kan være med i det europeiske fellesskap for å slå tilbake den mobile kriminaliteten.

Det budsjettet vi inviterer Stortinget til å vedta i dag, gir forsterket kraft til å få ytterligere nedgang i kriminaliteten.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tor Sigbjørn Utsogn (FrP) [12:47:50]: Først vil jeg si at Fremskrittspartiet ikke har foreslått å legge ned UP, men vi mener at noen av de ressursene som brukes på UP, kan omdisponeres, og at noen av oppgavene kan utføres av andre, f.eks. av det ordinære politiet.

Så til spørsmålet mitt. Justisminister Storberget synes ikke å ha nok kritiske innvendinger mot elektronisk hjemmesoning og den utviklingen som vi vil se i framtiden når det gjelder akkurat dette. Elektronisk soning vil kunne føre til at den domfelte vil kunne gjenoppta sin kriminelle løpebane hjemmefra, og at elektronisk soning da i praksis i liten grad fjerner kriminaliteten fra gata. Jeg tenker da på at man kan være hjemme og administrere dette. Spesielt farlig er det vel å bruke hjemmesoning i avslutning av soning i tilknytning til alvorlige dommer. Ser ikke justisministeren dette poenget?

Statsråd Knut Storberget [12:48:56]: Det poenget ser jeg overhodet ikke.

For det første: Når det gjelder Utrykningspolitiet, forholder jeg meg til Fremskrittspartiets program, hvor det framgår at man skal legge ned Utrykningspolitiet. Jeg skjønner at man skal bruke ressursene på en annen måte, men Fremskrittspartiet må bestemme seg for om man står ved det standpunktet at man skal legge ned Utrykningspolitiet som sådan. At man skal bruke ressursene på en annen måte, har jeg full respekt for, men jeg synes det er utrolig uklokt.

Når det gjelder spørsmålet om hjemmesoning, er nettopp risikoen for å begå ytterligere straffbare handlinger bakgrunnen for at vi etablerer hjemmesoning, at det gir mindre tilbakefall til straffbare handlinger. Brottforebyggende rådet i Sverige har bl.a. forsket på dette. Den høyredominerte regjeringa i Danmark velger å utvide det. Det gjør man også i Sverige – høyredominert regjering – hvor man nettopp peker på at den forskningen som ligger bak, viser at tilbakefallsprosenten er lavere for dem som har hatt elektronisk hjemmesoning på slutten. Det har en enkel forklaring. Da har man fått anledning til å jobbe, få utdanning eller behandling, og det gir mindre tilbakefall.

André Oktay Dahl (H) [12:50:07]: Da jeg hørte skrytet av Høyre, var det nesten så en skulle tro at det nærmet seg jul. I alle fall: Alt skryt mottas med takk! Det bærer bud om at Høyre kan være litt mindre kritisk, på en enda mer konstruktiv måte, og at statsråden i denne perioden kanskje kan gå litt mindre i vranglås enn det han har hatt en tendens til.

Statsråden sa i Politiforum etter valget at IKT-investeringer i politiet tidligst kan skje på 2011-budsjettet. Vi er på et «IKT-steinaldernivå», sa statsråden. I flertallets merknader i innstillingen er man veldig fornøyd med satsingen på IKT i politiet. Da er spørsmålet mitt: Hvilken variant av beskrivelsene vil statsråden si er dekkende – er det den uttalelsen som kom i Politiforum, eller er det flertallets merknader i innstillingen?

Statsråd Knut Storberget [12:50:54]: Jeg vil sterkt ta avstand fra at statsråden går i vranglås. Det ønsker jeg faktisk ikke å gjøre.

Jeg mener at på akkurat dette feltet har hele Stortinget klart å samle seg om veldig viktige løsninger. De fleste nyvinningene i justissektoren har man klart å få bred tverrpolitisk enighet rundt. Det synes jeg er viktig, og det er noe jeg vil prioritere framover.

Så vil jeg understreke at når det gjelder politiets IKT-situasjon, er den alvorlig. Mye av det materialet som politiet sitter på der, befinner seg på steinaldernivå. Derfor har vi valgt å starte arbeidet med å fornye dette. Representanten Dahl er kjent med at det er satt av penger til dette neste år. Det brukes penger i år også, og det vil bli satt av penger for 2011. Men vi må satse på mer enn bare å bygge opp vanlig drift, og det håper jeg vil komme i forbindelse med implementering av straffeloven.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:52:07]: Sidan justisministeren begynte å snakke om soningskøar og fengselet i Halden, fekk eg lyst til å nytte anledninga til å takke for

fengselet på Evje. Det er med på å redusere soningskøen, noko eg er glad for.

Eg ønskjer å fokusere på det som justisministeren brukte store delar av sitt innlegg på, nemleg vald mot kvinner og barn – eit engasjement som Kristeleg Folkeparti deler, og som eg er veldig glad for at justisministeren har. I det høvet vil eg uttrykkje støtte til at justisministeren òg fokuserer på alkohol – misbruk av alkohol – som ein vesentleg faktor for utryggleik i samfunnet.

Men utfordringa – eller spørsmålet – til statsråden går på konkrete tiltak og på verkemiddelet: om det er frivillige organisasjonar eller om det er andre tiltak han spesielt tenkjer på når det gjeld vald mot kvinner og barn.

Statsråd Knut Storberget [12:52:58]: Det er et spørsmål jeg er veldig glad for å få. Jeg mener at det er noe av det viktigste vi kan diskutere. Det var nettopp det vi fra norsk side også presenterte i New York overfor FNs generalsekretær: hva Norge setter i verk for å få til dette, få opp antallet saker – nå vokser jo antallet saker hos politiet. Jeg kan kort nevne: bygge seks barnehus, det å få bistandsadvokat før anmeldelse inngis i disse sakene, det at man har finansiert krisesentertilbud ute i distriktene, voldtektsmottak i alle fylkene, egne team ute i politidistriktene og ikke minst tiltak for å bidra til at man kan få et annet, nytt og bedre liv, altså et sivilisert spor, noe som vil være helt avgjørende for å få til en økt satsing på dette feltet, og så – selvfølgelig – at man har skrudd opp straffenivået betydelig for denne type forbrytelser i den nye straffeloven.

Det er ganske mye konkret som er gjort i løpet av de siste fire årene på dette området, men vi er slett ikke ferdige.

Abid Q. Raja (V) [12:54:05]: Martine Vik Magnusen ble drept i England i fjor. Den mistenkte befinner seg i Jemen. Vi har en dom som skal falle i dag, i Kongo-saken, vi har personer i Norge som begår kriminalitet, blir domfelt, men som unndrar seg straffefullbyrdelse ved at de stikker av til utlandet, som f.eks. i «Lille-Røkke»-saken om den store drosjesvindleren i Norge, og vi har en rekke andre saker hvor nordmenn havner i kriminalitet i utlandet. Dette er et økende fenomen, og det vil ikke forsvinne av seg selv. Her er det behov for at man gjør noe.

I desember 2006 var lederen av Det nasjonale statsadvokatembetet ute med et ønske om å ha et statsadvokatembete nettopp for disse internasjonale sakene, og justisministeren uttrykte at han delte dette synet, og at man gjerne kunne se nærmere på dette og få Politidirektoratet til å utrede mulighetene for det.

Spørsmålet er om viljen er der ennå, om man ser de samme utfordringene, og om man har noen løsninger på disse utfordringene som vi vil stå overfor i tiden framover.

Statsråd Knut Storberget [12:55:12]: Jeg viser til mitt svar på spørsmålet som representanten Raja stilte i går, som var akkurat det samme som han nå stilte. Jeg har ikke skiftet mening i det spørsmålet i løpet av det siste døgnet.

Jeg har lyst til å føye til at når det særlig gjelder de

nordmenn som reiser ut og begår straffbare handlinger i utlandet – nå tenker jeg ikke på dem som *rammes* av straffbare handlinger, jeg understreker det – er det grunn til å peke på at man ikke kan regne med at det offentlige Norge står der parat i enhver situasjon. Man må ta ansvar for sine egne handlinger når man er i utlandet. Den norske jurisdiksjonen gjelder først og fremst i Norge, det er der vi kan bruke våre myndigheter, enten det er politi eller fengsler. Jeg tror også den vanlige reisende ut skal være veldig klar på at man har begrensede muligheter for å drive oppfølging i straffesaker som nordmenn roter seg borti i utlandet. Men det er helt åpenbart at når det gjelder dem som rammes av kriminalitet, har vi store utfordringer.

Per Sandberg (FrP) [12:56:25]: Jeg registrerer at en ellers meget kompetent og oppegående justisminister enkelte ganger må ha ting inn med teskje, så jeg skal bare informere justisministeren om at jeg nå skal skrive et brev til ham der jeg omfattende forklarer hvordan man skal organisere UP – jeg er innforstått med at man skal legge ned dagens UP, slik som UP består. Arbeiderpartiet legger ned noe hvert eneste år uten å snakke om det, men vi har i hvert fall omtalt at vi skal omstrukturere.

Det jeg vil spørre om, dreier seg mer om informasjon som skal tilflyte Stortinget – og min komité. Jeg har nå skrevet brev til alle politidistrikter, og jeg har tillatt meg å skrive brev til noen legevakter og politimestere rundt omkring, for å få innhentet data for å få kvalitetssikret bl.a. påstanden om at redusert skjenketid gir mindre vold. For det er litt merkelig at i 100 kommuner der man *utvider* skjenketiden, går *også* volden ned, og så er det 40 kommuner der man bl.a. har redusert den, og så har volden gått ned.

Kan ministeren bistå, slik at vi får disse fakta?

Statsråd Knut Storberget [12:57:36]: Jeg ser på det som en av mine viktigste oppgaver overfor Stortinget å bringe fram den informasjonen som Stortinget trenger for å fatte riktige beslutninger, og representanten Sandberg har jo det privilegium at han både kan stille spørsmål i spørretimen, reise interpellasjonsdebatter, sende skriftlige spørsmål og også stille spørsmål i tilknytning til budsjettet.

Jeg skal love at vi skal fortsette den linjen vi har valgt – være mest mulig åpne på alle mulige forhold i justis-sektoren. Det har også bidratt til at vi i denne perioden i løpet av min tid i Justisdepartementet har valgt å informere om de bevilgningene som gjøres bl.a. overfor PST, antall stillinger osv., slik at jeg skal bistå med det jeg kan. Jeg mener at det er en sentral del av mitt konstitusjonelle ansvar.

Anders B. Werp (H) [12:58:33]: Mæland-utvalget skulle jobbe med forholdet mellom de psykisk syke som pr. definisjon ikke er strafferettslig tilregnelige og dermed ikke kan straffes, og kriminelle som kan straffes på vanlig måte.

Mitt spørsmål til statsråden er om han kan være noe mer spesifikk enn det som framgår av proposisjonen, med

hensyn til når denne viktige saken kommer til Stortinget, slik at vi kan få den behandlet.

Statsråd Knut Storberget [12:59:05]: Som representanten kjenner til, er det slik at nå er høringen om dette over, og vi er i full gang med å jobbe oss igjennom det. Dette er en stor utfordring. Det handler om grenseområdet mellom helsesektoren og justissektoren, det handler om veldig viktige personvernmessige aspekter, og det handler også om spørsmål om menneskerettigheter med hensyn til hva slags tvang vi kan bruke overfor mennesker som ikke kan straffedømmes, men som begår alvorlige straffbare handlinger.

Jeg kan varsle Stortinget i dag om at vi vurderer å sende et forslag ut på høring i løpet av våren 2010, men vi har ennå ikke tatt stilling til om det gjelder hele oppfølgingen av Mæland-utvalget, eller om det bare gjelder en del av det – nettopp den delen som Høyre, bl.a., har vært opptatt av: å få tettet det hullet som jeg mener åpenbart må tettes, for de særlig plagsomme som begår mange kriminelle handlinger. Men jeg håper at det er noe som vi nå kan få ferdigstilt, eventuelt høringsnotat, i løpet av våren 2010.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [13:00:30]: Det er ingen tvil om at 2010-budsjettet vil gi politiet i Norge et godt løft. Jeg må få lov til i den anledning å gi ros til statsråden – ros med visse forbehold, selvfølgelig, men ros endog, til statsråden for et budsjett som gir muligheter. Det gir muligheter på veldig mange områder. Det er klart at en økning på 3,1 milliarder kr er, som statsråden sa, historisk.

En del av økningene som ligger i dette budsjettet, er videreføring av prosjekter som ble satt i gang i 2009. Det ligger også vel 100 mill. kr i lønns- og prisvekst. Prosjektene som ble satt i gang med bl.a. sivilt ansatte og krisepakken rundt mannskapsmangelen i politiet, bidrar også med sitt, men det som er positivt uansett, er at dette videreføres. Hvis disse prosjektene ikke hadde blitt videreført, hadde det vært et reelt kutt til politiet. Det regner jeg med at statsråden også var fullstendig klar over og veldig lite interessert i å gå til Stortinget med.

Den arbeidstidsavtalen som ble inngått i 2009 med Politiets Fellesforbund, var som tidligere nevnt en fredsavtale for å få ro i forbindelse med bl.a. politiets arbeidstidsbestemmelser, og for at man skulle få flere timer og flere politifolk ut i gatene. Nå viser det seg at denne fredsavtalen har hatt tendens til å være en liten krigserklæring. Det er en del politifolk som ikke får delta i denne ordningen på grunn av at de har stillinger som ikke er innbefattet i den – men de gjør likevel den jobben som ligger innenfor ordningen. Dette må vi prøve å få ryddet opp i, slik at vi ikke kommer i den situasjonen at mange føler denne urettferdigheten, for det skaper en dårlig moral, og dårlig moral er noe vi ikke trenger blant politiet i den stoda vi er i nå. Politiet ønsker å få arbeidet sitt verdsatt på en ordentlig måte, og det skal vi politikere være med og bidra til.

Da avtalen ble inngått, ble det lagt til grunn et antall

politifolk som skulle ha avtalen. Det ble satt et tak, av en eller annen, på hvor mange millioner kr denne avtalen skulle koste. Det var ikke intensjonen fra Storberget da han inngikk avtalen, og det ble heller ikke nevnt noen eksakte tall. Jeg håper at dette kan bli ryddet opp i, slik at politiet og de tjenestemenn og -kvinner som utfører oppgaver i tråd med avtalen, får det tillegget de skal ha.

Mannskapsmangelen i politiet er faktisk ganske prekær nå. Det er riktig som representanten Akhtar Chaudhry sa, at vi må ha et mer synlig politi. Et mer synlig politi vil være med og forebygge kriminalitet.

Når vi har et synlig politi, er det også viktig at dette politiet har tillit og respekt ute blant befolkningen. Det er de på en måte litt i ferd med å miste – jeg har i løpet av valgkampen, og i sommer, vært med en del politipatroljer rundt omkring og fått høre om en del tilfeller. Tidligere, når politipatroljer reiste rundt i byen på en lørdagskveld og stilte seg opp for å overvåke situasjoner – i hvert fall da jeg var ung, som ikke er så veldig lenge siden – var det slik at vi hadde respekt for politiet når politiet stod der. Da tok vi det med ro. Det var ingen som fortsatte med å slåss eller fortsatte med basketak når politiet stod der. Nå opplevde vi faktisk på disse rundene jeg var med på, ved flere anledninger at folk begynte å krangle, gå i basketak og slåss ved siden av politiet. Da har ikke politiet den respekten de behøver. Men det er klart, når det står én til to polititjenestemenn eller -kvinner blant ca. 100–150 festdeltakere, sier det seg selv at det kanskje ikke er så lett å ha den respekten. På grunn av dette er vi nødt til å øke opptaket til Politihøgskolen, noe som statsråden har gått i bresjen for, slik at vi kan få flere politifolk. Men politifolkene kommer ikke ut i distriktene hvis det ikke bevilges penger til politidistriktene slik at de kan ansette dem. Disse folkene kommer ikke ut i år eller til neste år, det går noen år før de kommer ut. Derfor er vi nødt til å igangsette visse tiltak i perioden framover. Vi kan prøve å forbedre den situasjonen som er i dag, bl.a. gjennom en del senior tiltak, gjennom det som allerede er i gang, og gjennom å ansette flere sivile som kan ta arbeidsoppgaver i politiet. Det er en kjensgjerning at én sivilt ansatt ikke er én polititjenestemann. Det kan ofte være sju–åtte sivilt ansatte pr. polititjenestestilling for å få skiftene til å gå opp. Jeg tror vi har store muligheter til besparelser når det gjelder å ansette sivile i politiet. Men vi trenger langsiktighet, og vi trenger en plan for hvordan vi skal bruke bevilgningene.

Når polititjenestemennene og -kvinnene etter hvert kommer inn i politiet, hvis statsråden finner det betimelig å bevilge penger slik at de kan ansettes, er de avhengig av å ha utstyr – godt utstyr som gjør at de kan ivareta de oppgavene som politiet har.

Fremskrittspartiet har lagt fram et forslag om et eget investeringsbudsjett for politiet slik at politiet kan planlegge sine investeringer framover i tid og slippe å være avhengig av at enhver investering skal gå ut over drift og dermed være med på å kutte på driften. Det er trist når man hører om at polititjenestemenn som er på patrulje, ikke kan bruke utstyret sitt fordi de ikke har fått opplæring i det. Det er sterkt beklagelig.

Komitelederen var i sitt innlegg inne på at han ikke ville

ta opp noe fra media, men denne representanten ønsker å gjøre det. Det har sammenheng med grenseovervåkningen som politiet foretar. Det ble i 2004 bevilget penger og gått til innkjøp av biler som skulle ivareta en del av grenseovervåkningen i Hedmark og Østfold fylker. Disse bilene ble altså anskaffet i 2004, og i løpet av de årene som har gått, har de gått 20 000 km eller snaue én mil om dagen. Det tror jeg ikke var intensjonen da man anskaffet dem. Et annet problem er at bilene ikke er egnet for bruk. Altså: Datautstyret er ubrukelig. Det faller ut og må gjenopprettes. De påstår at det er raskere å ringe Kripos enn å dra ut med disse bilene. Bilene er registrert for to personer, slik at hvis politiet i disse bilene foretar pågripelser, har de enten muligheten til å sette av den ene polititjenestemannen eller ringe etter hjelp. Politiet sier også at bilene av denne grunn brukes så sjelden at når de først brukes, er man nødt til å ha starthjelp. Det er klart at det er beklagelig at politiet kommer opp i slike situasjoner, og det er derfor vi ønsker å ha et investeringsbudsjett som gjør at politiet kan planlegge framover. For det første har de penger å bruke, og for det andre kan de lage en investeringsplan, slik man gjør både i bedrifter og faktisk også i kommuner, der man øg må se framover i tid.

Til slutt må jeg få lov til å rette litt oppmerksomhet mot representanten Chaudhry, som sier at barn trenger trygghet i oppveksten. Det er jeg helt enig i. Barn trenger absolutt trygghet i oppveksten. Representanten Chaudhry sier øg at det beste forebyggende tiltaket som finnes, er full barnehagedekning – jeg refererer til en debatt med representanten i Tønsberg. Han modererte seg litt i svaret på spørsmålet fra Per Sandberg, men det han sa, var at barn trenger trygge omgivelser, og at institusjoner, altså barnehager og pedagoger, er de rette til å gi disse trygge oppvekstvilkårene. Det jeg leser ut av det, og det jeg tolker det som, er at representanten Chaudhry er av den oppfatning at pedagoger og barnehager kan gi unger en trygg oppvekst, men at foreldre ikke kan gi dem den trygge og gode oppveksten som de trenger. Dette er etter min mening rimelig fundamentalistiske holdninger, og jeg håper at representanten Chaudhry kan avvise at foreldre ikke eger seg til barneoppdragelse.

Anders B. Werp (H) [13:10:32]: Justisdepartementet er både forsvarslinjen for og forvalteren av demokratiets og rettsstatens grunnleggende verdier. Departementet skal både ivareta innbyggernes grunnleggende behov for trygghet, og det skal sørge for at vi har et rettsvesen som gir et så vanskelig begrep som «rettferdighet» innhold. Derfor er denne justisdebatten viktig.

Trygghet er et grunnleggende velferdsgode og viktig for den enkeltes livskvalitet. For å oppnå dette er vi avhengig av et tilstedeværende og effektivt politi, rask og rettsikker straffesaksbehandling og strafferettslige reaksjoner som sender helt klare signaler om at uønsket atferd ikke tolereres. Høyre fører en justispolitikk som sikrer folks trygghet i hverdagen, og vi er tilfreds med at det er tverrpolitisk enighet om mange av hovedtrekkene i justisbudsjettet, som vi debatterer i dag. Det kan i seg selv karakteriseres som kriminalitetsforebyggende at et sam-

let storting på denne måten gir uttrykk for hvordan både trygghet og rettferdighet skal forstås. Samtidig viser også debatten at det naturligvis er politiske forskjeller og ulike politiske prioriteringer. Dette er en del av et velfungerende demokrati.

I vårt alternative budsjett foreslo Høyre å avsette 5 mill. kr til stimulering av bedre samarbeid mellom politidistriktene når det gjelder arbeid mot organisert kriminalitet. Denne styrkingen må ses i sammenheng med Høyres forslag om også å avsette midler til seniortiltak som f.eks. kan brukes til å la eldre og erfarne seniorer med spisskompetanse på denne type kriminalitet fungere som en ressurs for landets politidistrikter.

Kriminalitetsbildet endrer seg. Vi ser at den organiserte kriminaliteten øker. Den blir mer avansert og bedre organisert. Økt globalisering har medført en tilstrømming av utenlandske kriminelle aktører og nettverk, og kriminelle grupper er i stadig økende grad involvert i organisert kriminalitet. Kriminaliteten som skjer i regi av disse miljøene og nettverkene, er et alvorlig samfunnsproblem.

Disse organiserte kriminelle miljøene går øg så stadig lenger når det gjelder bruk av vold, trusler, avansert teknologi og ulike former for press mot sine konkurrenter og motstandere. Dette er en svært alvorlig utvikling og på mange måter et angrep på fundamentale samfunnsstrukturer, som ikke kan aksepteres innenfor rammen av rettsstatlige og demokratiske prinsipper. En utvikling i retning av at eksempelvis politietterforskere, vitner, journalister og advokater blir presset eller truet av organiserte kriminelle miljøer, er helt uakseptabelt. Den organiserte kriminaliteten må møtes på mange plan. For det første må vi lære av utviklingen i andre land, om hvordan organisert kriminalitet utvikler seg, og hvordan den kan bekjempes. Videre må politiets ulike organer få ressurser og kompetanse til å møte utviklingen her i Norge og ved landets grenser. Og ikke minst må politiet samarbeide med andre myndigheter om en bred bekjempelse av kriminelle nettverk, f.eks. toll-, avgifts- og skattemyndighetene og kommunene. Bekjempelse av organisert kriminalitet og kriminelle gjenger vil kreve langsiktige tiltak og kontinuerlig og koordinert innsats.

Den viktigste drivkraften bak organisert kriminalitet er økonomi. Innsats for å hindre de illegale pengestrømmene er derfor avgjørende. Denne innsatsen forutsetter at politiet har tilstrekkelig oversikt over hovedpersoner og heleire. Etterretning og overordnet koordinering og analyse av informasjon er derfor en viktig del av kampen mot denne kriminaliteten.

Forebyggende tiltak er øg så viktig på dette feltet. Særlig viktig er innsats mot utsatte ungdomsmiljøer og unge, kriminelle gjengangere. Samarbeid med lokale myndigheter er avgjørende for å hindre en utvikling som fører disse inn i en kriminell karriere, eller at de blir rekruttert inn i etablerte gjenger. Det er på denne plattform vi i Høyre vil følge opp utfordringene når det gjelder den organiserte kriminaliteten.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [13:15:29]: Tryggleik og god velferd heng nøye saman. Er me ikkje trygge, hjel-

per det lite å boltre seg i gode velferdsordningar – dersom ein ikkje tør å bevege seg ute på gata, på kino, på restaurant, på idrettsarrangement eller liknande av frykt for å bli rana, av frykt for blind vald osv. Eit slikt tilvere kan ofte ende opp i isolasjon, desperasjon og depresjon. Dette temaet er ganske komplekst. Gode offentlege fellesordningar i ein kombinasjon med arbeidsplassar og rettferdig fordeling er avgjerande og eit viktig bidrag for å redusere kriminaliteten, og samtidig auke tryggleiken for befolkninga.

Det bringar meg inn på det viktige førebyggjande arbeidet. Ein aktiv, heilskapleg og kunnskapsbasert justispolitikk aukar tryggleiken i samfunnet. Det er inga regjering i moderne tid som har satsa meir på dette området enn den raud-grøne regjeringa. Kriminelle skal sjølvsagt straffast for den ugjerninga dei gjer. Derfor har det blitt satsa betydeleg på å byggje ut soningskapasiteten, slik at soningskøen sidan 2005 er redusert, frå 2 800 til no å vere så godt som avvikla.

Politiet er, i samvirke med andre offentlege og private aktørar, viktige i arbeidet med å førebyggje kriminalitet. Derfor må det vere eit mål å få mest mogleg politikraft ut av dei midlane som blir løyvde. Politiet får ein betydeleg auke i sine budsjett neste år, men pengar er ikkje alt. Det hjelper lite å løyve store midlar dersom resultatet ikkje gjev seg utslag i meir synleg politi, i meir førebygging, i meir tryggleik og i mindre kriminalitet. Her må me alle vere villige til å ta viktige og gode struktur- og organiseringsdebattar for framtida – altså ved å auke politikrafta.

Ein politikk der førebygging er i høgsetet, kan spare mange for store smerter og store tap. Me har sett at nokolunde enkle løysingar har gjeve gode resultat. Kriminaliteten og valden har gått ned. Sjølvsagt skal me ikkje leggje vekk tradisjonelle politimetodar, men eg vil òg nemne enkle løysingar som f.eks. innskrenking av opningstider for servering av alkohol. Og det er for meg litt underleg å høyre på lov og orden-partiet Framstegspartiet, som tek til orde for ei liberal alkoholavgjeving, der skjenkeløyve og salsløyve i større grad skal liberaliserast, der sterkare alkoholhaldige drikkar skal seljast i vanlege forretningar og skjenketidene vere meir liberale. Er det noko som er godt dokumentert, er det samanhengen mellom vald og alkohol.

Framstegspartiet, som har som ei av sine viktigaste fanesaker å kjempe mot kriminalitet, og som vil bruke meir pengar enn alle andre parti til politi- og rettsvesen, står altså for ein politikk som vil føre til meir kriminalitet.

Dette veit me. Dette handlar ikkje om å leve i eit liberalt samfunn der folk skal ha sine frie val. Dette handlar nemleg om eit samfunn som eigentleg ingen ønskjer. Det går ikkje an å kombinere dette, å ha ei liberal haldning og samtidig tru at samfunnet vil bli betre og tryggare for alle. Derfor er det så viktig å trekkje opp viktige og gode rammer for å gjere samfunnet tryggare og betre å vekse og leve opp i. Slike tiltak er det eg vil kalle for enkle grep, og dei kostar heller ikkje noko særleg. Eg registrerer at Framstegspartiet denne gongen ikkje gjer framlegg om å redusere alkoholavgiftene. Det er interessant, men det varer

nok dessverre berre til me er over den verste finanskrisa.

Så er det òg slik at me må ha ein bemanningssituasjon i politiet som er forsvarleg. Eg meiner at skiftande regjeringar har eit ansvar for den situasjonen som har vore, men me veit alle at hovudårsaka til at politiet er underbemannet, er at det ikkje var stor nok utdanningskapasitet ved Politihøgskolen.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [13:20:50]: Det kunne vært fristende å bruke dette innlegget på å imøtegå de usaklige angrep som forrige taler kom med overfor Fremskrittspartiet, men jeg skal la det ligge.

Vi som nå representerer den nye justiskomiteen – og justisministeren, som fortsetter i denne perioden – har en hovedoppgave i denne fireårsperioden, og det er å sikre at vanlige folk har tillit til rettsstaten, at vanlige folk opplever at de får hjelp av rettsstaten når de har behov for det. Jeg må si at jeg nå er relativt bekymret for den vanlige manns tillit til dette viktige systemet.

Trygghet for liv, helse og eiendom er et av de viktigste prinsippene vi har i vårt samfunn, og som vi skal ha i et moderne samfunn og i en rettsstat. Det er derfor beklagelig at flere og flere av oss opplever at disse grunnleggende prinsippene ikke er til stede for enkeltmenneskene. Vi opplever bølger av vold – umotiverte sådanne – og vi ser nå en bølge av innbrudd i folks hjem. Noe av det mest krenkende vi kan oppleve, er at andre har vært inne i hjemmet vårt og forsynt seg av det vi har der. Den manglende oppklaringsprosenten når det gjelder vinningskriminalitet, bidrar til å svekke folks tillit til systemet. Det er noen som kan gjøre noe med dette; det er statsråden, og det er Stortingets justiskomite.

Vi kan ikke risikere at folks tillit til rettssystemet blir borte, for da vil vi også risikere at folks tillit til oss som politikere og til det politiske systemet blir borte. Derfor er det å ha synlig politi viktig. Jeg forstår derfor den frykten som folk i Follo nå har rundt omorganiseringen av politiet i Follo, hvor vi ser at de lokale lensmannskontorene blir lagt ned for å få dem sentralisert. Vi ser bl.a. at Enebakk kommune, som ligger litt i utkanten av dette distriktet, frykter det som vil skje med tanke på nærhet til politiet. Derfor har politimesteren i Follo en betydelig oppgave i å kommunisere ut – og nå i etterkant sikre at folk opplever – at polititilbudet ikke er blitt svekket ved denne omorganiseringen, men heller blir bedre.

Det har også i høst vært en betydelig debatt rundt situasjonen i domstolene, og jeg vil benytte anledningen til å gi honnør til lederen av Domstoladministrasjonen, Tor Langbach, for at han har turt å dra i gang en debatt om ressursituasjonen i domstolene. Det er viktig at embetsmenn tør å gå ut og kritisere Regjeringen, og da dette budsjettforslaget som statsråden i år har lagt frem. Langbach har i en høring i justiskomiteen sagt at domstolene er ca. 50 mill. kr underfinansiert for å få gjort den jobben som de er blitt satt til å gjøre. Dette må vi ta på alvor, for 50 mill. kr totalt sett er lite i forhold til den totaliteten vi har på justisbudsjettet. Derfor velger Fremskrittspartiet å bevilge betydelig mer til domstolene.

Det denne debatten også har ført til, er en mer prin-

sipiell debatt rundt domstolenes stilling, og hvordan ansvorsforholdet til Justisdepartementet og domstolene er organisert. Vi stiller spørsmål ved om det er riktig at domstolene er underlagt den utøvende makt og departementet, og om dette kan være med på å true maktfordelingsprinsippet på sikt.

Vi foreslår derfor at det blir nedsatt en uavhengig kommisjon som skal gå igjennom dette og komme med en innstilling om hvorvidt domstolene i stedet bør organiseres under Stortinget.

Tove-Lise Torve (A) [13:26:18]: Alle ønsker vi å leve gode og trygge liv. Trygge lokalsamfunn er noe både små og store kommuner har på dagsordenen. Det drives mye godt forebyggende arbeid rundt omkring i landet. Likevel begås det kriminelle handlinger som samfunnet må håndtere og reagere på.

Vi reagerer alle sterkt når vi hører om tilfeller av grov vold eller voldtekter. Jeg kjenner jeg blir både sint og frustrert når jeg hører om folk som tilfeldig, og helt uten forvarsel, blir slått ned og banket i drosjekø, unger som utsettes for overgrep, eller kvinner som blir banket helseløse av sin ektemann eller samboer. Slike alvorlige, kriminelle handlinger må det selvsagt slås hardt ned på.

Jeg har til tider stor forståelse for at ofre og pårørende føler sterkt at straffen ikke veier opp for ugjerningen de er utsatt for. Likevel må vi vokte oss vel for at straff ikke blir brukt som, eller oppfattet som, hevn. Setter samfunnet likhetstegn mellom straff og hevn, er vårt rettssamfunn på ville veier.

Selv om jeg er tilhenger av strenge straffer, stiller jeg meg av og til spørsmål om strengere straffer fører til mindre eller mer kriminalitet. Vi opplever at straff i form av frihetsberøvelse kan føre til at den straffedømte får problemer med å fungere i samfunnet etter soning, fordi man under soning kan miste viktige nettverk, få problemer i familielivet eller i arbeidslivet.

For noen kan derfor frihetsberøvelsen medføre at de lettere begår ny kriminalitet etter soning, rett og slett fordi de støtes ut av samfunnet. Uten jobb, bolig og kanskje med et rusproblem er veien tilbake til en kriminell løpebane dessverre kort for mange. Derfor er og blir forebygging det aller viktigste kriminalitetsbekjempende tiltak samfunnet kan sette inn.

Heldigvis har vi en regjering som prioriterer en aktiv og helhetlig justispolitikk. Fremskrittspartiet derimot har ikke den samme helhetlige politikken. Fagfolk hevder at Fremskrittspartiets politikk vil føre til mer rusmisbruk, mer vold, flere henleggelses og lengre soningskøer. Fremskrittspartiets ønske om høyere fartsgrenser, i tillegg til en utarming av UP, vil også gi flere trafikkulykker.

Justissektoren er, som alle vet, budsjettvinneren på statsbudsjettet for 2010. En styrking på hele 1,6 milliarder kr gir oss ytterligere mulighet til å skape trygghet for folk flest.

Jeg er svært tilfreds med at innholdet i soningen har fått mer og mer oppmerksomhet, slik at flest mulig skal bli satt i stand til å fungere i samfunnet etter endt soning.

Det er etter mitt syn to spesielt krevende utfordringer i

kriminalomsorgen som jeg likevel vil trekke fram. Det er innsatte som har rusproblemer og/eller psykiske problemer. Jeg er veldig godt fornøyd med Regjeringens etablering av rusmestringsenheter i flere fengsel. I 2010 står Hustad fengsel og Halden fengsel for tur. Dette er veldig bra og viser at vi tar rusproblemene på alvor. Derimot ser jeg at innsatte med store psykiske problemer opplever å bli kasteballer mellom fengsel og helseinstitusjoner. Disse menneskene oppleves å være for farlige til å være på sykehus og for syke til å være i fengsel. Her har vi en stor utfordring som må tas på største alvor.

I USA og England viser undersøkelser at innsatte har to til fire ganger oftere alvorlige depresjoner og psykotiske tilstander. De har også ti ganger så ofte antisosiale personlighetstrekk sammenlignet med befolkningen ellers. Studier viser at fanger med psykiske lidelser både har flere og alvorligere psykiatriske diagnoser enn folk flest, og at de begår flere lovbrudd som også er av en mer voldelig karakter.

Det er ingen grunn til å anta at tilstanden til dem som soner i norske fengsler, er mye annerledes, men jeg er glad for at en slik kartlegging også skal gjennomføres i Norge til neste år. Jeg er nemlig svært opptatt av at straffedømte med psykiske lidelser må få god behandling for sin sykdom under soning. Det er bra både for den straffedømte og for samfunnet.

Til slutt er jeg selvsagt svært godt fornøyd med at Regjeringens plan for å redusere soningskøen virker. Her er det òg på sin plass å takke de ansatte i kriminalomsorgen for en fenomenal innsats.

Etter at Regjeringen la fram statsbudsjettet, har behovet for flere varetektsplasser økt. Derfor har vi i regjeringsfraksjonen i komiteen foreslått å omdisponere for å unngå at soningskøen igjen skal øke, for behovet for varetektsplasser har økt.

Tor Sigbjørn Utsogn (FrP) [13:31:38]: Fortsatt er det stort behov for faglært arbeidskraft i fengslene. Norsk Fengsels- og Friomsorgsforbund kartla i en undersøkelse i alle fengsler at hver fjerde er uten etatsutdanning, og at mange vakter blir holdt ledige for å spare penger. Situasjonen der er faktisk alvorlig, og det er behov for flere faglærte i fengslene. Hvorfor er det det? Jo, det er for å opprettholde et høyt sikkerhetsnivå i fengslene – sikkerhet for de innsatte og ansatte – samt et høyt nivå på kvaliteten på soningen pluss rehabilitering, som er et veldig viktig nøkkelord.

Det er igjen fristende å bruke mye tid på å tilbakevise myten om at Fremskrittspartiet ikke er opptatt av rehabilitering. Jeg skal ikke bruke mye tid på det her og nå, men det er et nøkkelord også for oss, og vi mener at vi har mye bedre løsninger enn det som presenteres av regjeringsfraksjonen.

Dette er en av grunnene til at vi i Fremskrittspartiet ønsker oss 10 mill. kr. mer til Kriminalomsorgens utdanningssenter. Vi tar dem ikke fra andre steder i kriminalomsorgen, men vi tilfører nye, friske penger. Dette er en stor satsing enn andre partier har.

Vi opplever en stadig vanskeligere situasjon for feng-

selsbetjentene på grunn av høy grad av rusproblematikk, psykiatri, sterk økning av varetektsbruk av utenlandske kriminelle, som igjen fører til større utfordringer med språk og kultur.

Så ser det nok ut som om justissektoren er preget av noe langsiktig, dårlig planlegging, for behovet for nye fengselsplasser er stort, spesielt på Sørlandet og Vestlandet og spesielt innenfor området med varetektsplasser. Det er uholdbart at varetektsfanger settes fri mot meldeplikt. Noe av poenget med varetekt forsvinner da, for politiet skal etterforske en sak med et minimum av fare for at mistenkte skal kunne fjerne bevis i en sak, eller bruke sin frihet til å true vitner til taushet, eller, for den saks skyld, begå nye lovbrudd. Det er uholdbart at varetektsfengslede fanger settes på hotell fordi det ikke finnes nok ledige celler, slik som beviselig har skjedd ved et par tilfeller i Kristiansand. Målet om fjerning av soningskøene er selvfølgelig bra. Det støtter alle partiene opp om, og der skal justisministeren ha skryt. Men det at køene, i hvert fall tilsynelatende, er fjernet, må ikke føre til at det ikke planlegges konkrete nye fengsler og utvidelser av kapasiteten i eksisterende fengsler. Vi trenger da en planlegging som er større enn den som foregår i dag. Dette er et arbeid som må tas opp igjen parallelt med fokus på rehabilitering og utdanning av fengselspersonell. Hvis ikke tror jeg vi får et slag i bakhodet hver gang kriminalitetsstatistikken øker, fordi vi ikke klarer å ta hånd om oppgavene på en tilstrekkelig god måte.

Fremskrittspartiet er, i hvert fall i noen grad, kritisk til en for stor bruk av elektronisk hjemmesoning. Det ser ut til at Justisdepartementet legger opp til elektronisk hjemmesoning som substitutt for fengsel med rehabiliterings tiltak. Straffedømte under elektronisk soning vil kunne administrere sin kriminelle virksomhet med nesten lik styrke som før pågripelsen, og elektronisk soning fjerner i praksis da – vil jeg faktisk påstå – ikke den kriminelle virksomheten fra gata i soningstiden. Dette er alvorlig, og jeg sier det kun for å påpeke at framtidig utvikling i forhold til dette må være basert på at det er de mildeste straffene som fortsatt brukes til elektronisk hjemmesoning, og at man ikke går over til en praksis der straffedømte med alvorligere dommer får dette tilbudet.

At det selvfølgelig også er positive effekter med hjemmesoning, kan godt tenkes, men det får man også med soning i fengsel når ting gjøres riktig. Der er rehabilitering igjen et nøkkelord. Spesielt vil jeg nevne plikten vi har til ettervern gjennom organisasjoner som WayBack, som ivaretar rettens idømte straff – det er viktig – og de ivaretar en god rehabiliteringsform. Avrusning, utdanning og andre tiltak må komme i tillegg, både under og etter soning.

Thor Lillehovde (A) [13:36:58]: Jeg vil begynne med å referere til lederen i Politiets Fellesforbund, Arne Johannessen, som sier at han aldri har opplevd tilsvarende løft i noe statsbudsjett. Dette var veldig godt sagt, og selvfølgelig er det en helt riktig observasjon. Den står i grell kontrast til den svartmaling som vi til dels har hørt fra Høyre og Fremskrittspartiet. I dette budsjettet er det mange og friske

penger. De siste års satsing, særlig på mer politi, fortsetter.

Arbeiderpartiet og de rød-grønne er godt fornøyd. Det er de som leder an i justispolitikken, og det er de som står for den moderne justispolitikken, der opplæring og utdanning under soning har en vesentlig plass, og hvor fokus på rehabilitering og tilbakevending til det sivile liv er satt i fokus.

Jeg vil komme med noen betraktninger rundt folks oppfatning av hva som er god justispolitikk. Den folkelige oppfatningen er at vi må ha et godt og sterkt politi som fanger røveren. Vi må ha et rettsapparat som dømmer, og som dømmer strengt, men rettferdig. Vi må ha fengsler med høye murer og streng bevoktning. Det er en folkelig, men litt gammeldags oppfatning.

Den moderne justispolitikken handler nok også om disse elementene, men den handler i langt større grad enn i tidligere tider om å forebygge kriminalitet eller å hindre at ny kriminalitet oppstår. Det handler om at vi skal ha et både kompetent og materielt godt utrustet politi som har evne til å sette seg inn i folks hverdagslige utfordringer. I tillegg skal de ha kunnskap og kompetanse nok til å etterforske og oppklare de tunge og til dels nye former for kriminalitet.

Etter endt soning har samfunnet sin største utfordring med å ta imot og inkludere den ferdigsonede. Dette er som sagt en stor utfordring. Dette er en oppgave hvor kriminalomsorgen i samarbeid med norske kommuner må finne gode løsninger, og i en moderne og offensiv justispolitikk blir kommunene viktige aktører. De senere år er det i mange kommuner utviklet et konstruktivt samarbeid mellom politi og kommunen, hvor de tar felles ansvar.

Lokale lensmannskontor står sterkt i folks bevissthet, og det er vanskelig å akseptere at det kommer forslag om å legge dem ned. Men det kan også gå bra. I min tid som ordfører opplevde innbyggerne at to av tre lensmannskontor ble nedlagt. Det var noe uvanlig at vi hadde tre lensmannskontor i én kommune, men slik hadde det vært i alle tider, og slik ville folk ha det. Det var nærhet til politiet. Det skapte trygghet, og de kjente lensmannen. Det var stort rabalder rundt denne saken, og verst var det i Moelv og i Moelvs nærområde, hvor om lag 10 000 innbyggere mistet lensmannskontoret. Det var store protester mot nedleggningen som var en følge av reformen om sivil rettspleie på grunnplanet. Ansvarlig for den reformen var forgjengeren til dagens justisminister, Odd Einar Dørum.

Nyutnevnt justisminister høsten 2005, Knut Storberget, var handlekraftig og lovte folket en politipost til erstatning. Dette var et meget vellykket prosjekt, som trygt kan anbefales til andre lokalsamfunn. Synlig politi er viktig, og politiposten i Moelv ble koblet til kommunens servicekontor. Den totale polititjenesten i kommunen ble betydelig bedret gjennom utvidede vaktordninger og patruljering.

Jeg begynte dette innlegget med den folkelige oppfatningen av en god justispolitikk. I folks oppfatning vil også meningen være at politiet må få tilgang til nødvendige virkemidler for å oppklare den tunge kriminaliteten og for å forebygge terrorhandlinger.

Vi vil i nærmere framtid få en debatt om et slikt virkemiddel, nemlig datalagringsdirektivet. Det vil skape stor

diskusjon, hvor personvernet settes opp mot andre sider ved direktivet, som helt klart vil ha stor nytteeffekt for politiet i oppklaring av kriminell aktivitet. Dette vil være et viktig redskap for å etterforske og forebygge tung kriminalitet. Lagring av trafikkdata innebærer i seg selv ingen innskrenkning i den enkelte innbyggers frihet.

Bent Høie (H) [13:42:20]: Den DNA-reformen som nå er i ferd med å bli gjennomført, har vært en flaggsak for den nåværende justisministeren, og det hørte man også av innlegget tidligere i dag. Da reformen ble vedtatt, ble man forespeilet at det skulle komme omtrent 40 000 profiler årlig i dette registeret. Fasiten til nå i 2009 er 4 500 nye profiler.

Hvis man ser til sammenliknbare land som har gjennomført tilsvarende endringer, er kriteriene for suksess for gjennomføring av en slik reform bl.a. at man har hatt anbud, og man har benyttet flere uavhengige laboratorier som har bidratt til lavere kostnader pr. analyse, kortere saksbehandlingstid og en kontinuerlig forbedring av analysemetoden. Man har tatt i bruk moderne IKT, automatisert prosessen ved laboratorieundersøkelser samt elektronisk saksbehandling. Man har hatt fokus på kvalitetssikring, og ikke minst har man også hatt månedlig rapportering i alle ledd i prosessen, der man raskt har kunnet korrigere innsendt materiale, logistikk og teknikk. Med andre ord: en forutsetning for å få en slik reform til å yte optimalt og til å gi det beste resultat vil være at man har fokus på viktige kriterier som tid, kvalitet og pris.

I Norge opplever vi jo bl.a. at mennesker blir sittende varetaktsfengslet betydelig lenger enn nødvendig fordi man ikke får avklart bevis. Man opplever at etterforskning av f.eks. overfallsvoldtekt tar lengre tid enn kanskje ville vært nødvendig, hvis man raskt kunne ha fått svar på en DNA-analyse.

I Dagbladet den 9. juni fikk man også opplysninger om at 70 pst. av de sporprøvene som ble sendt inn fra politiet til Rettsmedisinsk institutt, RMI, ikke gav resultater.

I mange rettssaker, i rettssystemet og i politiets etterforskning er det selvfølgelig viktig, ikke bare for etterforskningen, men også for rettssikkerheten, å ha ulike synspunkter på og vurderinger av det faglige grunnlaget i bevismaterialet, altså muligheten til å ha en «second opinion».

Alt dette taler for å ha ulike miljøer som arbeider med DNA-registrering eller DNA-analyser. Svaret fra Regjeringen har vært å motarbeide med alle midler de alternative miljøene som finnes på dette området, og heller peke på muligheten for å bygge opp et alternativ i Tromsø. Det er positivt, men vi vet også at det vil ta lang tid. En har allerede et alternativt miljø i tilknytning til Universitet i Stavanger. Gena er i utgangspunktet et privat etablert miljø som tilfredsstillende alle de internasjonale kriteriene som gjelder på dette området, som tilfredsstillende kriteriene en har i Norge, og som i motsetning til RMI har en akkreditering knyttet opp til sikkerhet og kvalitet. Likevel nekter Regjeringen å ta i bruk dette miljøet. Jeg har problemer med å forstå hva annet som ligger bak en slik motstand, enn en grunnleggende ideologisk motstand mot private miljøer.

Gründeren av dette miljøet har nå gått så langt at hun har sagt at hvis dette gjelder den ideologiske motstanden, er hun villig til å gi opp eierskapet til denne bedriften og overlate den til det offentlige, f.eks. gjennom Universitetet i Stavanger. Men likevel opplever en ikke en positiv respons fra Regjeringen.

Det er også et annet perspektiv her, nemlig når mennesker som gjør noe for å lykkes i dette landet, gjør alt det som er riktig, gjør alt på riktig måte, men likevel ikke lykkes, sender det et signal som kommer til å føre til at Norge blir et fattigere land enn det vi kunne ha vært.

Stine Renate Håheim (A) [13:47:41]: Trygghet er helt grunnleggende i et velferdssamfunn. Jeg må innrømme at jeg er stolt av den historiske satsingen som er gjennomført på justisfeltet med de rød-grønne ved makta. Opptaket til Politihøgskolen har gått opp, og soningskøene har gått ned. Køene ved fengslene er nærmest avvirket. Nå må vi sørge for at køen tilbake til samfunnet blir borte. Derfor styrkes kriminalomsorgen og innholdet i soningen.

Hvis vi skal lykkes i kampen mot kriminalitet, må vi ta forebygging på alvor. God velferdspolitik er god forebygging. Når vi styrker arbeidet mot frafall i videregående opplæring, er det tiltak som sørger for at alle har en jobb å gå til og en inntekt å leve av. Det handler om å gi ungdom mulighet til å realisere sine drømmer. Jeg tror de aller færreste av ungdommene går rundt og drømmer om å bli kriminell.

Når Regjeringen styrker kommuneøkonomien, gir det lokalt folkevalgte mulighet til å prioritere fritidstilbud til ungdom. Det er i seg selv kriminalitetsforebyggende. Med gode velferdstilbud til alle kan mange av startblokkene til en kriminell løpebane fjernes. Sosialdemokratiet har den beste politikken for mer trygghet og mindre kriminalitet, nettopp fordi vi styrker fellesskapet, satser på velferd og har sterke sosiale sikkerhetsnett. Men når noen først begår kriminelle handlinger, er vi avhengig av et sterkt politi. Høyre må sammen med budsjettkameraten Fremskrittspartiet faktisk ta ansvar for den politikken de stod for i Bondevik II-regjeringen. De glemte tre viktige s-er når det gjelder politiet. De glemte studentene, sivile og satsing. Den eneste s-en høyresiden husket på, var skattelettelse. Det var prioriteringen de stod for. Det må de også ta ansvar for i dag.

Det er helt avgjørende at vi har et rettssystem som fungerer godt. Domstolene i Norge er blant de mest effektive i Europa. For de fleste sakstyper i domstolen går den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden ned. Det er all grunn til å gi ros til dem som hver eneste dag gjør en viktig jobb i Domstoladministrasjonen og de ulike domstolene. De alminnelige domstolene blir styrket med 77 mill. kr i budsjettet. Det er altså ikke noe kutt, som enkelte hevder, men det er grunn til å følge nøye med på domstolenes budsjettssituasjon.

Vi må også evne til å tenke helhet. Det er ikke noe mål at alle saker skal fremmes for domstolen, for når vi greier å løse sakene før de kommer i domstolsapparatet, sparer vi samfunnet for store ressurser, og minst like viktig er det at vi sparer den enkelte for menneskelig belast-

ning. Derfor er ordningen med konfliktråd utrolig viktig. Jeg er glad for at Regjeringen foreslår å bevilge 5 mill. kr ekstra for å sikre bedre oppfølging av unge lovbrytere og utprøving av ungdomsstormøter i saker der ungdom har begått alvorlig kriminalitet. Selvfølgelig skal de ungdommene også måtte gjøre opp for seg. Men det å sette unge lovbrytere i fengsel kan gjøre vondt verre, for i fengslet får man et nettverk som man kanskje ikke ønsker at ungdom skal ha, og mange får store utfordringer med å komme seg tilbake til livet utenfor. Derfor er det viktig at vi bruker straff som virker. Målet må være å hindre en kriminell løpebane. Samfunnsstraff har vist seg å være effektivt mot tilbakefall av ny kriminalitet, og det er positivt at bruken av det øker.

Politikk handler ikke bare om kroner og øre. Ikke misforstå, jeg er strålende fornøyd med at justissektoren får 1,6 milliarder kr mer til neste år. Men politikk handler også om å skape holdningsendringer og sette søkelys på viktige problemer som er skjult. Jeg har lyst til å gratulere justisministeren med et viktig verv i FNs mannspanel mot vold mot kvinner. Jeg har lyst til å takke statsråden for de klare uttalelsene som har kommet, om at dette er terror i hjemmene til folk.

For meg er det også et brutalt symptom på at likestillingen i Norge ikke har kommet langt nok når en av fire kvinner blir utsatt for vold i hjemmet. Skal vi lykkes i arbeidet mot vold mot kvinner, trenger vi konkrete tiltak, som statsråden også var inne på tidligere i dag. Vi trenger generelle holdningsendringer, men vi trenger også en helhetlig politikk for mer likestilling i dette landet. Her registrerer jeg med glede at det er de rød-grønne som går foran i et viktig arbeid.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Steinar Gullvåg (A) [13:52:40]: Når det nye fengselet i Halden nå på det nærmeste er ferdig, bør justisministeren rette blikket over Oslofjorden – mot Vestfold og Buskerud. Varetektsfengslene på Sem og i Drammen er gamle og uhensiktsmessige. Både fengselsledelse og ansatte er nå enige om at de to fengslene bør avløses av et nytt og moderne fengsel i Sande i Vestfold, med kapasitet til å dekke behovet både i Vestfold og i Nedre Buskerud. Kommunen stiller tomt til disposisjon dersom Justisdepartementet gir klarsignal for samlokaliseringssplanene.

Det er kanskje unødvendig å peke på at fengselskapasiteten i Fengselsregion sør – altså Telemark, Vestfold og Buskerud – er sprengt. Særlig gjelder dette varetekt. Fengslene har i snitt et belegg på over hundre prosent, og det i seg selv øker presset både på ansatte og innsatte. I tillegg kommer altså til dels tungdrevne fengsler.

Jeg er glad for at Regjeringen nå tar viktige skritt for å bedre innholdet i soningen, for vi vet at svært mange av de straffedømte raskt havner tilbake i kriminalitet når de slipper ut. Derfor må vi prøve å gjøre fengselsoppholdet til et vendepunkt for den dømte. Innsatte i norske fengsler har gjennomgående lav utdanning og svak tilknytning til arbeidsmarkedet. Mange sliter med dårlig helse, og fire

av ti befinner seg faktisk under fattigdomsgrensa. Seks av ti er rusmisbrukere, og tredjedelen av alle innsatte er bostedsløse.

Bolig, arbeid, utdanning, rusmestring og nettverk kan åpenbart redusere tilbakefall og gjengangerkriminalitet. Regjeringen styrker nå kriminalomsorgen med 270 mill. kr neste år, og det er bra. I perioden 2006–2009 er innsatsen i kriminalomsorgen økt med totalt 1,6 milliarder kr. Et viktig satsingsområde er tilbakeføringsgarantien, som ikke er noen særrett, men som betyr at vi skal bistå innsatte og straffedømte i forhold til bolig, opplæring eller utdanning, arbeids- og velferdstjenester, helsetjenester, sosiale tjenester, økonomisk rådgivning og bistand ved gjeldsproblemer. Det er opprettet 25 nye stillinger ved innfasingen av tilbakeføringsgarantien.

En styrket rusbehandling er like viktig. Over halvparten av alle innsatte i norske fengsler har et rusmiddelproblem ved innsettelsen. Å vinne kampen mot rusavhengighet er tvingende nødvendig. Det er også en viktig del av Regjeringens kamp mot fattigdommen i det norske samfunnet.

Anders B. Werp (H) [13:55:42]: Det kan vel knapt understrekes sterkt nok hvor viktig forebygging er i justispolitikken. For Høyre er det viktig at den forebyggende virksomheten i samfunnet starter nedenfra, at det forankres tettest i et samspill mellom lokale myndigheter og innbyggere. Det er grunn til å understreke med stor glede at det pr. i dag er ca. 200 kommuner som har etablert et såkalt SLT-samarbeid med lokale politimyndigheter. Jeg har sjøl brei erfaring fra kommunepolitikken. Jeg har vært i kontakt med mange av kommunene som har SLT-prosjekt, og også kommuner som bevisst har valgt ikke å gå inn i SLT-prosjekter. De som ikke har gått inn i det, signaliserer noe som er interessant i denne sammenhengen, nemlig at SLT-modellen i seg sjøl oppleves som for stiv og lite fleksibel. Jeg tror vi skal se nærmere på hvordan vi kan løse opp i det, slik at flere kommuner og lensmannskontorer kan gå inn i det.

Vi ser også stadig vekk, og får bekreftet, den store og viktige forebyggende innsatsen som konfliktrådene gjør rundt omkring i fylkene. Dette er med på å avlaste både påtalemyndigheter og domstoler. I sitt alternative budsjett foreslo jo også Høyre å styrke den posten med 5 mill. kr utover det Regjeringen foreslo.

Vi hører også fra denne talerstolen at det skjer mye verdifullt i kommunene, og jeg vil slutte meg til det. Det kriminalitetsforebyggende arbeidet som skjer på grasrota, mange forskjellige måter for samarbeid mellom kommunene og lensmannskontorene, er avgjørende og viktig. Over 70 pst. av kommunene har i dag politiråd, og det arbeidet som gjøres der for å informere hverandre om utfordringer i barnevern, boligpolitikk, reguleringsplaner og hele spekteret av kommunale og lokale polititjenester, er særdeles viktig.

Samtidig har vi også i justisdebatten i dag hørt fra denne talerstolen framhevingen av den styrkede kommunenøkonomien. Man skal ikke lese mange lokalaviser i disse dager før man ser at kommunene ikke har styrket økonomi,

men tvert imot må kutte på sine kommunebudsjetter. La oss håpe at det ikke går ut over samarbeidet mellom kommune og lensmannskontor. La oss håpe at kommunene på tross av stram økonomi opprettholder det viktige fokuset på kriminalitetsforebyggende arbeid.

Øyvind Vaksdal (FrP) [13:59:07]: Natt til 1. mars 1976 forliste riggen «Deep Sea Driller» utenfor Fedje i Hordaland, og seks mennesker omkom. Mange kaller dette den glemte ulykken, og den har vært så godt som visket ut av norsk oljehistorie. De mange spørsmål rundt hva som egentlig skjedde den natten, er dessverre etter så mange år ennå ikke besvart. Etter ulike innspill, både fra undertegnede og andre, vedtok Stortinget 14. desember 2004 å be Regjeringen om at alle sider ved forliset av riggen «Deep Sea Driller» skulle gjennomgås. Justisdepartementet vedtok i mars 2007 at utredningen i forbindelse med forliset skulle gjennomføres som en enmannsutredning. Utredningen, som ble utført av en tidligere politimester, ble overlevert Justisdepartementet 1. november 2007. Denne var ifølge en rekke eksperter på området svært mangelfull og ble bl.a. karakterisert som lettvinns og umoderne.

Det ble også stilt spørsmål om utreder i det hele tatt hadde kjennskap til moderne prinsipper for ulykkesgranskning. Overlevende og etterlatte etter ulykken var heller ikke fornøyd med den såkalte utredningen, som i svært liten grad bidro til å belyse de mange spørsmål de hadde. Til tross for denne svært så mangelfulle utredningen og til tross for at det fortsatt fantes en rekke ubesvarte spørsmål rundt denne ulykken, anså Justisdepartementet seg ferdig med gjennomgangen av alle sider av denne tragiske ulykken. Til tross for gjentatte henvendelser hadde departementet heller ikke vurdert myndighetenes eventuelle moralske ansvar overfor overlevende og etterlatte etter forliset.

På denne bakgrunn fremmer Fremskrittspartiet og Høyre i dag et forslag der vi ber Regjeringen gjennomgå alle sider ved forliset av riggen Deep Sea Driller, der både årsaks- og ansvarsforhold belyses, og der myndighetenes eventuelle ansvar overfor overlevende og etterlatte avklares. Jeg har grunn til å tro at forslaget også støttes av Kristelig Folkeparti og Venstre. Jeg vil nå på det aller sterkeste appellere til representanter for regjeringspartiene om å ta til fornuft, vise medfølelse med de overlevende og etterlatte etter ulykken og støtte vårt forslag. Etter så mange års venting hadde disse nå så absolutt fortjent å få besvart alle spørsmål rundt denne tragiske ulykken, og man kunne endelig fått satt sluttstrek for denne saken.

Line Henriette Hjemdal hadde her overtatt presidentplassen.

Akhtar Chaudhry (SV) [14:01:54]: Et par–tre ting: Representanten Werp bestred at kommuneøkonomien er styrket i løpet av de siste fire år. Han viste til noen avisoppslag. Men jeg mener at fra Stortingets talerstol skal vi være litt mer varsomme enn som så. Det er dokumentert at kommuneøkonomien er styrket med bortimot 41 milliarder kr i løpet av de fire årene vi har styrt.

Så til representanten Utsogn: Jeg skjønner at Fremskrittspartiet begynner å få et kompleks når det gjelder kriminalomsorgen, eller mangel på kriminalomsorg. Det er ikke en myte, det er en realitet at Fremskrittspartiet ikke har noen kriminalomsorg. Hvis representanten Utsogn leser sitt eget innlegg, vil han se at han gikk gjennom de berømte, gammeldage forslagene: bygge flere fengsler og utvide eksisterende kapasitet. Fremskrittspartiet gikk imot normalitetsprinsippet da vi behandlet stortingsmeldingen Straff som virker.

Så var representanten Ørsal Johansen inne på et eksempel fra en situasjon med to politibetjenter og 150 feststemte mennesker. Det var ingen kontroll fra politiet, og det ble vold. Nå vil jeg håpe at han er enig med meg i at vi ikke kan ha politifolk på hvert gatehjørne. Gud bevare den staten som har så mange politifolk som representanten Ørsal Johansen bad om!

Det viktigste er å ha holdninger som sørger for at vi tar vare på hverandre – at vi ikke misbruker alkohol, det hørte jeg ikke et eneste ord om verken i Ørsal Johannsens innlegg eller i andre innlegg fra Fremskrittspartiet senere. Jeg mener at det er viktig at vi også ser på våre holdninger til hverandre – ikke minst holdninger til alkohol, som er et dokumentert problem.

Så var det flere representanter fra Fremskrittspartiet, inkludert Ørsal Johansen, som mente at barnehagesatsingen ikke er så veldig viktig når det gjelder trygghet. Jeg har aldri sagt – og jeg gjentar det – at de barna som ikke går i barnehage, er større potensielle voldsutøvere, men jeg fastholder at barn som går i barnehage, er bedre stilt til å mestre hverdagen i skolene. Og barn som mestrer skolehverdagen bedre, er bedre rustet til å gjennomføre videregående skole – og bli bedre mennesker i samfunnet. Jeg vil fastholde at dette er et meget viktig bidrag til å gjøre samfunnet vårt trygge.

André Oktay Dahl (H) [14:05:13]: Hadde jeg vært representanten Chaudhry, hadde jeg vært litt forsiktig med å peke på at man skal forholde seg korrekt og følge med i timen. For er det noe representanten Chaudhry sjelden har vært, er det å være etterrettelig i sine angrep på Fremskrittspartiet.

Jeg må si at nå har det begynt å dra seg til litt, nå har det begynt å komme noen innlegg som bærer preg av at man har sunget Internasjonalesen før, for å si det forsiktig. Men jeg skjønner jo at de rød-grønne partiene har behov for etter biodieseldebatten på en måte å finne en felles ytre fiende.

Mer penger enn noen gang – ja, det skulle bare mangle. Budsjettene pleier å øke hvert år. Noe annet ville vært rimelig oppsiktsvekkende. Men for ikke å svartmale, men i hvert fall for å gråtone litt den skjønnmalingen som enkelte nå er i gang med, er det grunn til å minne om at det har vært mindre oppklaring. De siste statistikkene viser det. Vi har sett en narkotikaflokk ute av kontroll. Flere faller utenfor, spesielt unge gutter med innvandrerbakgrunn. Vi har fått en grovere voldskriminalitet. Alt dette skyldes ikke bare at man på grunn av en dårlig håndtering av en

- 2) Endringer i statsbudsjettet for 2009 under Justis- og politidepartementet
- 3) Endringer i statsbudsjettet for 2009 under Justis- og politidepartementet

politikonflikt har vært i konflikt med politiet, men faktisk en del andre ting.

Så var representanten Torve inne på behovet for en helhetlig politikk. Det er helt riktig, men den helhetlige politikken man har ført, gjør at 800 000 mennesker i arbeidsfør alder står utenfor arbeidslivet. Man satses ikke på å sørge for at mennesker som har lese- og skriveproblemer, får basisferdighetene på plass, nemlig det å kunne lese og skrive skikkelig, heller ikke voksne. Så jeg synes kanskje man skulle starte litt med innholdet utenfor murene før man bruker all sin energi på hva som skal skje innenfor murene. For det er jo faktisk sånn at det er deler av politikken som er ført de siste årene på andre sektorer, som også er årsaken til at svært mange sliter ekstra når de dessverre til slutt også havner i fengsel.

Så var det representanten Chaudhry, som i en replikk tidligere i dag stilte et av sine vanlige, kritiske spørsmål, uten å lese proposisjonen først. Det gjaldt forholdet til praktiseringen av samfunnsstraffen. Jeg anbefaler representanten Chaudhry å slå opp på side 70 i egen proposisjon og se på noen av de svarene som er gitt til Stortinget fra departementets side. Da vil han kanskje kunne støtte forslag nr. 7, fra Fremskrittspartiet og Høyre – når han har lest sakene på forhånd.

Ellers vil jeg be statsråden kommentere forslag nr. 14, om skattelistene. Da undertegnede lanserte dette forslaget i media, uttalte statsråden at det skulle foretas en gjennomgang med tanke på at offentliggjøringen av skattelistene kan medføre økt kriminalitet. Jeg ber om at statsråden sier noe om hvor langt man er kommet i det arbeidet, og når man eventuelt kan forvente at det kommer en sak til Stortinget om det.

Ellers har jeg lyst til, i likhet med representanten Torve, å skryte av de ansatte i kriminalomsorgen. Det er det veldig god grunn til. Men veldig mange av de ansatte skal vi lytte til nå. De føler at man har kommet med veldig mye pynt på kaka, men ikke med kakebunnen. Det er også derfor Høyre har foreslått flere plasser på KRUS, og også å få flere faglig ansatte i kriminalomsorgen.

Så vil jeg anbefale at Høyre og Fremskrittspartiet oversender forslag nr. 9. Vi har lyttet til debatten og har tatt på alvor det representanten Bøhler sa. Når det gjelder data-lagringsdirektivet, kommer Høyre til å konkludere når vi har hatt en skikkelig god prosess og får gode svar fra Regjeringen. Jeg håper vi kan få en debatt om det senere uten vulgærargumentasjon.

Statsråd Knut Storberget [14:08:44]: Når det gjelder siste taler og spørsmålet om pynt på kaka i kriminalomsorgen, har jo Høyre, med all respekt å melde, også vært med på det. Jeg mener at Høyre ikke må finne seg i å bli beskyldt for bare å pynte på kaka når det gjelder kriminalomsorgen. Kriminalomsorgen har vi samlet bredt politisk flertall rundt. Det er ikke pynt på kaka det Høyre har vært med på. Det er å bygge utdanningstilbud i alle norske fengsler. Det er å åpne den ellefte rusmestringsenheten i fengslene. Høyre har også vært med på å støtte den, så vidt jeg erindrer. Fengsler som ikke har bibliotek, skal få bibliotek. Flere fengsler etablerer samarbeid med kom-

munene, slik at vi får bosetting. Og vi trekker Nav inn i fengslene. Så vi må stå sammen når argumentene også kommer mot den politikken som vi har stått sammen om, for det ville være ille nå hvis man oppfattet det slik at den betydelige satsingen – det er jo milliardbeløp til fengslene – ble beskrevet som kakepynt. Det vil i hvert fall ikke jeg finne meg i. Men vi skal videre på det feltet, for det er mer å ta igjen.

Så vil jeg si til dem som snakker om helhet: Det er veldig viktig. Derfor er det også veldig viktig, som representanten Oktay Dahl var inne på: Vi må se på de andre budsjettkapitlene for å kunne tenke forebygging og tenke reparasjon i kriminalitetsbekjempelsens navn. Derfor beklager jeg veldig at Fremskrittspartiet nå foreslår betydelige kutt på det som er førstelinjeforsvaret vårt mot økonomisk kriminalitet, og det som er livsnerven i den organiserte kriminaliteten, nemlig økonomien. At man nå fra 1. januar foreslår å kutte så betydelige beløp – på skatteetat 200 mill. kr, på tolletat 600 mill. kr – vil sette oss langt tilbake med hensyn til å slå tilbake den organiserte kriminaliteten.

Domstolene er også blitt viet oppmerksomhet her. Det er fortjent. Vi trenger et særlig fokus nå framover på hvordan det utvikler seg i domstolene. Det er jeg åpen på. Men det er altså slik at vi har de hurtigst behandlende og, etter mitt skjønn, noen av de beste domstolene i hele verden. Så jeg vil ikke være med på at det er noen krise i domstolene, men vi trenger nå et blikk på hvordan det går, særlig i forhold til det antallet saker som kommer. Etter mitt skjønn er det ikke riktig, slik som representanten Kielland Asmyhr sa, at domstolene er underlagt den utøvende makt. Det er jo nettopp derfor man har gjort det grepet i domstolsadministrasjonen, slik at vi ikke har den mulighet til å instruere verken domstol eller administrasjon i samme grad som man vet vi hadde før.

Så er det en viktig struktursak som bl.a. Høyre og Venstre har bedt om at vi legger fram i Stortinget. Det gjelder særlig spørsmålet om Follo. Jeg vil bare spørre representanten Oktay Dahl, eller noen andre fra Høyre, om det er slik at man nå støtter skissen til organisasjonsløsning i Follo. Siden man har bedt om at det blir lagt fram i Stortinget, synes jeg det også er fint om vi kunne få et svar på det. Nå har dere anledning før Regjeringa fatter vedtak om dette.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [14:12:05]: Selv om vi i Norge har høyt effektive domstoler og ifølge statsråden de beste domstolene i verden, betyr ikke det at våre domstoler ikke kan bli enda bedre. Det er det vi må ha som mål. Vel så viktig er å få de domstolene som ikke er så effektive som de aller beste, nærmere de aller beste i effektivitet og saksbehandling.

Den utøvende makten – altså statsråden og regjeringen – har jo i dag betydelig innflytelse på domstolene, selv om vi har opprettet domstoladministrasjon. Man utnevner dommere, og man legger fram et budsjett for Stortinget. Med det flertallet vi nå har hatt i fire år, og vil ha i de neste fire årene, vet både statsråden og undertegnede at det ikke blir endret på så mye som et komma i Regjeringens budsjett overfor Stortinget.

I et tidligere innlegg sa statsråden at man måtte se på om politiet kunne jobbe på nye måter. Han viste til at vi hadde et rekordbudsjett, og at man da måtte stille store krav tilbake til politiet med hensyn til hvordan de jobber. Det er jeg enig i. Men det er nå sånn at det er statsråden som må utvise lederskap, og det er statsråden som må fortelle politiet hvordan han ønsker politiet organisert. Jeg har ikke hørt noen ting i denne debatten om hvilke tanker statsråden har rundt det. Det kunne også være interessant å få høre om statsråden i den debatten vil lytte til gode og konstruktive forslag fra opposisjonen, og kanskje også være med på å ta inn forslag som opposisjonen fremmer. Folks tillit til politiet kan bli svekket – den mener jeg er blitt betydelig svekket i dag – nettopp fordi folk opplever at politiet ikke klarer å oppklare den kriminaliteten som de opplever i hverdagen.

Vi har her et oppslag fra Romerikes Blad tirsdag 24. november 2009 – hele førstesiden:

«Dyster statistikk fem måneder etter at politikontflikten ble løst. Sju av ti saker oppklares ikke».

Det er klart at hvis vi får for mange av den typen oppslag, mister vanlige folk helt tilliten til rettsstaten, og det er vi ikke tjent med.

Signald Oppebøen Hansen (A) [14:15:23]: Framstegspartiets Kielland Asmyhr sa at eg var usakleg i mitt innlegg tidlegare i dag. Eg konstaterer at sjølv om representanten no har fått tenkt seg litt om, ser ikkje Framstegspartiet at det er ein samanheng mellom vald og alkohol. Det hadde eg vel heller ikkje venta.

Representanten Kielland Asmyhr sa òg at når det gjeld statsbudsjettet, var det ikkje ei kommaendring der. Jo, dei raud-grøne har faktisk omprioritert 20 mill. kr i denne budsjettinnstillinga.

Under dagens debatt har representanten Per Sandberg sagt at han har skrive brev til alle landets politimeistrar og enkelte legevakter rundt omkring fordi han ikkje stoler på informasjon frå Justisdepartementet. Det er svært spesielt, og det er på mange måtar med på å undergrave sjølve systemet på Stortinget. Det er vanleg kutyme her på huset at stortingsrepresentantane berre kjenner statsråden, som det heiter. Det kunne ha vore interessant å utfordre representanten Sandberg på om dette er ei arbeidsform han som komiteleiar vil fortsetje med i framtida.

Det er eit område som har vore lite framme i dagens debatt, og det er konfliktråda. I dei siste åra har Regjeringa lagt opp til meir bruk av konfliktråd som løysing i staden for straffesaker. Konfliktråda får ein auke i budsjettet sitt neste år på vel 5 mill. kr, for å leggje til rette for oppfølgingsteam og pilotar på ungdomsstormøte, såkalla restorativ justis. Dette har me tru på. Dette ønskjer me meir av, særleg for unge lovbrytarar. Gjennom stormøte må ungdomane stå ansikt til ansikt med dei menneska som dei har påført skade og smerte ved det lovbrotet dei har gjort. I tillegg må dei skrive kontrakt med politi og barnevern. Eg er overtydd om at dette er meir effektivt enn fengsel, som i enkelte tilfelle er sjølve grunnkurset i kriminalitet og eit nytt, kriminelt nettverk for mange unge lovbrytarar.

Til slutt vil eg streke under at me brukar store summar

på rettshjelp gjennom eit år. Eg vil minne om at inntektsgrensa for dei som får fri rettshjelp, blei auka til 246 000 kr for einslege og 369 000 kr for par i 2009. Det inneber at fleire no kan bli omfatta at rettshjelpsordninga.

Ein skal heller ikkje gløyme den gode jobben som gattejuristane og jusstudentane i Oslo gjer. Dei jobbar ofte opp mot klientell som sjeldan oppsøker advokat grunna m.a. rusmisbruk. Det skaper meir tryggleik og gjer at dei som har rett, også lettare kan få rett.

Thor Lillehovde (A) [14:18:40]: I dagens debatt har det vært lite fokus på og oppmerksomhet rundt et av justisfeltets andre viktige områder, samfunnssikkerhet og beredskap. Som en følge av påviselige klimaendringer opplever stadig flere også i vår del av verden at vi oftere rammes av flom, ras, stormer, orkaner og andre ulykker. Dette må det tas høyde for i de kommunale beredskapsplanene. I de kommunale kriseplanene må det også tas høyde for eventuelle terroranslag. En bør lære seg å tenke tanken og forberede seg på også denne formen for katastrofe.

I kriseplansammenheng får ikke dette avgjørende betydning, fordi denne typen hendelser ikke skiller seg nevneverdig fra andre typer uønskede hendelser. De kommunale beredskapsplanene som omfatter – som jeg nevnte i stad – brann, flom, stormer og orkaner – må på samme måte takle konsekvensene av alle typer alvorlige hendelser. Derimot vil det være mer krevende å utforme hensiktsmessige, forebyggende beredskapsopplegg mot terrorhendelser.

Jeg tok i mitt først innlegg opp det gledelige løftet som har skjedd ved styrkingen av politiet. I den delen av justisfeltet som vi nå er innom, kunne vi ha ønsket oss mer, særlig til Sivilforsvaret. Her har vi behov for fornying av materiell, klær, hjelmer og sko. I årets budsjett påbegynner vi denne fornyelsen, men jeg skulle gjerne ha sett at denne utfordringen hadde blitt løst noe tidligere. Jeg konstaterer allikevel at de første uniformene er bestilt og forventes levert tidlig på nyåret. Her må man holde trykket opp i tiden framover.

Fornyng av landets redningshelikoptre er en annen utfordring. Her kreves det en grundig og ryddig prosess. Tilbyderne er mange, og behovet for redningshelikoptre blir stadig større. Noen vil ønske seg størst mulig helikoptre med lengst mulig rekkevidde. Dette er helikoptre som det særlig blir bruk for ved store, men heldigvis sjeldne redningsoperasjoner langs til havs, eller der det er mange forulykkede. Disse helikoptrene er ikke optimale til de mer dagligdagse oppdrag. Som eksempel vil de være for tunge for dagens helikopterdekk på de fleste av våre sykehus. Dagens Sea King-helikoptre kan med godt og omfattende vedlikehold holdes i drift fram mot 2020. Fra Arbeiderpartiets side vil vi bestrebe oss på en så rask framdrift som mulig.

Presidenten: Akhtar Chaudhry har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad på inntil 1 minutt.

Akhtar Chaudhry (SV) [14:22:04]: Representanten Oktay Dahl påstod at jeg ikke har vært etterrettelig når

det gjelder Fremskrittspartiet. Jeg registrerer at representanten Oktay Dahl tar Fremskrittspartiet i forsvar og viser omsorg, selv om jeg ser at Fremskrittspartiet fullt ut er i stand til å forsvare seg selv. Men jeg forventer nå at når representanten Oktay Dahl er på talerstolen neste gang, begrunner han sin påstand om at jeg ikke har vært etterrettelig når det gjelder Fremskrittspartiet, ellers må han trekke disse påstandene. For det er alvorlig å komme med denne type påstander fra Stortingets talerstol.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [14:23:10]: Representanten Chaudhry sa at Fremskrittspartiet og undertegnede ønsker politi på hvert gatehjørne, og sånn kunne vi ikke ha det. Hvorfor ikke? For å få tilbake tryggheten i byene og for å få tilbake tryggheten blant befolkningen må antall politibetjenter – politimenn og -kvinner – øke betraktelig. Om vi har en politimann eller politikvinne på hvert hjørne i byene i helger og ellers, ser jeg på det som veldig positivt og ikke som en trussel mot noe som helst.

Representanten Chaudhry var igjen inne på det med barn og barnehager. Han uttalte sågar at undertegnede ikke så på barnehager som viktig. Det har denne representanten aldri sagt. Barnehager er viktig som en del av oppveksten for unger. Men det som bekymrer meg mer, er at representanten Chaudhry sier klart og tydelig fra denne talerstol at barna blir bedre mennesker av å gå i barnehage. Han gjentar altså – mer enn indirekte – at foreldre ikke gjør barna til gode nok mennesker, etter Chaudhrys standard. Dette er urovekkende. Jeg synes det er utrolig at man kan stå på Stortingets talerstol og si at foreldre ikke er egnet til barneoppdragelse, for det er faktisk det representanten Chaudhry gjør. Han fikk muligheten i stad til å gå opp og avvise det jeg antydte i mitt forrige innlegg – det gjorde han ikke, han presiserte heller hva han mente. Som jeg sa i stad: Jeg mener at slike fundamentalistiske holdninger er vi ikke tjent med å ha i Norge. Så jeg vil påstå og er klar på at de som er best egnet til å oppdra unger, som er best egnet til å følge opp unger, og som er best egnet til å gi unger den tryggheten de skal ha, slik at de blir gode mennesker, er faktisk foreldrene.

Tor Sigbjørn Utsogn (FrP) [14:25:29]: Jeg vil gjerne gi en kommentar til Akhtar Chaudhry, som oppfordrer fra denne talerstol til å være forsiktig med hva som sies fra denne talerstolen. Selv sier han at Fremskrittspartiet ikke har en kriminalomsorg, og at vi har komplekser for det. Det kunne være fristende å be Chaudhry trekke tilbake sine påstander. For vi har, mener jeg, den beste kriminalomsorgen, og så er det på en måte ikke vår feil at andre partier ikke har satt seg inn i den.

Grunnen, la meg bare si det, til at vi har lyktes med å fjerne fengselskøene – at Justisdepartementet og justisministeren har lyktes med det – er jo først og fremst at vi i de siste fire årene har gitt 600 år med strafferabatt. Dermed går kurvene ned, men det er jo ikke nødvendigvis god rehabiliteringspolitikk bare å fjerne soningskøer.

Rehabilitering handler om mye. Det handler om rusavvenning, sinnemestring og forsoning med sin familie. Det handler om å be om unnskyldning til dem som er ofre,

pluss mye, mye mer. Men vi mener rehabilitering bør skje under soning, da man ikke sender signal til unge mennesker om at blir du tatt for å være kriminell, kommer du muligens i fengsel, men du slipper ut mye raskere enn det du blir dømt til. Dette er farlige signaler, mener jeg. Vi mener at det skal være forskjell på en kriminell og en lovlydig.

Det er viktig å ivareta folks rettsoppfatning. Å gjøre det motsatte er farlig på sikt, ved at folk kan ta loven i egne hender i form av borgervern. Og det ønsker ingen. Fremfor alt mener vi i Fremskrittspartiet at ofre bør ha sympatien.

Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har i dag talt om hvor viktig det er å rehabiliterer, og det er vi i Fremskrittspartiet selvfølgelig enig i. Men det blir lite troverdig, og det blir hult og klisjéaktig, mener jeg, når Fremskrittspartiet stadig blir kritisert for å gjennomføre fengselsstraffen i sin helhet, og vil ha rehabilitering under og etter fengselsoppholdet. Jeg mener at vi i Fremskrittspartiet har den mest realistiske rehabiliteringspolitikken. Jeg er stolt av den, og jeg ber andre partier sette seg inn i den, hvis den er så aktuell å kommentere.

Presidenten: Hans Frode Kielland Asmyhr har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [14:28:23]: Det har i denne debatten kommet en rekke urimelige og uredlige påstander om Fremskrittspartiet, og at Fremskrittspartiet ikke ser sammenhengen mellom vold og alkohol. Selvfølgelig ser Fremskrittspartiet at det er en utfordring med vold og alkohol. Men det som blir det urimelige her, er at alkoholpolitikken er jo nesten samtlige partier enige om. Det er ingen partier her som foreslår å forby alkohol, selv ikke Kristelig Folkeparti, vil jeg anta. Det er altså ingen i denne sal som kan dokumentere at det er en sammenheng mellom åpningstider og vold. Det som er helt åpenbart, er at når man presser alle ut på gata samtidig, som man gjør ved å stenge f.eks. kl. 01 eller 02, avler det garantert vold ved at folk blir stående ute på gata og knuffe i taxikøer o.l.

Gunnar Gundersen (H) [14:29:41]: Det var det første innlegget til min benkekollega fra Ringsaker som fikk meg til å ta ordet. Jeg vil først si til Oppebøen Hansen at jeg kjenner litt flere enn bare justisministeren med tanke på politi, for politiet er ganske sentralt for hver enkelt av oss og den sikkerhet hver enkelt føler, og mye av det som nå foregår innenfor politiet, skjønner verken jeg eller mange andre rundt meg, tror jeg. Men politiposten i Moelv er definitivt blitt en symbolsak, og jeg synes den framstillingen som ble gitt fra Stortingets talerstol om den, var ganske spesiell. Hvis man går inn og gransker hva som skjer rundt politiposten i Moelv, så tror jeg man kommer til at det er godt lederskap på Ringsaker lensmannskontor som har gjort at den i det hele tatt fungerer. Ellers hadde det vært to sivile stillinger der som ikke hadde hatt noen effekt hva gjelder verken synlig politi eller oppklaringsprosenten rundt Moelv. Jeg synes faktisk at den tidligere ordføreren i Ringsaker skal anerkjenne at det er godt lederskap som har gjort at den fungerer bra. Bildet rundt omkring i resten

av Hedmark – hvis gamleordføreren leser mer enn Ringsaker Blad – er faktisk slik at det legges ned lensmannskontorer, det er mangel på folk og man har ikke nok til å fylle vaktlistene, slik at man kan ha forsvarlig behandling av saker. Det bekymrer meg ganske mye, for vi kan jo ikke ha et politi som må sitte klokka sju om kvelden og vurdere om man i det hele tatt skal kunne rykke ut om det skjer en alvorlig forbrytelse. Det vet jeg er situasjonen i politiet i Hedmark. Jeg tok en liten telefonrunde, og må dermed erkjenne at jeg har snakket med andre i politiet og ikke bare justisministeren.

For å avslutte litt generelt, så syns jeg politiet er en veldig spesiell etat, og den har et veldig viktig samfunnsoppdrag. Det er klart at de konfliktene vi har sett de siste årene i politiet, er farlige, rett og slett fordi det kan være fare for at vi lager en veldig stivbeint etat, men som er nødt til å ha fleksibilitet for å løse problemene når de dukker opp. Det tror jeg mange ser på med bekymring, og jeg syns i hvert fall ikke man skal lage et drømmebilde av noen symbolsaker for å prøve å forklare hvordan situasjonen nå faktisk er. Derfor ville jeg ta ordet og si litt om politiposten i Moelv.

Per Sandberg (FrP) [14:32:33]: Det er fremlagt en masse påstander i debatten. Jeg rekker ikke å gå igjen-
nom alle sammen, men noen er jeg nødt til å kommentere ganske kort.

Først: Når det gjelder hele sosialdemokratiet, skryter man uhemmet av at man har fått et velferdssamfunn som fungerer. Ja, i statistikkene og forskningstabellene finner vi i hvert fall hvordan det rundt omkring står til med bl.a. psykiske problemer blant barn og unge. Også voldsstatistikken viser hvordan det har gått etter 50–60 år med sosialdemokrati.

Jeg anbefaler representanten Chaudhry å legge fram dokumentert forskning som viser at barn som ikke har gått i barnehage blir mer voldelige og mer kriminelle enn dem som har gått i barnehage. Når man står på talerstolen og framlegger den typen påstander, bør det være en viss form for dokumentasjon bak påstandene. Og det samme til statsråden: Selv om vi har reduksjoner i skatteetat og tolletat, har ikke vi konkludert med at kampen mot organisert kriminalitet, alvorlig kriminalitet, skal reduseres. Det er store budsjetter vi snakker om her, så det er selvfølgelig også andre ting som kan gjøres og effektiviseres innenfor disse organene.

Til representanten Oppebøen Hansen, som etterlyser min arbeidsform: Ja, så lenge jeg ikke greier å få informasjon og dokumentasjon fra departement og direktorat, så går jeg selv ut og henter faktagrunnlag. Det har jeg gjort i dette tilfellet. I forrige periode bad jeg flere ganger om en oversikt over ressursituasjonen ute i politidistriktene, men fikk det ikke – verken av departementet eller av direktoratet. Da gjør jeg det selvfølgelig selv.

Så til debatten om skjenkepolitikk: Egentlig skulle jeg bare tatt det kort og anbefalt noen å lese et leserbrev i en bergensavis. Det er fra Trond Tystad – arbeiderpartipolitiker og tidligere «skjenkebyråd» i Bergen. Hva sier han om dem som ønsker å kutte i skjenketidene:

«Politikken på dette området synes dominert av livstrette politikere med AFP i blikket. Når de er ferdig med å stenge kulturscenene og festivalene i Norge, kan de trekke seg tilbake til pensjonstilværelsen i Spania. Der kan de på dobbeltmoralisk norsk vis sitte på utekafé natten lang med et glass kjøp Sangria og lytte til gate-
musikanter som spiller togreps varianter av Quanta La Mera til solen står opp igjen!»

Dette er en representant for Arbeiderpartiet, tidligere «skjenkebyråd» i Bergen. Jeg syns han sier det på en veldig god måte, for resultatene kommer etter hvert. Trondheim er tatt fram som et eksempel, med kutt i skjenketiden. Det viser seg at vold og kriminalitet øker fra klokken to til tre om natten, akkurat i den timen som de har kuttet. Ser man på hele døgnet, reduseres vold og kriminalitet, men i den tiden som man har kuttet, øker det. Det samme ser man i Telemark, det samme ser man i Bergen. Så det er ingen dokumentasjon på det som i denne salen blir framsatt som påstander og dokumentasjon på at kutt i skjenketid gir mindre vold. Jeg tror at man bør ha bedre grunnlag før man slår fast en slik påstand.

Abid Q. Raja (V) [14:35:55]: Jeg håper jeg snakker på vegne av alle når jeg sier at vi – alle som har barn eller prøver å få barn – får barn for vår egen del, for å tilfredsstille våre egne behov, fordi vi trenger det og føler at vi trenger det – og vi skal kose oss med barna våre og ha det hyggelig. Samfunnet kan aldri erstatte borgernes oppdragelse av egne barn, og det bør heller ikke samfunnet gjøre. Barn kan heller ikke settes bort, slik at noen andre skal oppdra dem for oss. Det bør heller ikke være et mål at samtlige barn i Norge skal gå i barnehage – en tvungen barnehage. Barnehage er ingen garanti mot at en faller utenfor samfunnet, og det å ikke gå i barnehage betyr heller ikke at en ikke kan klare seg. Man kan selvfølgelig klare seg like godt i samfunnet som mange andre, selv om man ikke har gått i barnehage. Kriminalitet forebygges ved at man bygger tette samfunn – da tenker jeg tilbake på boken til Nils Christie, «Hvor tett et samfunn» – hvor vi kan hjelpe hverandre: naboer, venner og slektninger, med konfliktråd, samfunnsstraff, etc., og hvor vi viser omsorg for hverandre.

Så vil jeg si en setning eller to om dette med alkohol og vold. Selv om vi vil ha lokalbestemt skjenketid, vil ikke det si at man skal fornekte at det er en sammenheng mellom alkoholbruk og vold, det er et faktum. Det er en del av faktagrunnlaget, og det må vi ta inn over oss, selv om man er for lokaldemokratiet. Hvordan dette skal løses i hver enkelt sak, i hver enkelt bydel, i hver enkelt kommune, det må basere seg på den offentlige debatten, og gjennom den offentlige debatten må man klare å finne de beste løsningene for den kommunen det gjelder. Jeg tror man skal komme seg litt bort fra følelsene og basere denne debatten på fakta.

Avslutningsvis vil jeg igjen rose justisministeren for at han tidligere i dag har engasjert seg sterkt når det gjelder vold i nære relasjoner, og særlig når det gjelder kvinner og æresdrap. Jeg er også glad for at justisministeren er bekymret for vold som barn blir utsatt for. I Norge er det

svært mange barn som lider under voksnes rusmisbruk. Det er også barn som opplever oppdragervold hjemme. Vi har i Norge en stor innvandrerbefolkning som vokser, og som har tradisjon for å bruke vold i oppdragelsen, noe man gjerne klassifiserer som oppdragervold. Dette er en debatt som det er viktig å ta, og vise noe mer enn det man har gjort så langt. Som tidligere likestillingsminister Anniken Huitfeldt ofte svarte når man tok opp bl.a. dette med oppdragervold og innvandrerfamilier: De må slutte å slå barna fordi det er forbudt! Foreldrene vet at det er forbudt, men de gjør det allikevel fordi mange innvandrerforeldre mener at det er til det beste for barnet å bli slått, for da blir det et lydligere og mer pliktoppfyllende barn. Den informasjonen som norsk befolkning har fått over lang tid, må man også gi til innvandrere, slik at man kan få en holdningsendring blant dem. Jeg ser fram til en informasjonskampanje ledet av justisministeren, og jeg gleder meg til å jobbe sammen med han i den saken.

Presidenten: Sigvald Oppebøen Hansen har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [14:39:13]: Eg synest at me har kome eit lite stykke på veg når representanten Kielland Asmyhr frå Framstegspartiet no erkjenner at det er ein samanheng mellom vald og alkohol. Det er bra.

Eg trur Framstegspartiet på at dei er opptekne av å kjempe mot kriminalitet, og særleg økonomisk kriminalitet. Tidlegare har òg Framstegspartiet erkjent kor viktig skatteetaten si rolle er i dette arbeidet. Men no kuttar altså Framstegspartiet – eg vil gjenta det, det har vore sagt før – 200 mill. kr i tolletaten, over 600 mill. kr i skatteetaten og 30 mill. kr i Kredittilsynet. Det kan då vere litt relevant å stille spørsmål om Framstegspartiet verkeleg er så opptekne av å kjempe mot økonomisk kriminalitet, når dei føreslår så store kutt i desse etatane.

Statsråd Knut Storberget [14:40:21]: Jeg var litt usikker på om jeg skulle ta ordet nå i den skjenkedebatten som reises, men etter at komitéleder Sandberg hadde ordet, klarer jeg ikke å dy meg. Det er veldig få argumenter som nå gjenstår for Fremskrittspartiet i kampen mot det å redusere bl.a. skjenketidene. Man står igjen med timen mellom kl. 02 og 03, og mener at det da er påvist økt vold. Vi ser at alle rapporter, forskning, et samlet Politi-Norge og mange kommuner nå peker entydig på – akkurat det som Haugesunds Avis skriver i dag på hele forsida – at skjenkekuttene bremser volden. Og det er ikke små prosentsetter vi snakker om, vi snakker om mellom 30 og 40 pst. Jeg må da si at jeg har stor respekt for vinklingen til representanten Abid Raja, som sier at det er én ting hvem som skal fatte beslutningen, men at det er en sammenheng der, tror jeg det er viktig at vi nå erkjenner. Det er viktig fordi det forhindrer at vi får flere ofre. Vi ønsker ikke å ha flest mulige ofre som beveger seg inn i rettssystemet, som skal ha voldsoffererstatning og som får traumatisert livet sitt. De ofrene man sparer bare ved disse små grepene, synes jeg ikke vi skal la gå fra oss.

Så til representanten Utsogn som sier at vi har redusert soningskøen. Ja, det tar vi gladelig æren for, men det er ikke riktig at det er gjort ved at fangene er sluppet tidligere løs. Hele resepten på dette – og det har et samlet storting vært med på, også Fremskrittspartiet – er at vi har bygd 400 nye fengselsplasser i dette landet. Det er det som har bidratt. Når det gjelder endringer i løslatelse, har Regjeringen strammet inn og avvirket framskutt løslatelse, slik at fangene nå sitter lenger enn da Fremskrittspartiet og Høyre hadde budsjettansvar og Høyre regjeringsansvar. Det er viktig å ha det med seg. Vi etablerer endog 250 nye plasser neste år, når vi åpner Halden fengsel.

Jeg må så bare si til representanten Gundersen, som beskriver politiposten i Moelv som symbolpolitikk. Da skuffer du mange i Moelv, da skuffer du mange i Hedmark. De har vært så begeistret for å få denne politiposten. Det er god bruk av offentlige ressurser og det er god høyrepolitikk, fordi man får mer igjen for kronene. Men befolkningen i Moelv har sagt at dette var en god løsning, dette gav trygghet og nærhet til politiet. Hvis det er symbolpolitikk, er jeg redd for at vi kommer til å skuffe mange av våre velgere i Hedmark.

Til slutt: Representanten Kielland Asmyhr peker på at vi må være åpne for å ta imot innspill til organisering av norsk politi. Det er derfor vi har lagt på bordet løsninger for Follo. Men vi har ikke fått de innspillene fra Fremskrittspartiet, og jeg venter også på Høyre. Hva er innspillene, hva synes dere om organisasjonsendringene i Follo? Det er nå man har anledning til å komme med det, og jeg inviterer til det og tar gjerne ad notam hva dere mener når Regjeringen skal fatte sin beslutning.

Presidenten: André Oktay Dahl har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

André Oktay Dahl (H) [14:43:41]: Det er rart – vi sier ikke ett ord, ikke ett pip, om narkotika, vi bruker nå hele debatten på alkohol. Det synes jeg er et paradoks.

Når det gjelder Follo politidistrikt, er det nytt at Regjeringen har lyst til å høre på Høyre. Det forutsatte vi da vi behandlet politirolemeldingen, og jeg hadde interpellasjon om det i Stortinget. Det står nesten ingenting i budsjettet om hva man ser for seg. Men hvis det er sånn at vår tilslutning er avgjørende for hva Regjeringen gjør, er det interessant. Jeg vil si at det er en god start hvis regjeringspartiene f.eks. kunne støtte forslag nr. 11, for da kunne vi tro på at statsråden mente alvor med at han ville lytte og ha dialog med opposisjonen i denne saken.

Til slutt til representanten Chaudhry. Jeg kom ikke med en påstand om representanten Chaudhrys manglende etterrettelighet i debatter i denne salen, jeg kom med en konstatering. Det var ikke konkret i forhold til Fremskrittspartiet, det var en generell betraktning. Man har blitt medlem av Stortingets presidentskap og det er mulig man tror at man da får en slags opphøyd posisjon i kraft av det. Men det er faktisk sånn at det er det man sier på talerstolen og begrunnelsen for det, som avgjør om man får tilstrekkelig respekt eller ikke.

Karin Andersen (SV) [14:44:56]: Statsråden sa at denne debatten handler om at det skal være færre ofre, og det er dét den handler om. Jeg er en av dem som er glad for at man for én gangs skyld har greid å gjennomføre en debatt om ofre og reduksjon av vold og kriminalitet, og har snakket om alkohol. For jeg mener at vi er altfor redde for å snakke om det spørsmålet, når vi vet hvor mye vold og sosiale problemer det fører til. Det er mange kommuner som har redusert skjenketida med gode resultater. Ikke bare har det blitt mindre fyll og vold i gatene, men det har kanskje blitt slik at noen av oss andre også tør å våge oss ut i en verden som etter hvert har blitt ganske tøff og hard, og som er preget av veldig tung bruk av alkohol.

Når vi snakker om det, vil jeg si at det jeg er mest opp-tatt av på det området, er at vi også kontrollerer dem som har skjenkeløyve, for der foregår det mye ulovlig. Man skjenker folk som ikke er edru, eller man skjenker mindre-årige. Dette er like viktig som en diskusjon om skjenke-tidene. Begge deler vil være volds- og kriminalitetsforebyggende tiltak som virkelig virker.

Så er det den store debatten om alkohol. Når jeg hører Per Sandberg snakker, hører jeg at det på en måte dir- rer i stemmen av sinne når noen våger å pirke borti det faktum at alkoholbruken i samfunnet faktisk er et stort samfunnsproblem. Det er et sosialt problem, det er et voldsproblem, og det er et stort problem i veldig mange familier. Narkotikaproblemet er også stort, men i volum er alkoholproblemet svært mye større.

Så til barnehager: Barnehager er viktig for å utjamne sosiale forskjeller og for å sikre at unger får en bedre start og muligheter til kunnskap og sosial mestring. Fordelings- utvalget, som gav sin innstilling på våren i år, viser vel- dig tydelig at det er en stor fordel for barn å gå i barneha- ger. Og sjølsagt: Kombinasjonen av gode foreldre og gode barnehager er på en måte helt uslåelig. Men for noen av de mest utsatte barna, er gode barnehager noe av det aller beste vi kan bidra med – ikke minst for at unger kan opp- leve andre voksne det går an å stole på. Det er en av de aller viktigste tingene med gode barnehager.

Jeg synes denne debatten har vært interessant å høre på. Jeg har lyttet til den fra kontoret mitt. Men jeg må si at jeg synes den har vært preget av litt symbolretorikk og en manglende erkjennelse av det store kriminalpolitiske problemet som følger med økt bruk av alkohol.

Presidenten: Per Sandberg har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Per Sandberg (FrP) [14:48:14]: Man kan gjerne bli trist av å bli tillagt argumenter, men jeg skal ikke bruke ressurser på det.

Det som diskuteres her, er hvorvidt kortere eller lengre skjenketid gir mer eller mindre kriminalitet. At vold kom- mer i kjølvannet av bruken av alkohol, er det ingen som er i tvil om. Spørsmålet er hvorvidt det er skjenketidene som påvirker det eller ikke.

Når statsråden viser til ett oppslag, vil jeg svare at jeg har en rekke oppslag som jeg kan vise til. Blant annet sier Morten Ørn fra Bergen politikammer at det ikke har nyt-

tet i Bergen, det har faktisk blitt verre etter man kuttet i skjenketiden. Da er det ikke den ene timen i Trondheim jeg snakker om. Det har ikke bare blitt verre i sentrum av Trondheim, men også utenfor sentrum på grunn av nach- spiel, pirattaxivirksomhet osv. I Stavanger stoler man ikke på det. I Stavanger 1. desember: Skjenketiden fører ikke til mindre kriminalitet. Og til Karin Andersen: Ja, 40 kom- muner har redusert skjenketiden og fått redusert krimina- litet, 100 kommuner har åpnet for lengre skjenketider og fått redusert kriminaliteten. Men nå er dette på høring, så debatten kommer vel mye sterkere på et senere tidspunkt.

Jan Böhler (A) [14:49:45]: Stortinget har ved flere an- ledninger tidligere hatt, og vil også få mange anledninger til å gå inn på, den debatten som dro seg opp mot slutten her. Jeg vil si at som helhet har vi hatt en saklig og god budsjettdebatt i Stortinget i dag. Én ting jeg vil presisere og berolige representanten Raja med da han nevnte at jeg hadde sidestilt asylsøkere og kriminelle, er at det er langt ifra riktig. Jeg har mange ganger forsøkt å presisere at det vi har snakket om, er dem med ulovlig opphold og asyl- søkere som gjentatte ganger tas for narkotikasalg, og som nekter å samarbeide om å oppklare identitet og påfølgende utsending, og hva vi foretar oss i forhold til dem. Der er jeg veldig fornøyd med de formuleringene som ligger i Soria Moria II, når det gjelder hvordan vi skal gå videre med det.

Som jeg var inne på tidligere i dag, synes jeg ellers det er mye konstruktivt i innstillingen og i hovedpunktene her i debatten, bl.a. knyttet til organisert kriminalitet, interna- sjonalt kriminalitetssamarbeid, DNA-reformen, nye måle- kriterier for politiet, psykiatri og politi og balanse i straffe- saksjeden. Jeg er glad for det kommende samarbeidet om en stortingsmelding om organisert kriminalitet som teg- ner seg når representanten Dahl på vegne av forslagsstil- lerne Høyre og Fremskrittspartiet sier at de er enig i at vi kan oversende forslaget om en slik stortingsmelding, som tidligere var fremmet av opposisjonen.

Til det som er tatt opp bl.a. av representanten Ørsal Jo- hansen, om grensekontroll og politiresurser til det, tror jeg det er ganske viktig å understreke at Aftenpostens fram- stilling av den aktiviteten blir ganske overdrevent negativ når man f.eks. ikke understreker tolletatens rolle og sam- arbeidet mellom politi og tolletat i forhold til den faktiske kontrollvirksomheten. Det er veldig bra med opptrappin- gen på 150 mill. kr til grensenære kontrollere og ID-regis- trering som det nå legges opp til i budsjettet for neste år, men jeg vil også understreke tolletatens betydning her. De får en ny hjelpemiddel fra 1. januar, der de får rett til å kontrollere ID-papirer osv. i forbindelse med tolletatens vanlige forvaltningskontroller og kontrollere på mistanke, noe som vil kunne øke mulighetene for ID-kontroll med tanke på ulovlig opphold osv., på en god måte. Hvis noen er opptatt av denne siden ved tolletatens virksomhet, vil jeg oppfordre til at vi har det i tankene framover. Jeg håper Fremskrittspartiet vil huske dette også neste gang de skal lage budsjett for tolletaten, og ta det med i betraktning når det gjelder forslag om at partiet vil kutte med 84 mill. kr til tolletaten, slik de har foreslått i neste års budsjett.

Det blir i det hele tatt viktig for resultater og ressursbruk i politiet framover å utvikle samarbeidet med andre etater – innenfor f.eks. barnevern, psykiatri og rusbehandling og skoler, barnehager osv. – for å kunne få til en effekt som vil være mer grunnleggende for samfunnet og for alles trygghet.

Presidenten: Abid Q. Raja har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Abid Q. Raja (V) [14:53:16]: Jeg er glad for at representanten Bøhler kanskje angrer noe på sine generaliserende og stigmatiserende uttalelser i valgkampen – uttalelsene om internering av asylsøkere uten ID. Så fikk han jo i avisen her om dagen – så langt jeg har notert meg – en påpakning av justisministeren for å ha vært en av dem som kan ha slått asylsøkere i hartkorn med kriminelle.

Når jeg først er her på talerstolen, vil jeg også gi justisministeren en annen utfordring. Nå har jo Bjarne Håkon Hanssen forsvunnet litt ut av – skal vi si – statspolitikken, men han viste et engasjement for det å gjøre noe for narkomane. Han tenkte kreativt og var villig til å tenke langs den veien Venstre nå lenge har tenkt og foreslått. Jeg vil oppfordre justisministeren til å ta opp denne hansen, slik at vi kan få gjort noe med den uverdige situasjonen narkomane i Norge er i. Jeg går daglig forbi Oslo S og Plata, og den situasjonen disse lever under, bør vi ikke kunne leve med i ro og mak. Jeg håper man tar denne debatten, og at Storberget kan gjøre noe med dette.

Presidenten: Jan Bøhler har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Jan Bøhler (A) [14:54:37]: Jeg bare vil si til representanten Raja, president, at det er veldig lite tjenlig at han – hvis han har gode hensikter om å gjøre en bra jobb med å behandle asylsøkere på en rettferdig og riktig måte – ikke kan gå til det som er faktiske utsagn, men fortsetter å komme med generaliseringer om at vi har snakket om asylsøkere og kriminelle generelt. Det finnes ingen kilde for dette, og jeg er helt sikker på at også justisministeren er innforstått med det. Vi har den samme oppfatning om hva som er blitt sagt, og hva som skal gjøres, ut fra formuleringer i Soria Moria II.

Så jeg vil bare oppfordre til en mer ryddig tilnærming til hva vi har sagt offentlig, og hva vi sier til hverandre, for at vi skal kunne diskutere disse spørsmål på et ordentlig grunnlag – og slippe, i ukevis, å prøve å presisere noe som ikke er blitt sagt. Jeg vil bare oppfordre til det – og så skal vi komme tilbake til dette feltet på en ordentlig måte.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 4–6.

(Votering, se sidene 705 og 712)

Sak nr. 7 [14:55:42]

Innstilling fra justiskomiteen om samtykke til godtakelse

se av rammebeslutning 2008/977/JIS om personvern i forbindelse med politi- og strafferettssamarbeid (videreutvikling av Schengen-regelverket) (Innst. 60 S (2009–2010), jf. St.prp. nr. 95 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fire replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [14:56:51] (ordfører for saka): Denne saka handlar om personvern i samband med politi- og strafferettssamarbeid i Schengenområdet. Slik sett er dette ei vidareutvikling av Schengenregelverket.

Gjennomføringa av denne rammeavgjerda krev Stortingets samtykkje, i medhald av Grunnlova § 26 andre ledd.

Dersom eg skal seie noko generelt om denne rammeavgjerda, er det at ho kan brukast når det gjeld opplysningar som blir utveksla mellom medlemsstatane, eller mellom ein medlemsstat og myndigheiter som er oppretta ved rettsakter vedtekne av Rådet, i medhald av EU-traktaten avsnitt VI, med det føremålet å førebyggje, etterforske, oppdage og forfølgje straffbare handlingar. Rammeavgjerda regulerer innsamling, bruk og sekundærbruk av opplysningar og inneheld m.a. reglar om lovlegskapen av å behandle opplysningar.

Eg vil vise til at Justisdepartementet har lagt fram Prop. 12 L for 2009–2010, Lov om behandling av opplysningar i politiet og påtalemyndigheten – den såkalla politiregisterlova – for Stortinget, der forholdet til rammeavgjerda, saman med dei andre nasjonale og internasjonale rammene for lovforslaget, er omtala.

Avgjerder som omhandlar meir detaljerte reglar om utveksling av personopplysningar, vil bli gjevne i form av ei forskrift etter at Stortinget har behandla denne saka tidleg i 2010.

Eg vil òg vise til at Schengen-avtala føreset at partane bruker det same regelverket.

Komiteen meiner at Noreg framleis bør vere ein fullverdige partner i dette samarbeidet, eit samarbeid basert på felles reglar om personvern. Dette er òg eit viktig område for Noreg. Det er ein samrøystes komité som tilrår at Noreg sluttar seg til forslaget om å godta rammeavgjerda 2008/977/JIS.

Som saksordfører vil eg òg nemne at eit mindretal peiker på at dette samarbeidet vil krevje omfattande IKT-endingar, og at ein ikkje må ta desse kostnadene frå etats driftsrammer. Dette er eit spørsmål som kanskje heller burde ha høyrte inn under den nettopp avslutta budsjettdebatten. Eg trur mindretalet sjølv vil grunnje sitt syn her.

Tor Sigbjørn Utsogn (FrP) [15:00:05]: Vi lever i en verden med stadig mer globalisert kriminalitet. Landegrensene betyr mindre og mindre, og det blir stadig færre hindre for internasjonal kriminalitet. Det kan ofte virke beskyttende for kriminelle på flukt og for gjennomføring av nye kriminelle oppdrag.

Når det gjelder utveksling, lagring og sletting av personopplysninger, er dette spesielt krevende. Politiet har i dag en viktig oppgave med hensyn til dette, men det utvidede Schengen-samarbeidet vil gi nye oppgaver og utfordringer for politietaten. Det er av helt overordnet betydning at personopplysninger ikke kommer på avveie, blir misbrukt eller blir lagret lenger enn det som tillates. Til det trengs god opplæring, gode rutiner, godt kjennskap til lovverket og gode og sikre IKT-systemer. Som følge av Norges deltakelse i det utvidede Schengen-samarbeidet – som Fremskrittspartiet er med og støtter, i likhet med resten av komiteen – må de fleste av politiets datasystemer endres. De store IKT-endringsbehovene, består bl.a. i at de fleste av politiets systemer må tilpasses eller erstattes. Det har en prislapp på 130 mill. kr. Øvrige IKT-systemer, som det nasjonale straffe- og politiopplysningsregisteret, må også endres, og det har en prislapp på 115 mill. kr. Til sammen utgjør dette 245 mill. kr – dvs. ¼ milliard kr. Derfor frykter vi at disse pengene må tas helt eller delvis av politiets driftsbudsjett. I svar fra Justisdepartementet står det at det er avsatt et beløp til IKT, men ikke hvor mye.

Disse beløpene, i tilknytning til IKT-endringer, er det ikke tvil om, så langt jeg kan forstå, i og med at de står i proposisjonen. Det er viktig at den store budsjettmessige økningen som nå blir politiet og etaten til del, i størst mulig grad blir brukt til ordinær drift og planlagte prosjekter. Men det er Politidirektoratet som avgjør hvor mye som skal brukes på IKT, og vi i Fremskrittspartiet frykter muligheten for at vanlige, viktige oppgaver hos politiet vil lide.

Det er derfor vi sammen med Høyre foreslår det som ligger i sakspapirene i dag:

«Stortinget ber Regjeringen fremlegge fremdriftsplan for de neste 4 år for oppgradering av politiets IKT-systemer, der nødvendige endringer for implementering av det utvidede Schengen-samarbeidet omfattes.» Forslaget er herved fremmet.

Vi har alle sammen her et felles mål, oppfatter jeg, men vi ønsker en større forutsigbarhet for politiet når det gjelder de økonomiske rammene de har å forholde seg til i vanlig drift.

Presidenten: Representanten Tor Sigbjørn Utsogn har tatt opp det forslaget han refererte.

Statsråd Knut Storberget [15:03:51]: Jeg støtter at man vedtar tilslutning til denne rammebeslutningen, men jeg har lyst til å si at dette er et av de viktige personvern-messige grepene man gjør, og vår konsekvens av det er forslaget til politiregisterlov, som skal behandles i Stortinget. Vi har valgt å legge mye vekt på å få fram politiregisterloven, fordi vi selvfølgelig ønsker at man skal håndtere personopplysninger på en skikkelig og god måte. Det

har betydning inn i mange debatter. Jeg må få lov til å gi ros til mitt eget embetsverk, som har klart å gjøre dette nå. Det er et meget omfattende lovverk, som Stortinget jo kommer tilbake til og skal håndtere, men embetsverket har etter mitt skjønn gjort en veldig bra jobb – i personvernets navn.

Hvis vi skal klare å få på plass en ny straffelov, iverksette den og innføre Prüm-regelverket – som vi har vært inne på tidligere i dag, om utveksling av DNA over landegrensene, og hvis vi skal kunne klare å stå i det moderne Schengen Information System, den nye generasjonen som kommer, og for så vidt også den gamle, hvor det kan utveksles informasjon, og også en del andre mekanismer som vi bl.a. er med på i det internasjonale samarbeidet, og den framtidige debatten vi vil måtte ta om data-lagringsdirektivet – er det viktig at vi ruster oss opp når det gjelder personvern. Da er vi helt avhengig av – der er jeg enig med representanten Utsogn – å investere ganske store beløp i datasystemet til politiet. Det kan bli større enn det som tidligere angitt – det jobber vi med, men det er først og fremst en budsjettmessig sak. Derfor vil vi bruke budsjettbehandlingene til å komme tilbake til dette spørsmålet, men jeg tror jeg skal møte representanten Utsogn såpass at jeg sier at dette vil vi ikke kunne make å ta innenfor gjeldende budsjettammer alene. Noe har vi alltid brukt, men vi er nok avhengig av friskt tilskudd for ikke å ramme eksisterende virksomhet. Men vi vil komme tilbake til saken i framtidige budsjetter.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7. (Votering, se side 714)

Sak nr. 8 [15:06:30]

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i domstoloven mv. (godkjenning av sidegjøremål for dommarar mv.) (Innst. 48 L (2009–2010), jf. Prop. 5 L (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen er det lagt opp til en fri debatt.

Anders B. Werp (H) [15:07:04] (ordfører for saken): Det er en viktig lov vi har på bordet for å se på noen endringer til.

Det er i hovedsak to endringer vi skal ta opp til debatt og votering. Det første er endringene i reglene om dommers sidegjøremål og godkjenningsrutiner for sådanne. Her står en samlet komité bak forslaget, og mener dette er forslag som på en god måte balanserer hensynet til dommers gjøremål og den tilliten befolkningen skal ha til dommers upartiskhet som utøvere av sitt embete.

Den andre endringen vi har opppe til behandling, er bortfallet av tidligere lovs krav om karakterer fra embetseksamen til dommere. Endringsforslaget tar opp i seg endringene i utdanningssystemet for bl.a. dommere, hvor karakterkravet bortfaller. Også der slutter komiteen seg enstemmig til tilrådingen og forslaget fra departementet.

Komiteen understreker, på samme måte som departementet, at det er viktig at loven synliggjør at det stilles strenge og høye faglige krav til dommere, og også til dommeres personlige egenskaper i utøvelsen av sitt embete.

Jeg peker for øvrig på mindretallets merknader der man oppfordrer departementet til å se på en evaluering av effektene av bortfallet av karakterkravet etter fem år. Den anmodningen er ikke regjeringspartiene med på.

En samlet komité understreker departementets presisering av at et bortfall av karakterkravene er av teknisk karakter, og at det ikke skal føre til realitetsendringer i forhold til dagens lov og dagens praksis.

For øvrig er det en del mindre tekniske endringer som foreslås i gjeldende lov. Det er en samlet justiskomité som står bak og støtter departementets lovforslag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 714)

Sak nr. 9 [15.09.58]

Innstilling fra justiskomiteen om årsrapport for 2008 fra Stortingets billighetserstatningsutvalg (Innst. 63 S (2009–2010), jf. Dokument nr. 20 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fire replikker etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Per Sandberg (FrP) [15:10:52] (komiteens leder og ordfører for saken): Presidenten så jeg stod parat her. Det er for å spare komiteen for tid, for vi skal ha avslutning i komiteen kl. 17 i dag. Så her er det om å gjøre å bruke tiden veldig effektivt, og det skal jeg gjøre også i mitt innlegg.

Komiteen har ingen merknader som kan knyttes direkte til årsrapporten fra Stortingets billighetserstatningsutvalg, eller nå snart Utvalg for rettfærdsvederlagsordningen, og heller ikke til orienteringen om det arbeidet som har pågått i 2008, resultatene i 2008 eller utviklingen i 2009.

Vi har registrert at Regjeringen – jeg setter et lite spørsmålstegn ved det – i hvert fall har lovt at man i løpet av år 2009 vil iverksette en prinsipiell gjennomgang av rettfærdsvederlagsordningen. – Jeg ser at statsråden nikker, så da er sikkert det på plass.

Det er bra, og det er nødvendig. Jeg tror det er særlig nødvendig nå, for det som har opptatt komiteen, er et brev fra høyesterettsdommer Trond Dolva, som på vegne

av seg selv og de to andre lederne – det er tre utvalg – har bedt Stortinget – eller først og fremst Presidentskapet, men så har Presidentskapet videresendt det til komiteen – om å avklare en tolkning av det Stortinget tidligere enstemmig har vedtatt. Det gjelder den utvidede, tilpassede ordningen for tidligere barnehjemsbarn og spesialskoleelever, og også for barn som tidligere har vært i spesialskole for evneveike.

Den diskusjonen eller vurderingen som komiteen har hatt, har vært litt vanskelig, fordi Stortinget mener – i hvert fall administrasjonen – at dette fortsatt er en ordning som ligger under Regjeringen. Regjeringen mener, slik jeg har forstått det, at ordningen hører hjemme under Stortinget. Så det er godt med en evaluering nå, slik at vi får plassert det hele og fulle ansvaret med hensyn til hvem som skal behandle disse sakene. Det framgår også av de forslag som ligger på bordet. Fremskrittspartiet mener at vi ikke trenger å klargjøre dette opp mot Regjeringen, men at vi gjør det ganske raskt og effektivt i komiteen og i Stortinget, og avklarer de spørsmål som disse utvalgslederne ønsker å få avklart. Slik har Fremskrittspartiet i hvert fall tolket det. Vi har fremmet to forslag også. Det ene avklarer at selv om de såkalte evneveike ikke var nevnt i tidligere innstillinger og beslutninger, var det jo ikke meningen at de skulle utelukkes for det. Vi mener rett og slett at det ikke er noen problemstilling i det hele tatt – de skal også inkluderes i denne ordningen. – Så enkelt er det for Fremskrittspartiet.

Så er vi også ganske klare på at når det gjelder barn som har vært plassert i fosterhjem av det offentlige, bør det tillegges en litt strengere bevisbyrde når det gjelder egenerklæring også, at ikke den alene skal avgjøre saken. Det framgår av Fremskrittspartiets andre forslag, og jeg fremme herved begge forslagene.

Jeg hadde kanskje håpet at komiteen hadde sluttet seg til disse forslagene. De som avventer avklaring fra utvalgene, som sitter på vent – for man har stoppet behandlingen av sakene til en rekke mennesker her, kanskje noen av de svakeste vi har i samfunnet – må avvente en lang og nitid prosess med evaluering av ordningen. Det synes jeg faktisk ikke disse menneskene fortjener. Man kunne nå enstemmig ha avklart dette ved å støtte Fremskrittspartiets ene forslag. Så kan man evaluere selve ordningen på et senere tidspunkt, som Regjeringen og alle medlemmene i komiteen også ønsker seg.

Presidenten: Representanten Per Sandberg har tatt opp de forslag han refererte til.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [15:15:28]: Eg vil starte med å reise det same spørsmålet som komitéleiareren og saksordføraren, om det lenger er relevans i å omtale denne ordninga som «Stortingets egen vederlagsordning». Da må eg gå litt tilbake i historia. Fram til 1953 blei alle sakene avgjorde av Stortinget sjølv, men no blir praktisk talt alle søknader endeleg avgjorde av utvala. Rettfærdsvederlagsutvala, som det no er tre av, består av medlemmer frå den lovgjevande og den dømmende statsmakta. To av tre medlemmer i kvart utval blir foreslegne av Stortinget, men alle

medlemer blir utnemnde av Justisdepartementet etter delegasjon frå Kongen i statsråd. Dette spørsmålet bør snart få si avklaring, for det kan bli tvil om kva for organ som skal ta initiativ til å greie ut forskjellige spørsmål knytte til denne ordninga i framtida.

Eg viser til at både Regjeringa i St.prp nr. 12 for 2008–2009, Presidentskapet og den tidlegare justiskomiteen alle har teke til orde for ein prinsipiell gjennomgang av rettfærdsvederlagsordninga i og med at ordninga i den seinare tida har blitt utvida og tilpassa stadig nye grupper. Det er også mange gode grunnar til at ein skal sjå nærare på bruken av statlege midlar gjennom ei slik ordning sett opp mot andre offentlege velferdsordningar. Derfor er eg einig både med Regjeringa, Presidentskapet og den tidlegare justiskomiteen, som har teke til orde for ein heilskapleg gjennomgang for å sjå nærmare på prinsippa for sjølve ordninga.

Regjeringspartia vil i denne saka gje si støtte til det synet på mandat som kjem fram av brevet frå utvalsleiar Trond Dolva på vegner av utvalsleiarane. Eg konstaterer at Framstegspartiet i merknadene sine peiker på at Trond Dolva ikkje har gjeve uttrykk for noko syn, men det er eg ikkje einig i. Det går klart fram av brevet korleis dei tre utvalsleiarane tolkar og har praktisert regelverket. Dette synet vil også vere vårt råd til utvala i det vidare arbeidet, slik at ein kan unngå ytterlegare forseinking i arbeidet. Dersom det skulle bli ein annan konklusjon på sikt, etter at departementet har gjort dette arbeidet, må det vere mogleg å kunne ta opp igjen dei sakene som vil få ei anna tolking enn det som er praksis i dag.

Me er ikkje i stand til eventuelt å utvide ordninga til andre grupper no, før me har hatt ein gjennomgang av rettfærdsvederlagsordninga, slik mange har teke til orde for, og som Presidentskapet i sitt brev av 3. februar 2009 har meint bør gjerast av regjeringa. Me meiner at det både er uansvarleg og heilt feil å utvide rettfærdsordninga til nye grupper no, utan å ane kva slags konsekvensar, omfang og kostnader som vil følgje i kjølvatnet av dette. Det er også viktig å få ei vurdering av rettfærdsvederlagsordninga sett opp mot andre velferdsordningar, som me har vore inne på tidlegare.

Desse spørsmåla handlar også om likebehandling, og eg veit at departementet allereie er godt i gang med ein gjennomgang.

På denne bakgrunnen vil eg tilrå innstillinga.

André Oktay Dahl (H) [15:19:33]: Det meste er sagt, og jeg skal være kort, ikke fordi det snart er komité-avslutning, men fordi de to foregående talerne har vært kortfattede og poengterte.

Høyre mener det er tilfeldig – det virker i hvert fall som tilfeldig – at spesialskoler for såkalt evneveike versus spesialskoler for elever med atferdsvansker behandles såpass ulikt at det kan virke spesielt. Det er også klargjort i våre merknader. Det er, som saksordføreren også sa, leder i billighetsutvalget som har bedt om en avklaring. Høyre vil ikke ta endelig stilling til dette før vi får vurdert det i en sammenheng. Det er det gode grunner til. Det er veldig mange mennesker som har opplevd overlast, og vi har

overhodet ikke noe problem med å skjønne at disse menneskene det her er snakk om, har slitt og opplevd noe av det verste de kan oppleve. Men samtidig må vi også som politikere tenke at hver enkeltskjebne også må vurderes i forhold til andre enkeltskjebner, slik at vi ser hva den ene hånden gjør i forhold til den andre.

Høyre har et mindretallsforslag, som jeg tar opp, kall det gjerne en oppfordring om å håndtere dette så raskt som overhodet mulig. Det er både en pisk og en gulrot, siden alle partier her er tjent med at vi får avklart dette så raskt som overhodet mulig.

Jeg har herved opp Høyres mindretallsforslag i saken.

Presidenten: Representanten André Oktay Dahl har tatt opp det forslaget han refererte til.

Kari Kjønås Kjos (FrP) [15:21:14]: Jeg har lyst til å si noen ord, fordi jeg sitter i rettfærdsvederlagsutvalget og har gjort det i fire år. Det jeg opplever, er at jeg kan sitte med to nesten identiske saker som handler om to jenter oppvokst på hver sin spesialskole. De har begge vært utsatt for tvangsføring, innestenging, omsorgssvikt, fysiske avstraffelser og seksuelle overgrep. I forslaget til vedtak ligger det for den ene jenta et forslag på 300 000 kr i erstatning og for den andre et avslag. Hvordan er det mulig? Jeg som enkeltperson kan ikke sitte og forskjellsbehandle mennesker på den måten. Den eneste forskjellen er at den ene var på en spesialskole for barn med atferdsvansker, mens den andre var på en spesialskole for evneveike. Den eneste grunnen til at dette skjedde, var at stortingsmeldingen het «Erstatningsordninger for barn i barneheimar og spesialskular for barn med atferdsvanskar». Men den bygde på NOU 2004:23, som het «Barnehjem og spesialskoler under lupen», altså spesialskoler generelt.

I en merknad som står i innstillingen til stortingsmeldingen, har en enstemmig komité sagt:

«Komiteen har merka seg at Regjeringa meiner det ikkje bør setjast i gang ei nasjonal gransking av alle institusjonane, med den grunngevinga at kunnskapen om omfanget og årsakene til at det skjedde omsorgssvikt og overgrep overfor barneheims- og spesialskulebarn, no ligg føre gjennom NOU 2004:23.»

En nasjonal gransking av enkeltinstitusjoner vil bli omfattende, tidkrevende og en ytterligere påkjenning for de involverte enkeltpersoner.

Hvordan kan Stortinget mene at de som var evneveike, i mye sterkere grad skal måtte dokumentere og bevise? Dette var de aller svakeste barna. De som hadde problemer i hverdagen sin, skal altså legge fram dokumentasjon og beviser, mener et flertall her i Stortinget. Og man trenger å granske om det er riktig. For meg er dette helt uforståelig.

Når vi går til selve vedtaket som ligger i innstillingen, som er enstemmig, står det:

«Stortinget tilkjenner erstatning etter ei utvida og tilpassa rettfærdsvederlagsordning for dei tidlegare barneheims- og spesialskulelevane...»

Det står ingenting om at det skal være forskjell på de som var evneveike, og de som hadde «atferdsvanskar».

Jeg synes dette er forferdelig trist. Det er veldig mange mennesker i dag som er opprørt, lei seg og fortvilet – og det er også jeg.

Akhtar Chaudhry (SV) [15:24:39]: Dette er en veldig viktig sak for veldig mange mennesker. Blant annet jobbet SVs stortingsrepresentant May Hansen med dette i forrige periode, og hun er veldig opptatt av det. Hun sitter for øvrig i et av utvalgene, og har interesse og engasjement for saken.

Det er også konstatert tidligere – og i de innleggene som har vært her nå – at det er reist tolkningstvil om hvem denne erstatningen gjelder for, og hvem det er som er utelukket. Tvilen har kommet så sterkt fram at selv presidenten i forrige periode bad departementet om å komme med en utredning. Vi i SV mener at det da er riktig at vi får en gjennomgang av hele ordningen, av mandatet, og at vi får fattet vedtak på et grunnlag som er solid og skikkelig utredet. Vi avviser verken det ene eller det andre, men vi avventer en utredning fra departementet, og vil konkludere ut fra det.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 9. (Votering, se side 716)

Sak nr. 10 [15:26:13]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om tilleggsbevilgning som følge av flere asylsøkere (Innst. 45 S (2009–2010), jf. St.prp. nr. 100 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Lise Christoffersen (A) [15:27:11] (ordfører for saken): En enstemmig komité slutter seg til Regjeringens forslag om tilleggsbevilgninger på til sammen 67,9 mill. kr til ulike driftsutgifter fordelt på budsjettkapitlene til Politidirektoratet, Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda. Behovet for tilleggsbevilgninger har oppstått som følge av et økt antall asylsøkere til Norge. Prognosene som lå til grunn for budsjett og revidert budsjett for 2009, anslo antall asylsøkere i år til 15 000, mens nyere prognoser økte anslaget til 18 500, herunder 2 800 enslige mindreårige. Det er denne prognosen tilleggsbevilgningene bygger på, selv om mye nå kan tyde på at prognosene kan nedjusteres noe.

Det viser også hvordan disse tallene kan svinge. De siste oppjusteringene av prognosene må ifølge proposisjo-

nen ses i sammenheng med økt konfliktnivå i mange land og en generell økning av asylsøkere til Europa. Når Norge samtidig er et av landene med størst vekst i antall asylsøkere, og blant dem med den høyeste andelen søkere i forhold til innbyggertall, stiller det store krav til det apparatet vi har satt til å håndtere søknader og klager. Resultatet blir økte restanser. På kort sikt må det kompenseres med penger. Men viktigere er det at vi i et litt mer langsiktig perspektiv må se hvordan vi kan effektivisere saksbehandlingen i og mellom etater, og hvordan vi kan få til en nedgang i antallet asylsøkere.

Denne jobben er allerede i gang, og Stortinget vil få rikelig med anledninger til å drøfte ulike tiltak, både de som er igangsatt, og tiltak som er under utarbeidelse. Som flertallet har presisert i innstillingen, er målet at Norge skal føre en konsekvent, rettferdig og rettssikker flyktning- og asylpolitikk, som bygger på internasjonale konvensjoner.

Mindretallet gir uttrykk for at det er nødvendig å stramme inn på asylpolitikken. Til det er det å bemerke at det arbeidet allerede er igangsatt. Høsten 2008 startet Regjeringen iverksetting av 13 ulike tiltak. De fleste av dem er nå iverksatt. Antallet asylsøkere stabiliserte seg faktisk i en periode etter at de nye tiltakene ble varslet, og for enkelte søkergrupper var nedgangen betydelig. Likevel har vi altså så langt i 2009 hatt en økning, sammenlignet med 2008. Derfor ble det sommeren i år varslet åtte nye tiltak spesielt rettet mot å begrense tilgangen av enslige mindreårige asylsøkere. Regjeringen følger utviklingen nøye og er beredt til å sette inn flere tiltak, som bl.a. varslet i Soria Moria II-erklæringen. Tilpasning til praksis i sammenlignbare land, økt innsats for å avklare identitet, vurdering av terskelen for opphold på humanitært grunnlag, opprettelse av omsorgssentre for enslige mindreårige i opprinnelseslandene, økt bruk av frihetsberøvelse ved kriminalitet, forsøk på å skjule identitet, unndragelsesfare ved retur, for å nevne noe av det som det nå arbeides med.

Flertallet vil imidlertid understreke at formålet med disse tiltakene og andre som måtte komme, ikke er å begrense antall asylsøkere i seg selv. Det er legitimt å søke asyl i et annet land. Målet er imidlertid å begrense tilgangen av søkere som ikke har et beskyttelsesbehov. Da avlaster vi apparatet og kan gjøre en bedre jobb for dem som trenger å bli her. Når vi avlaster apparatet og reduserer pengebruken, blir vi også i stand til å øke antall kvoteflyktninger, mennesker som lever i FNs flyktingleirer og forblir der fordi ingen har plass til dem. Et høyt antall grunnløse søknader kan også bidra til å svekke tilliten til asylinstittuttet. Hvis det skulle skje, har vi et problem. Men saken i dag gjelder altså nødvendige tilleggsbevilgninger for i år, og innstillingen er som sagt enstemmig.

Per-Willy Amundsen (FrP) [15:31:34]: Det er i dag på dagen nøyaktig 15 måneder siden Regjeringen første gang lanserte innstramminger i asylpolitikken. Den 3. september 2008 holdt statsminister Stoltenberg og den gang arbeids- og inkluderingsminister Dag Terje Andersen en stor pressekonferanse der det ble varslet innstramming i norsk asylpolitikk. Det har også Regjeringen gjort ved en rekke anledninger tidligere. Ikke særlig overraskende ble

det også gjort i løpet av valgkampen. Jeg tror at vi kan slå rimelig klart fast at de såkalte tiltakene, de 13 punktene som ble lansert for 15 måneder siden, og det som har kommet i ettertid, har hatt svært liten påvirkning på asyltilstrømmingen til Norge. Da er det egentlig bare å vise til en ny forskningsrapport som ble fremlagt i dag. NTB hadde en melding i dag kl. 14.36 om at forskerne Jan-Paul Brekke og Monica Five Aarset har lagt frem en rapport med overskriften «Tiltak mot asylstrøm virket dårlig». I NTB-meldingen står det:

«Regjeringens forsøk på å bremse asylstrømmen til Norge hadde ikke forventet effekt. Tiltakene manglet helhet, konkluderer en ny rapport.»

Det er altså opplest og vedtatt at Regjeringens såkalte asylinnstramming har hatt svært liten effekt. Man trenger for så vidt ikke å forske særlig mye på det. Det er egentlig bare å se på ankomsttallene som månedlig oppdateres på UDIs nettsider, så vil man se at innstrammingstiltakene har vært et spill for galleriet. Men man fortsetter med dette spillet. Også i Soria Moria II er det varslet innstramming, men man må etter 15 måneder – og man faktisk ikke kan se noen særlig effekt, tvert imot har antallet asylsøkere økt – kunne slå fast én gang for alle at Regjeringen ikke følger opp med politikk det de uttaler ved retorikk. Velgerne er blitt ført bak lyset.

Det er egentlig heller ikke slik at Regjeringen tror på denne såkalte asylinnstrammingen selv. Det er bare å lese statsbudsjettet. Anslagene for 2010 er fremdeles 18 500 asylsøkere. Regjeringen tror altså ikke selv at asyltilstrømmingen vil gå ned. Dette har store budsjettmessige konsekvenser. I dag inviteres Stortinget til å vedta påplussinger på inneværende års budsjett, men etter hvert begynner dette å koste svært mange penger.

Utlendingsfeltet, innvandrings- og integreringsfeltet, har i dag en prislapp som overgår de totale utgiftene staten bruker til politiet. Det må være litt spesielt for en justisminister å registrere at vi bruker mer penger på utlendingsfeltet, og først og fremst på asylfeltet, enn vi bruker på politiet i dette landet. Utlendingsfeltet koster også mer enn landbruksavtalen. I årene som kommer, med den utviklingen vi har sett, kommer kostnadene til å fortsette å øke svært dramatisk. Én ting er at personer ankommer og blir plassert i asylmottak, men det er når de skal integreres i den andre enden, svært mange av disse ute i kommunene, at kostnadene virkelig begynner å løpe. Vi har i dag direkte budsjettrelaterede årlige utgifter på nærmere 13 milliarder kr. Dette er en utvikling som ikke kan fortsette. Snart må flertallet her i Stortinget ta grep og stramme inn slik at vi igjen får kontroll over situasjonen. Jeg har i hvert fall ingen tillit til at Regjeringen er i stand til å gjøre det, all den tid det har gått 15 måneder siden man første gang varslet innstrammingene, uten at man ser noen som helst effekt.

Fremskrittspartiet er tvunget til å støtte påplussingene, dette er jo penger som allerede er brukt opp. Men vi sier klart og tydelig at med vår politikk ville utgiftene på dette området vært vesentlig mindre, og vi ville hatt kontroll på asyltilstrømmingen. Dessverre har vi ikke det med den politikk som føres av den sittende regjering.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [15:36:53]: Dette blir et innlegg med et litt annet fortegn enn fra foregående taler.

De oppdaterte prognosene for asylankomster til Norge er i 2009 på ca. 18 500, hvorav 2 800 er enslige mindreårige.

Norge er faktisk geografisk plassert såpass utilgjengelig at vi ikke får så mange flyktninger på døren, vel å merke hvis man velger å løfte blikket og ser verdens flyktningssituasjon i et større perspektiv. Man kan selvfølgelig også velge svinesundsperspektivet og stille seg på den norske grensen og prøve å lukke døren. Men det er svært lite solidarisk overfor verdens fattige og forfulgte. Dessuten blir det fort dårlig luft i et lukket rom.

Det er ikke bare Norge som opplever at det kommer flere mennesker som søker beskyttelse. Trenden går i samme retning i hele Europa, selv om det finnes noen få unntak. Og det finnes land som tar enorme byrder i forhold til Europa. Jordan er et land med en befolkning på knappe 6 millioner. I 2007 var det 2,4 millioner flyktninger der, og Jordan er vertsland for flere flyktninger i forhold til innbyggertallet enn noe annet land i verden. Man kan stille spørsmål om hvilke konsekvenser det hadde fått om f.eks. Jordans politikere med ansvar for flyktningfeltet hadde gjort det noen norske politikere ofte gjør, nemlig å ta til orde for å gjøre døren inn trangere.

I en tid hvor debatten om asyl og innvandring stort sett bare handler om hvordan vi skal få ned antallet som søker beskyttelse i Norge, kommer integrerings- og inkluderingsperspektivet ofte i bakgrunnen. Vi må stramme inn asylpolitikken for å sende signaler ut i verden om at det ikke nytter å komme til Norge og be om hjelp. Vi er inne i en tid hvor europeiske land konkurrerer om å ha den mest restriktive politikken. Det skapes et inntrykk av at det er de rike landene som er i krise, de rike landene som blir utnyttet av lykkejegerne. Men det er jo først og fremst menneskene som flykter, som er i krise – ikke vi.

Retorikken som brukes når nødvendigheten av innstramming diskuteres, er at vi må få ned antallet ubegrunnede asylsøkere. Da er det viktig at tiltakene er treffsikre og sørger for akkurat det. Men jeg har f.eks. vanskelig for å se hvordan tiltaket om fire års arbeid eller utdanning for familiegjengen ikke skal ramme dem som faktisk har fått opphold, og som trenger beskyttelse.

Jeg vil sitere Arild Humlen, leder av Advokatforeningens aksjons- og prosedyregruppe i utlendingsrett, fra en kronikk i Dagsavisen:

«Gitt at det er et reelt behov for å demme opp mot antallet asylsøkere, må investeringen komme i form av rask sakshåndtering og effektive virkemidler for retur. Kort sakshåndtering vil konsentrere behandlingen om kjernetemaet; behov for beskyttelse. Når saksbehandling tar halvannet til to år eller mer, begynner ofte sakene som asylsaker og ender som familie- og barnekonvensjonssaker.»

Jeg slutter meg til denne vurderingen.

Asyl- og innvandringspolitikken og integreringspolitikken er nå skilt fra hverandre. Justisministeren skal ha ansvar for det førstnevnte. SVs Lysbakken, som barne-, likestillings- og inkluderingsminister, har fått ansvar for det

sistnevnte. Jeg mener dette er negativt hvis det fører til at SV i regjering konsekvent kommer til å vri seg unna å svare på spørsmål om asylpolitikk. Men det kan selvfølgelig også være positivt om denne delingen vil føre til en sunnere og mer konstruktiv debatt om integrering.

Saken om nødvendige tilleggsbevilgninger støttes selvsgagt. Vi har ikke en følelse av at vi blir tvunget til det. Dette deler vi selvfølgelig helt og holdent fra Kristelig Folkepartis side.

Heikki Holmås (SV) [15:41:49] (komiteens leder): Hver gang vi går inn i en asyldebatt der Fremskrittspartiet snakker, er det et vesentlig moment som bare forsvinner ut av saken med en gang, og det er følgende: Mennesker har rett til å søke asyl. Det er altså en rett som vi har gitt mennesker gjennom å skrive under på Flyktningkonvensjonen. Folk har rett til å søke om beskyttelse andre steder. Det glemmer vi ofte. Vi glemmer ofte grunnen til at folk er på flukt. Verden har omtrent 40 millioner flyktninger. 280 000 av dem kommer til Europa og rundt 18 000 kommer til Norge. Det er altså en forsvinnende liten andel av de menneskene som FN, Flyktninghjelpen og andre erkjenner er på flukt. De fleste av dem håndteres, tas imot og tas vare på av sine naboland, som er atskillig fattigere enn det vi er. Men vi ønsker å ta en del av ansvaret for verdens flyktninger, både gjennom å støtte utvidelsen og oppbyggingen av flyktningmottak i nærområdene til de konfliktene som folk flykter fra, og også for å sørge for å ta vare på en del av de menneskene som kommer til Norge.

Når Fremskrittspartiet snakker, reduserer de menneskene som er bak disse skjebnene, mennesker som har flyktet fra krig, og som har flyktet fra forfølgelse, til å bli tall på en statistikk. Det synes jeg er en sterkt negativ side ved flyktningdebatten i Norge.

Fremskrittspartiet kan hisse seg opp over mullaene i Iran. Men hører vi dem stå opp for de flyktningene som rømmer fra de mullaene? De er altså villige til å dra på felttog til Irak sammen med George Bush. Det ønsket de før Irak-krigen. Men er de villige til å ta imot de flyktningene som flykter fra den samme krigen? De hisser seg opp over pirater i Somalia. Men er de villige til å ta vare på dem som faktisk flykter fra ødeleggelsene og de samme piratene fra Somalia? De raser mot Taliban – og det gjør de med rette. Men er de villige til å ta imot de flyktningene som kommer i skuddlinjen mellom de internasjonale styrkene og Taliban?

Poenget er at i Fremskrittspartiets statistikker er disse menneskene først og fremst tall. For oss som sitter i Regjeringen, er de først og fremst mennesker, mennesker som er på flukt. Det som har vært negativt i Europa, og som kanskje manifesterer seg med det vedtaket mot minareter som ble fattet i Sveits for bare noen dager siden, er at man har en nedadgående spiral i Europas vilje til å ta imot flyktninger. Når vi er en del av det europeiske fellesskapet, slår dette også inn over oss. Derfor er det arbeidet som Regjeringen gjør, og som er forankret i Soria Moria-erklæringen, for å sørge for at vi får en felles europeisk minstestandard med tanke på å sørge for god behandling av asylsøkere, både når de kommer i mottak, når de tas

vare på, og at de får en rettssikker asylprosess – som jo Regjeringen er opptatt av – noe av det viktigste arbeidet vi kan gjøre for å sørge for at flyktninger og asylsøkere blir tatt vare på på en ordentlig måte.

Men vi ser også at vi er nødt til å gjøre en jobb i Norge i tiden som kommer. Jeg tror at den viktigste jobben vi kan gjøre for å sørge for å få ned antall personer som antagelig får avslag, er å få til en raskere saksbehandling. Jeg er veldig glad for at vi har en ansvarlig minister, Knut Storberget, som har erfaringer med dette fra den jobben han har gjort tidligere.

Vi hever ikke straffene. Det er ikke heving av straffene som er løsningen på kriminalitet. Det er rask behandling, domfellelse og fengselsopphold for dem som har begått kriminelle handlinger, med rehabiliteringsopplegg for å få dem ut i den andre enden som mennesker som kan bidra til fellesskapet uten å begå nye kriminelle handlinger.

Det virkemidlet som ville fungere best, ville være rask saksbehandling. Rask saksbehandling, som vi nå legger opp til i det budsjettet som vi har lagt opp til for neste år – med flere saksbehandlere som kan sørge for en rask, rettferdig og rettssikker behandling for asylsøkere – er noe som etter vår oppfatning vil bidra til å sørge for at de menneskene som ikke har krav på beskyttelse i Norge, kanskje i mindre grad vil komme.

Da Erna Solberg satt som minister, kom det f.eks. først en liten gruppe mongolske asylsøkere. De ble værende lenge. Så kom det omtrent 900 til. De kom fordi de første ikke hadde fått behandlet sakene sine. Men det var ingen av dem som fikk opphold, og alle reiste hjem. Og jeg mener at det er slik vi er nødt til å håndtere dette spørsmålet også i tiden som kommer.

Abid Q. Raja (V) [15:47:11]: Representanten Per-Willy Amundsen skal være svært glad for å ha trukket vinnerloddet, som de fleste av oss har trukket når vi er født i Norge – født i verdens beste, rikeste og tryggeste land. Dersom vi er bedre på noe, skal vi takke naturen for det. Vi er ikke bedre bare fordi vi er så flinke, men vi har også vært veldig heldige.

Av slike som jeg ofte kaller nordmenn-nordmenn – jeg er jo såkalt norsk-pakistaner – har jeg lært å vise humanitet overfor andre mennesker. Av mine kristne venner har jeg lært at dette med nestekjærlighet og medmenneskelighet står sentralt. Det virker som om Per-Willy Amundsen har en stor oppgave i livet her på Stortinget, og det er å rakke ned på dem som kommer hit til landet, og som trenger hjelp. De kan være forfulgt, de kan bli utsatt for henrettelser – kanskje fordi de har konvertert til en annen religion – eller de kan kanskje ha en annen seksuell legning, og det kan være kvinner som kan risikere å bli voldtatt, æres drept eller kjønnslemlestet. Disse menneskene som kommer til Norge, har representanten Per-Willy Amundsen gjort det til en stor oppgave å rakke ned på og bruke som et fiendebilde.

Paradokset er jo at det nettopp er representanten Per-Willy Amundsens retorikk som gjør at flere asylsøkere kan tenke seg å komme nettopp til Norge. Signalet fra Fremskrittspartiet er at Norge er et fristed. Regjeringen gjør intet. Alle får bli, ingen blir straffet – her er det fritt fram.

Dette er signaler som Fremskrittspartiet er med på å sende ut, og det er kanskje det som trekker ytterligere asylsøkere til Norge.

Slik jeg ser det, er det særlig tre utfordringer Norge står overfor nå.

Den første gjelder de 11 000 asylsøkere som sitter i mottak. De har sine saker liggende, og man har ikke startet behandlingen av dem. Venstre har foreslått 100 mill. kr mer til UDI for å få unna denne restansen. Det er noe av det som trengs etter Finansdepartementets beregninger. Det er i underkant av det som skal til, men det er i hvert fall langt mer enn det Regjeringen foreslår for å bli ferdig med disse restansene.

Den andre utfordringen vi står overfor, er de 3 500 som har fått endelig avslag, og som ikke returnerer – som selv velger å ikke returnere, eller som Norge ikke klarer å returnere. Her er det viktig at vi klarer å få på plass returavtaler med de respektive landene. Noen andre land – f.eks. Sverige – har lyktes med å få til en returavtale med Irak. Det må også Norge gjennom sine diplomatiske forbindelser klare å få til, slik at vi kan lykkes med å få flere tilbake til de landene de kommer fra. Flere må gjennom andre virkemidler motiveres til å returnere frivillig.

Den tredje utfordringen vi står overfor, er nye borgere som kommer, og som får en klientifisering i hverdagen – altså at vi klientifiserer nye borgere. De må sitte og vente på asylmottakene år etter år, mens det er staten som betaler for deres opphold. Det skulle bare mangle at vi ikke skulle gi dem trygge omgivelser, men vi tilrettelegger hele hverdagen uten at de samtidig får rett og plikt til å jobbe for oppholdet. Vi i Venstre har tatt til orde for at de skal ha rett og plikt til å jobbe. Det vil også bidra til at de få som får bli i Norge, gjennom den perioden de har vært her, lærer at de skal jobbe for å klare seg selv i Norge. Det er ikke slik at staten kommer til å ta vare på dem. I dag er det slik at når de har vært passive i to–tre år, sittet og glodd i vegg, så skal det veldig mye til for at de skal begynne å ta ansvar for sitt eget liv.

Jeg er glad for at Regjeringen har nedsatt et utvalg, ledet av Gunnar Berge, som skal se på tilbudet i mottakene. Mennesker innenfor landets grenser skal behandles med respekt og få et verdig tilbud. Jeg er enig med justisministeren, og jeg er glad for at vi er enige om at alle skal få individuell behandling, ikke gruppebehandling, som man lett kan få inntrykk av når representanten Per-Willy Amundsen snakker.

Nå trer også ny utlendingslov i kraft 1. januar. Vi vil kunne få en debatt – som vi kunne lese i Aftenposten i dag – om dette systemet med omgjøringsbegjæringer. Slik saken framkom i Aftenposten, er det et system hvor det er mange omgjøringsbegjæringer. Det er en debatt som også Stortinget må ta. Jeg håper også at justisministeren tar med seg dette – om vi skal se nærmere på denne omgjøringsbegjæringsadgangen. Så kan det tenkes at man får en ny debatt om hvorvidt man trenger en utlendingsnemnd, eller om man burde ha en utlendingsdomstol, slik man har i nabolandet vårt.

Ola Borten Moe (Sp) [15:52:23]: Det som fikk meg

til å ta ordet og i og for seg sikre at det blir kveldsmøte, var Fremskrittspartiets mangel på individfokus. Egentlig tror jeg man drar i gang denne debatten mot bedre vitende, for også Per-Willy Amundsen og Fremskrittspartiet vet at vi er forpliktet til å gi folk individuell behandling, og at vi ikke bare kan maskere innvandringspolitikken eller asylpolitikken og redusere det til å være et spørsmål om tall og et spørsmål om bevilgninger. Folk skal bli behandlet hver for seg ut fra den situasjonen de er i.

Så vil det være mange ting som vi ikke kontrollerer, som er med på å bestemme asyltilstrømmingen til Norge, ikke minst hvordan forholdene er rundt omkring i verden.

Så til det som jeg mener det er bred enighet om i denne salen, nemlig at vi er nødt til å få kontroll på tilstrømmingen til Norge, at antall asylsøkere må ned, og at vi er nødt til å effektivisere behandlingen i norske asylmottak og i mottakssystemet. Hvorfor? Slik jeg ser det, er det tre grunner til det. For det første er det kostnadsperspektivet. Det er ingen tvil om at vi i dag bruker altfor store ressurser på dette samlet sett. Det andre er at systemet blir stilt overfor så store utfordringer at vi har vanskeligheter med å få gjennomført en vellykket integrering. Det mener jeg samfunnsdebatten i Norge bærer preg av generelt. Jeg mener også at det er et stort og stigende problem i hele Europa. Da er man inne på bærekraften i systemet. Jeg mener at tallene, slik som de ligger nå, ikke har bærekraft i seg.

Heikki Holmås gav meg stikkordet «minareter», og han snakket om den folkeavstemningen som var i Sveits. Jeg tror ikke det resultatet man fikk der, først og fremst er et utslag av en stor lyst til å forby minareter. Jeg tror snarere dette handler om en generell holdning, ikke bare i Sveits, men også i mange andre land der man kunne komme til å fatte det samme vedtaket hvis man hadde fått sjansen, nemlig der man ser og føler at man ikke er kommet langt nok på integreringssiden, at man i altfor stor grad deler befolkningen i oss og dem, og at vi ikke har lyktes i å lage et litt større vi. En av de store utfordringene for denne salen framover er å være med og være pådrivere for å få på plass en vellykket integreringspolitikk.

Så synes jeg vi skal stille oss selv spørsmålet om hvem det er som kommer, også sett opp mot antallsfokuset. I dag har vi et anslag på 18 500, og vi har forpliktet oss til å ta imot, tror jeg, rundt 1 000 kvoteflyktninger fra FN. Av de 18 500 er det vel ca. halvparten som får opphold. Jeg er ikke overbevist om at det er de gruppene som klarer å komme seg til Norge fra en eller annen del av verden, som er de som trenger vår hjelp mest, men det er definitivt dem vi bruker flest ressurser på. Jeg er derfor helt enig i og glad for den retningen som gis i regjeringserklæringen, nemlig at vi skal få ned antallet asylsøkere, og så øke antallet kvoteflyktninger. Det er folk som er prekvalifisert, det er folk som helt tydelig og åpenbart har et stort beskyttelsesbehov, det er folk som sannsynligvis er helt nederst og lavest på den internasjonale rangstigen.

Så deler jeg i grunnen mange av de oppfatningene som flere har gitt uttrykk for her, nemlig at vår hovedutfordring ligger i å få effektuert vedtak om raskere utsending. Jeg mener det er åpenbart at vi er nødt til å få til en raskere saksbehandling av asylsøknadene. Det handler ikke

bare om økt saksbehandlingskapasitet, men jeg tror det i aller høyeste grad handler om saksbehandlingsregler. Det er ikke rimelig at man skal ha alle de mulighetene for omgjøringsbegjæring og de ankemuligheter som man har i det norske systemet i dag. Jeg mener at vi kommer til å få større utfordringer når det gjelder bosetting og integrering framover, et felt som vi er nødt til å ta enda mer på alvor. Jeg mener at et av de største argumentene for å få ned antall asylsøkere, rett og slett er at vi er avhengig av å få på plass en vellykket integrering. Det krever også at vi har kontroll på tilstrømmingen.

Michael Tetzschner (H) [15:57:09]: De som lytter til denne debatten, må jo undres litt over hva vi egentlig diskuterer. Da kan jeg innvie de tilstedeværende og de som måtte lytte, i hva denne saken gjelder. Denne saken gjelder ikke minareter, og den gjelder heller ikke en innføring i SVs syn på den forrige amerikanske administrasjonen, men den gjelder noe så enkelt og prosaisk som at vi nå bevilger ca. 50 mill. kr for at de som håndterer meroppgavene med asylsøknadene, kan få det til å fungere bedre. Det står jo rett ut i sammendraget i innstillingen at hensikten er at det blir iverksatt tiltak i politiet for å styrke saksbehandlingskapasiteten og øke antall uttransporteringer. Det står videre:

«Økt saksbehandlingskapasitet i UDI og politiet vil, i kombinasjon med en mer effektiv uttransportering, dempe presset på mottaksapparatet.»

Disse tiltakene krever da denne tilleggsbevilgningen.

Det er altså ikke asylinstituttet som sådan som er til diskusjon. Det er ikke asylpolitikken, som noen representanter vil trekke inn, som er til diskusjon, om den asylpolitikken skal bli rausere eller det motsatte, men det er å få den mer konsekvent, og, man kan si, få en strengere oppfølging av den asylpolitikken som vi allerede har.

I den forbindelse merker vi oss fra Høyres side at det er bred enighet om de tiltakene som foreslås. Det er en enstemmig innstilling som foreligger fra komiteen. SV og Fremskrittspartiet stemmer for disse 49 mill. kr, for å effektivere raskere utsendelse. Det er hva denne saken gjelder. Vi ser også på dette som at man i bredere politiske miljøer er i ferd med å få en noe mer realistisk tilnærming til hva som må gjøres for at vi kan beholde asylinstituttet som det veldig viktige virkemiddelet det er, men da er forutsetningen at de berettigede asylsøkerne ikke drukner i et hav av uberettigede søknader. Og det er også det denne saken handler om.

Statsråd Knut Storberget [15:59:42]: Jeg skal prøve å gjøre dette så kort som mulig, for jeg har stor forståelse for representanten Tetzschners innlegg. Jeg er glad for at komiteen enstemmig støtter forslaget om en slik styrking som er foreslått. Det er helt nødvendig. Men som flere har vært inne på, er kanskje noe av det aller viktigste vi kan gjøre for å redusere veksten av antall ubegrunnede asylsøkere, at man faktisk får fattet vedtak, og at vi klarer å effektivere retur. Det er vi helt avhengig av. Her er det mye som kan sies, og vi kommer til å få rike muligheter til det – det gjelder hva slags type politikk vi skal ha på om-

rådet, av materiell art, innholdet i reglene og forskriftene og hva slags administrative krefter vi skal ha for å kunne iverksette en slik lovgivning.

Jeg vil likevel si at bakgrunnen for bevilgningsforslaget er økningen i antall asylsøkere, der det også er en større andel som oppgir å være enslige mindreårige. I proposisjonen som er lagt fram, er prognosene at det vil komme ca. 18 500 asylsøkere til Norge i 2009 mot 15 000, som ble lagt til grunn i revidert nasjonalbudsjett i 2009, og at om lag 2 800 av disse oppgir å være enslige mindreårige. Det er flere sammensatte årsaker til denne utviklingen. Jeg skal ikke gå inn på dem nå.

De innstrammings tiltakene Regjeringa kom med i revidert nasjonalbudsjett i 2008, i september 2008 og i juli 2009, er viktige, og vil gi effekt. Et eksempel på at dette tas gradvis, er at den nye utlendingsloven trer i kraft fra 1. januar.

Representanten Abid Raja etterlyser en tilbakesendingsavtale med Irak – at vi burde inngå det. Den ble inngått i mai. Det er også returnert irakere, slik at vi har fått effekt av det også.

Det er grunn til å minne om at i oktober ble prognosene for 2009 nedjustert fra 18 500 til 17 500, og antall enslige mindreårige fra 2 800 til 2 500, noe som kan indikere – jeg understreker kan indikere – at tiltakene har hatt effekt. Det gjenstår fortsatt selvfølgelig å vurdere dette så lenge ikke det totale virkemiddelbildet er igangsatt.

Så vil jeg også føye meg inn i rekken av dem som understreker hvor viktig det er at vi ikke gjør disse diskusjonene om til rene talldebatter. Det er mennesker bak hvert eneste tall – de fleste av dem har ikke gjort noe straffbart, de fleste av dem har søkt om asyl eller opphold, og har lov til det. Det er god grunn til å ha med seg det. Jeg tror ikke vi får en effektiv politikk som virker på dette området, hvis vi i for lang tid sammenstiller asylsøkere totalt sett med kriminelle. Det er mitt håp at dette vil være viktige tilskudd for å få mer effekt av de vedtakene som fattes – at det på sikt er det språket som er tydeligst overfor både opprinnelsesland, potensielle nye søkere og også andre aktører som eventuelt står bak og tjener mer eller mindre store penger på den trafikken.

Presidenten: Flere har ikke tegnet seg til sak nr. 10.

Presidenten vil nå gjøre oppmerksom på at vi går utover reglementsmessig tid, men presidenten vil foreslå at vi ferdigbehandler dagens kart.

– Det anses vedtatt.

(Votering, se side 716)

Sak nr. 11 [16:03:52]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om endringer i utlendingslovgivningen (beslag, meldeplikt og bestemt oppholdssted) (Innst. 46 L (2009–2010), jf. Prop. 11 L (2009–2010) og Ot. prp. nr. 105 (2008–2009))

Lise Christoffersen (A) [16:04:16] (ordfører for saken): Jeg har fått en utfordring, og det er å holde et veldig kort innlegg om en ganske komplisert sak. Det skal

jeg forsøke. Jeg ber om tilgivelse hvis jeg kommer i skade for å snuble i noen betegnelser. Jeg skal droppe alt som heter begrunnelser for saken, bare sørge for at vi får vedtatt saken, som altså gjelder bruk av tvangsmidler, beslag og meldeplikt og bestemt oppholdssted.

Til den nye utlendingsloven trer i kraft 1. januar 2010, gjelder den gamle loven av 1988. I ny utlendingslov ble bestemmelsene i gjeldende lov som gir adgang til å ta beslag i reisedokumenter for å avklare utlendingers identitet eller sikre iverksetting av vedtak om å forlate riket, videreført, pluss at bestemmelsen ble utvidet til også å gjelde de tilfellene hvor utlendingen egentlig ikke har krav på opphold, men likevel er vernet mot utsendelse. Nå foreslås det at denne utvidete muligheten til beslag også tas inn i den gjeldende loven av 1988, slik at det kan begynne å gjelde før den nye loven trer i kraft.

Meldeplikt og pålagt oppholdssted i gjeldende lov gjelder utlendinger som nekter å oppgi identitet, mistenkes for å oppgi falsk identitet, eller for å sikre iverksetting av et vedtak om utsendelse. Disse bestemmelsene ble også videreført i den nye loven, og samtidig utvidet til å gjelde dem som er vernet mot retur.

Nå foreslås som for beslag av reisedokumenter, at også den nye utvidelsen av muligheter for meldeplikt og pålagt oppholdssted tas inn i den gjeldende loven av 1988 for raskere iverksetting av nye tiltak som skal sikre oss bedre kontroll.

Den siste endringen gjelder både den nye og den gamle loven. Adgangen til å ta beslag i reisedokumenter, pålegg om meldeplikt og oppholdssted foreslås utvidet til å omfatte en større personkrets – de med kjent identitet som ikke kan returneres, men av andre grunner enn vern mot utsendelse. Det er urimelig at myndighetene ikke skal kunne bruke de samme tvangsmidlene overfor personer med en svakere grunn til ikke å kunne returneres enn overfor dem som har et vern mot utsendelse, og kanskje enda mer urimelig om vi ikke skal kunne bruke de samme tvangsmidlene overfor dem som ikke kan returneres, og som samtidig anses som en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser, eller mot rikets sikkerhet, som er de gamle begrepene. De vil heretter også omfattes av bestemmelsene om beslag, meldeplikt og pålagt oppholdssted.

Det er en samlet komité som stiller seg bak Regjeringens forslag om ajourføring av både ny og gammel lov og de utvidelsene som foreslås.

Innstillingen er imidlertid ikke enstemmig på alle punkter. Fremskrittspartiet kjører reprise på forslaget om

å åpne for internering av den sistnevnte gruppen, altså de som utgjør en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser. Det har bare Fremskrittspartiets støtte.

Helt til slutt vil jeg gjøre oppmerksom på to feil i proposisjonen. De ble oppdaget etter at komiteen avgav sin innstilling, og har fulgt med over i innstillingen.

I forslag til vedtak romertall I står det: «I lov av 24. juni 1988 nr. 6». Det skal være: «I lov av 24. juni 1988 nr. 64».

I romertall II står det: «I lov av 15. mai 2008 nr. 25». Det skal være: «I lov av 15. mai 2008 nr. 35».

Presidenten: Presidenten ber om ro i salen, slik at vi får ferdigbehandlet siste sak.

Per-Willy Amundsen (FrP) [16:08:21]: Jeg skal ikke forsøke å gjøre meg veldig upopulær i denne sal. Jeg vil bare vise til debatter vi har hatt ved en rekke anledninger tidligere, og jeg tar opp vårt forslag.

Presidenten: Representanten Per-Willy Amundsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 11.

(Votering, se side 717)

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Vi går da til votering.

I sak nr. 1 foreligger det ikke noe voteringstema.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

Riksvalgstyrets avgjørelse av klage på avviklingen av stortingsvalget 2009 fra Magnar Nilsen vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt:

Rammeområde 14 (Konstitusjonelle institusjoner)

I

På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
1		H.M. Kongen og H.M. Dronningen		
	1	Apanasje	9 031 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	50	Det kongelige hoff	142 509 000	
2		H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen		
	1	Apanasje	7 515 000	
	50	H.K.H. Kronprinsens og H.K.H. Kronprinsessens stab mv. ...	15 728 000	
41		Stortinget		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	735 800 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	39 585 000	
	70	Tilskudd til partigruppene	139 015 000	
	72	Tilskudd til Det Norske Nobelinstituttets bibliotek	1 400 000	
	73	Kontingenter, internasjonale delegasjoner	11 700 000	
42		Ombudsmannsnemnda for Forsvaret		
	1	Driftsutgifter	5 800 000	
43		Stortingets ombudsmann for forvaltningen		
	1	Driftsutgifter	47 300 000	
44		Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste		
	1	Driftsutgifter	8 100 000	
51		Riksrevisjonen		
	1	Driftsutgifter	446 700 000	
		Totale utgifter		1 610 183 000
Inntekter				
3041		Stortinget		
	1	Salgsinntekter	6 000 000	
	3	Leieinntekter	2 500 000	
3051		Riksrevisjonen		
	1	Refusjon innland	1 500 000	
	2	Refusjon utland	1 500 000	
		Totale inntekter		11 500 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det satt fram 21 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–14, fra Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslagene nr. 15–17, fra Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet

- forslagene nr. 18–21, fra André Oktay Dahl på vegne av Høyre

Forslag nr. 9, fra Fremskrittspartiet og Høyre, er under debatten omgjort til et oversendelsesforslag. Forslaget lyder endret form:

«Det henstilles til Regjeringen å fremlegge en egen stortingsmelding om utviklingstrekk, strategier og metoder for å bekjempe en økende grad av internasjonal forgrenet organisert kriminalitet.»

Presidenten foreslår at forslaget oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Det voterer over forslagene nr. 1–6, forslag nr. 10, og forslagene nr. 12–14, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en stortingsmelding om å sikre et bedre samarbeid og en klarere ansvarsfordeling mellom strafferettspleien og psykiatri, barnevern, samt utdanningssektoren i løpet av 2010.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en vurdering av hvorvidt Barnehus i hver helseregion sikrer den nødvendige hjelp, uavhengig av geografi, med sikte på utvidelse til å være et reelt sett landsdekkende tilbud.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å utarbeide en oversikt over sikkerhetsnivået ved norske domstoler samt en oversikt over nødvendig opprustningsbehov i denne sammenheng.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2010 om å legge frem en beregning av den samfunnsøkonomiske gevinsten med å installere fjernmøteteknologi ved samtlige domstoler og forslag til fremdriftsplan for innføring av slikt utstyr.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å iverksette et forskningsarbeid for å vurdere effekten av det arbeidet som gjøres av de ulike frivillige organisasjonene i justissektoren.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med arbeidet med Revidert nasjonalbudsjett og budsjettet for 2011 sørge for at ordningen med narkotikaprogram utvides.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i løpet av 2010 fremlegge sak om nye målekriterier for politiet, som også inneholder incentiver til politidistriktene om å arbeide med organisert kriminalitet generelt og narkotikakriminalitet spesielt.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å utrede mulige incentivordninger som kan belønne de kommunene som rent faktisk etablerer velfungerende politiråd og SLT-ordninger.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomgå alle sider ved forliset av riggen Deep Sea Driller, der både årsaks- og ansvarsforhold belyses og der myndighetenes eventuelle ansvar overfor overlevende og etterlatte avklares.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innen Revidert nasjonalbudsjett legge frem en egen sak med vurdering av i hvilken grad offentliggjøring av skattelister, kobling til nye søkemetoder, sosiale medier og lignende bidrar til å fremme økonomisk, organisert kriminalitet og ID-tyverier og med konkrete forslag til å avbøte konsekvensene av offentliggjøringen.»

Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil støtte disse forslagene.

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 63 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.16.35)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 7, 8 og 11, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen styrke den eksterne forskningsinnsatsen for å måle innholdet i og effekten av kriminalomsorgens arbeid, herunder innholdet i samfunnsstraffen og med spesielt fokus på lederkompetansen i kriminalomsorgen.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomføre en evaluering av Gardermoen politistasjons organisatoriske tilknytning.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere hvorvidt Enebakk lensmannskontor kan legges inn under Romerike politidistrikt som del av en eventuell omorganisering.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 69 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.17.13)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 15–17, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen lage klare retningslinjer for fordelingen av midler på kap. 440 post 70 i statsbudsjettet.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere og komme tilbake i Revidert Nasjonalbudsjett 2010 med et forslag om at voldsoffererstatningens begrensning gjelder pr. person.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget anmoder Presidentskapet om i samarbeid og forståelse med Regjeringen om å fremme forslag om en domstolskomisjon eller et domstolsutvalg til å vurdere endringer i Domstoladministrasjonens ansvarsforhold og organisering, med sikte på å styrke domstolenes selvstendighet og uavhengighet av de øvrige statsmakter.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 87 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.17.46)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 18, fra Høyre.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme en egen sak for Stortinget hvor det fremtidige og totale behovet for ansatte i hele justissektoren vurderes.»

Fremskrittspartiet har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Høyre ble med 69 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.18.19)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 19 og 20, fra Høyre.

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å trappe opp bevilgningene til frivillige, ideelle organisasjoner og pårørendes organisasjoner fremover, som en nødvendig forutsetning for gjennomføring av tilbakeføringsgarantien, arbeid mot tilbakefall og en mer effektiv forebygging av kriminalitet.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett fremlegge forslag til hvorledes etableringen av prosjekt Rosa Kompetanse justis kan realiseres. Regjeringen bes om å redegjøre nærmere for gjennomføringen av strategien for å bekjempe hatmotivert vold, og fremlegge analyserte tall for anmeldelser.»

Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Høyre ble med 85 mot 26 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.18.52)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 21, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere statlig overtakelse av ansvaret for driften av nettstedet «Ettersøkt», med sikte på videre drift for å sikre økt oppklaringsprosent, raskere etterforskning og bedre forebygging av vinningskriminalitet.»

Votering:

Forslaget fra Høyre ble med 92 mot 18 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.19.21)

Presidenten: Det votes så over innstillingens forslag til vedtak under rammeområde 5.

Komiteen hadde innstilt:

I

På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
61		Høyesterett		
	1	Driftsutgifter	72 983 000	
400		Justisdepartementet		
	1	Driftsutgifter	311 941 000	
	50	Norges forskningsråd	4 500 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	7 585 000	
410		Tingrettene og lagmannsrettene		
	1	Driftsutgifter	1 448 866 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	59 589 000	
411		Domstoladministrasjonen		
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 410 post 1	66 288 000	
413		Jordskiftedomstolene		
	1	Driftsutgifter	186 794 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	5 268 000	
414		Forliksråd og andre domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	122 259 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	38 778 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning		
	1	Driftsutgifter	3 230 179 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i>	64 219 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	20 390 000	
	60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	38 184 000	
	70	Tilskudd	20 631 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS)		
	1	Driftsutgifter	161 837 000	
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i>	8 924 155 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	170 804 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	6 917 000	
	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	53 383 000	
	70	Tilskudd	17 677 000	
	71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	2 610 000	
	73	Tilskudd til EUs yttergrensefond	96 200 000	
441		Oslo politidistrikt		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i>	1 807 632 000	
442		Politihøgskolen		
	1	Driftsutgifter	397 673 000	
445		Den høyere påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	127 227 000	
446		Den militære påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	6 849 000	
448		Grensekommisæreren		
	1	Driftsutgifter	5 264 000	
450		Sivile vernepliktige		
	1	Driftsutgifter	58 954 000	
451		Samfunnssikkerhet og beredskap		
	1	Driftsutgifter	543 432 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 520 000	
	70	Overføringer til private	5 064 000	
452		Sentral krisehåndtering		
	1	Driftsutgifter	10 306 000	
455		Redningstjenesten		
	1	Driftsutgifter	629 578 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	8 099 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 358 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	13 156 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	87 776 000	
460	1	Spesialenheten for politisaker Driftsutgifter	30 867 000	
462	1	Tinglysing Driftsutgifter	182 771 000	
466	1	Særskilte straffesaksutgifter m.m. Driftsutgifter	827 597 000	
467	1	Norsk Lovtidend Driftsutgifter	3 114 000	
468	1	Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker Driftsutgifter	13 761 000	
470	1	Fri rettshjelp Driftsutgifter	4 886 000	
	70	Fri sakførsel	413 864 000	
	71	Fritt rettsråd	188 079 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	36 251 000	
471	71	Statens erstatningsansvar Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	117 692 000	
	72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning, overslagsbevilgning	18 336 000	
472	1	Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre Driftsutgifter	19 336 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	179 699 000	
473	1	Statens sivilrettsforvaltning Driftsutgifter	31 511 000	
474	1	Konfliktråd Driftsutgifter	55 891 000	
475	1	Bobehandling Driftsutgifter	59 959 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 174 000	
		Totale utgifter		21 033 713 000
Inntekter				
3400	1	Justisdepartementet Diverse inntekter	84 000	
	2	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 000 000	
3410	1	Rettsgebyr Rettsgebyr	158 739 000	
3413	1	Jordskiftedomstolene Saks- og gebyrinntekter	13 358 000	
	2	Sideutgifter	5 344 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	57 966 000	
	3	Andre inntekter	14 973 000	
	4	Tilskudd	1 624 000	
3432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS)		
	3	Andre inntekter	862 000	
3440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten		
	1	Gebyr - pass og våpen	281 600 000	
	2	Refusjoner mv.	231 652 000	
	3	Salgsinntekter	50 000 000	
	4	Gebyr - vaktelskap	11 207 000	
	6	Gebyr - utlendingssaker	89 852 000	
	7	Gebyr - sivile gjøremål	505 021 000	
	8	Gebyr - ID-kort	14 250 000	
3441		Oslo politidistrikt		
	2	Refusjoner	24 288 000	
	3	Salgsinntekter	12 204 000	
	5	Personalbarnehage	2 844 000	
3442		Politihøgskolen		
	2	Diverse inntekter	10 905 000	
	3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvingssenter .	9 493 000	
3450		Sivile vernepliktige, driftsinntekter		
	1	Inntekter av arbeid	21 309 000	
	2	Andre inntekter	499 000	
3451		Samfunnsikkerhet og beredskap		
	1	Gebyr	118 490 000	
	3	Diverse inntekter	28 283 000	
3455		Redningstjenesten		
	1	Refusjoner	20 412 000	
3462		Tinglysing		
	1	Gebyrinntekter, borettsregister	51 760 000	
	2	Gebyrinntekter, fast eiendom	928 800 000	
3470		Fri rettshjelp		
	1	Tilkjente saksomkostninger m.m.	2 232 000	
3473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Diverse inntekter	157 000	
3474		Konfliktråd		
	2	Refusjoner	1 124 000	
		Totale inntekter		2 670 332 000

II

Merinntektsfullmakter

1. Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 61 post 1	kap. 3061 post 3
kap. 400 post 1	kap. 3400 post 1
kap. 410 post 1	kap. 3410 post 3
kap. 411 post 1	kap. 3411 post 3
kap. 413 post 1	kap. 3413 post 1
kap. 413 post 21	kap. 3413 post 2
kap. 430 post 1	kap. 3430 postene 3 og 4
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 2
kap. 432 post 1	kap. 3432 post 3
kap. 440 post 1	kap. 3440 postene 2, 3, 4, 6 og 8
kap. 441 post 1	kap. 3441 postene 2, 3 og 5
kap. 442 post 1	kap. 3442 postene 2 og 3
kap. 451 post 1	kap. 3451 postene 3 og 6
kap. 455 post 1	kap. 3455 post 1
kap. 462 post 1	kap. 3462 post 1
kap. 472 post 1	kap. 3472 post 1
kap. 473 post 1	kap. 3473 post 1
kap. 474 post 1	kap. 3474 post 2

2. overskride bevilgningen under kap. 451 Samfunnsikkerhet og beredskap, post 1 Driftsutgifter, med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av sivilforsvarsanlegg og fast eiendom. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Samfunnsikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2010 kan bestille varer utover den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440	1	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten Driftsutgifter	40 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2010 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

V

Nettobudsjetteringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2010 kan:

- nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet
- nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling
- trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inntektsfø-

res under kap. 3451 Samfunnsikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv., og under kap. 3441 Oslo politidistrikt, post 3 Salgsinntekter.

VI

Førtidsdimittering i siviltjenesten

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2010 kan bestemme førtidsdimittering av mannska-per slik det fremgår av omtalen under kap. 450 Sivile vernepliktige i Prop. 1 S (2009–2010).

VII

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2010 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

Presidenten: Fremskrittspartiet og Høyre har varslet at de ønsker å stemme imot.

Voteringsstavelene viste at det var avgitt 65 stemmer for og 43 stemmer mot komiteens innstilling.
(Voteringsutskrift kl. 16.20.13)

Akhtar Chaudhry (SV) (fra salen): Jeg stemte feil!

Votering:

Presidenten: Vi tar voteringen på nytt.

Komiteens innstilling ble bifalt med 66 mot 42 stemmer.

Voteringstavlene viste at det var avgitt 65 stemmer for og 43 stemmer mot komiteen innstilling.

(Voteringsutskrift kl. 16.21.14)

(Voteringsutskrift kl. 16.20.39)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Sekretæren ber om at vi tar voteringen en gang til, og presidenten tar voteringen på nytt.

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter, for høyes med	71 614 000
		fra kr 8 267 918 000 til kr 8 339 532 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, kan overføres, ...	5 000 000
		for høyes med	
		fra kr 6 703 000 til kr 11 703 000	
441		Oslo politidistrikt	
	1	Driftsutgifter, for høyes med	19 225 000
		fra kr 1 680 803 000 til kr 1 700 028 000	
442		Politi høgskolen	
	1	Driftsutgifter, for høyes med	275 000
		fra kr 332 868 000 til kr 333 143 000	
450		Sivile vernepliktige	
	1	Driftsutgifter, reduseres med	1 462 000
		fra kr 72 721 000 til kr 71 259 000	
462		Tinglysing	
	1	Driftsutgifter, reduseres med	2 000 000
		fra kr 192 230 000 til 190 230 000	
474		Konfliktråd	
	1	Driftsutgifter, for høyes med	248 000
		fra kr 50 757 000 til kr 51 002 000	
480		Svalbardbudsjettet	
	50	Tilskudd, for høyes med	75 000
		fra kr 132 252 000 til kr 132 327 000	

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2009 vert det gjort følgende endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
400		Justisdepartementet	
	1	Driftsutgifter, vert auka med	1 100 000
		frå kr 261 146 000 til kr 262 246 000	
410		Tingrettane og lagmannsrettane	
	1	Driftsutgifter, vert redusert med	1 100 000
		frå kr 1 443 581 000 til kr 1 442 481 000	
430		Kriminalomsorga si sentrale forvaltning	
	1	Driftsutgifter, vert auka med	11 400 000
		frå kr 2 954 555 000 til kr 2 965 955 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i> , vert auka med .... frå kr 62 228 000 til kr 63 128 000	900 000
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 441 post 1</i> , vert auka med ..... frå kr 8 339 532 000 til kr 8 390 932 000	51 400 000
	23	Sideutgifter i samband med sivile gjeremål, vert auka med ..... frå kr 42 038 000 til kr 52 038 000	10 000 000
	73	Tilskot til EUs yttergrensefond, vart redusert med ..... frå kr 47 000 000 til kr 0	47 000 000
441		Oslo politidistrikt	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 440 post 1</i> , vert redusert med ..... frå kr 1 700 028 000 til kr 1 696 528 000	3 500 000
470		Fri rettshjelp	
	1	Driftsutgifter, vert auka med ..... frå kr 4 399 000 til kr 4 899 000	500 000
	70	Fri sakførsel, vert redusert med ..... frå kr 436 884 000 til kr 406 884 000	30 000 000
471		Staten sitt erstatningsansvar	
	72	Erstatning etter straffeforfølgning, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med ..... frå kr 17 767 000 til kr 13 767 000	4 000 000
472		Valdsoffererstatning og rådgivning til offer for kriminalitet	
	70	Erstatning til offer for vald, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med ..... frå kr 166 127 000 til kr 145 127 000	21 000 000
475		Bubehandling	
	1	Driftsutgifter, vert auka med ..... frå kr 47 999 000 til kr 57 999 000	10 000 000
		Inntekter	
3430		Kriminalomsorga si sentrale forvaltning	
	2	Inntekter frå arbeidsdrifta, vert auka med ..... frå kr 56 169 000 til kr 61 269 000	5 100 000
	3	Andre inntekter, vert auka med ..... frå kr 8 210 000 til kr 15 010 000	6 800 000
	4	Tilskot, vert auka med ..... frå kr 1 574 000 til kr 1 974 000	400 000
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Gebyr - pass og våpen, vert redusert med ..... frå kr 281 600 000 til kr 241 600 000	40 000 000
	3	(NY) Salsinntekter, vert løyvd med	50 000 000
	6	Gebyr – utlendingssaker, vert redusert med ..... frå kr 95 535 000 til kr 84 635 000	10 900 000
	7	Gebyr – sivile gjeremål, vert auka med ..... frå kr 465 021 000 til kr 550 021 000	85 000 000
3441		Oslo politidistrikt	
	2	Refusjonar, vert redusert med ..... frå kr 23 535 000 til kr 18 535 000	5 000 000
	5	Personalbarnehage, vert auka med ..... frå kr 2 756 000 til kr 4 256 000	1 500 000
3451		Samfunnssikkerhet og beredskap	
	1	Gebyr, vert redusert med ..... frå kr 114 816 000 til kr 110 916 000	3 900 000
3462		Tinglysing	
	1	Gebyrinntekter, burettsregister, vert redusert med ..... frå kr 54 000 000 til kr 48 000 000	6 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	2	Gebyrinntekter, fast eignedom, v e r t a u k a m e d	20 000 000
3470		frå kr 865 000 000 til kr 885 000 000	
		Fri rettshjelp	
	1	Tilkjende saksomkostningar m.m., v e r t r e d u s e r t m e d	2 000 000
5630		frå kr 3 132 000 til kr 1 132 000	
		Aksjer i Norsk Eiendomsinformasjon as	
	85	Utbytte, v e r t a u k a m e d	2 028 000
		frå kr 8 700 000 til kr 10 728 000	

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten har Tor Sigbjørn Utsogn satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremlegge fremdriftsplan for de neste 4 år for oppgradering av politiets IKT-systemer, der nødvendige endringer for implementering av det utvidede Schengen-samarbeidet omfattes.»
Kristelig Folkeparti har varslet at de støtter dette forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 60 mot 49 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 16.23.01)

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker i godtakelse av rammebeslutning 2008/977/JIS om personvern i forbindelse med politi- og strafferettssamarbeid (videreutvikling av Schengen-regelverket).

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

l o v
om endringer i domstoloven mv. (sidegjere mål
for dommarar m.m.)

I

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene blir det gjort følgjande endringer:

§ 54 skal lyde:

Høyesterettsdommere, førstelagmenn og lagmenn må ha fylt 30 år og ha juridisk *embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap*.

Lagdommere og tingrettsdommere må ha fylt 25 år og ha juridisk *embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap*.

Dommerfuldmægtiger maa ha fylt 21 aar og ha juridisk *embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap*.

§ 121 c første ledd skal lyde:

En dommer i Høyesterett, lagmannsrettene, tingrettene, jordskifteoverrettene og jordskifterettene må søke om godkjenning for sidegjere mål

1. som kan medføre at dommeren mer enn leilighetsvis kan bli inhabil
2. som kan medføre at arbeidet i dommerstillingen hemmes eller sinkes
3. i kollegiale forvaltningsorganer hvor det er sannsynlig at avgjørelsen kan bli brakt inn for domstolene til overprøving
4. i privat eller offentlig næringsvirksomhet
5. *om gransking*
6. i private tvisteløsningsnemnder og
7. *som medlem i voldgiftsrett*

§ 121 d skal lyde:

Godkjenning av dommeres sidegjere mål gis av domstoladministrasjonen. Domstoladministrasjonen kan delegerer til domstollederen å treffe vedtak i saker om godkjenning. *For dommere i Høyesterett godkjennes sidegjere mål av justitiarius.*

For saker om godkjenning gjelder forvaltningslovens regler om enkeltvedtak, *likevel slik at vedtak av domstoladministrasjonen og vedtak av justitiarius i Høyesterett ikke kan påklages.*

§ 218 andre ledd nr. 1 skal lyde:

1. Den som har juridisk *embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap*, men ikke har advokatbevilling, kan yte rettshjelp.

§ 219 tredje ledd skal lyde:

Advokatbevillingsnemnden kan nedlegge forbud mot at en person som har juridisk *embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap*, yter rettshjelp etter § 218 annet ledd nr. 1, og kan tilbakekalle tillatelser gitt i medhold av § 218 annet ledd nr. 3 og 4, dersom vedkommende har

gjort eller gjør seg skyldig i forhold som gjør vedkommende uskikket eller uverdigg til å yte retts hjelp eller vedkommende overtrer bestemmelser gitt i medhold av første eller annet ledd eller vilkår eller begrensninger som nevnt i første ledd fjerde punktum.

§ 220 andre ledd nr. 1 og 2 skal lyde:

1. at vedkommende har bestått juridisk embetseksamen *eller mastergrad i rettsvitenskap*, og
2. at vedkommende i til sammen minst to år etter embetseksamen *eller mastergrad* har vært i virksomhet
  - a. som autorisert fullmektig hos en advokat som selv utøver advokatvirksomhet,
  - b. som dommer eller dommerfullmektig,
  - c. i en stilling ved påtalemyndigheten der behandling av rettsaker inngår som en vesentlig del, eller
  - d. som universitetslærer i rettsvitenskap.

§ 223 andre ledd andre punktum skal lyde:

Fullmektigen må ha juridisk embetseksamen *eller mastergrad i rettsvitenskap*, og det må godtgjøres ved politiattest at vedkommende har ført en hederligandel.

§ 241 første ledd skal lyde:

Når denne eller annen lov krever juridisk embetseksamen *eller mastergrad i rettsvitenskap* for utnevning til embete eller tilsetting i stilling, kan vedkommende styremakt i særlige tilfelle godta tilsvarende juridisk eksamen i utlandet, såfremt det godtgjøres at vedkommende har tilstrekkelige kunnskaper i norsk rett. Avgjørelsen tas etter en samlet vurdering av den avlagte eksamen og vedkommendes virksomhet, særlig her i landet, eventuelt supplert med en *prøve*.

II

I lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri retts hjelp blir det gjort følgende endringer:

§ 11 andre ledd nr. 5 skal lyde:

5. *for arbeidstaker i sak etter arbeidsmiljøloven om et arbeidsforhold består eller om erstatning i forbindelse med opphør av et arbeidsforhold.*

§ 27 andre ledd skal lyde:

For anke etter første ledd gjelder reglene i *tvisteloven* og domstolloven dersom ikke annet følger av paragrafen her.

III

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker blir det gjort følgende endringer:

§ 55 første ledd nr. 3 skal lyde:

3. politimestrene, visepolitimestrene, sjefen og den assisterende sjefen for Politiets Sikkerhetstjeneste, sjefen og den assisterende sjefen for Nye Kripos, politiinspektørene, politiadvokatene, og politifullmektigene for så vidt de har juridisk embetseksamen *eller mastergrad i rettsvitenskap* og gjør tjeneste i embete eller stilling som er tillagt påtalemyndighet,

§ 55 andre ledd skal lyde:

Kongen kan bestemme at en politiembets- eller tjenestemann som nevnt i første ledd nr. 3 skal tilhøre påtalemyndigheten selv om han ikke har juridisk embetseksamen *eller mastergrad i rettsvitenskap*. Det samme gjelder for tjenestemann ved Statens Innkrevingsentral.

§ 56 første ledd skal lyde:

Riksadvokaten er embetsmann. Han må ha juridisk *embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap*. I forhold til regelen i Grunnloven § 22 betraktes han som overøvrighet. Domstolsloven § 235 gjelder tilsvarende.

§ 57 første ledd andre punktum skal lyde:

De må ha juridisk embetseksamen *eller mastergrad i rettsvitenskap*.

§ 67 tredje ledd andre punktum skal lyde:

Etter generelle retningslinjer gitt av riksadvokaten kan politimesteren med skriftlig samtykke fra førstestatsadvokaten beslutte at også andre tjenestemann med juridisk embetseksamen *eller mastergrad i rettsvitenskap* innen påtalemyndigheten i politiet skal ha slik myndighet.

§ 67 sjette ledd tredje punktum skal lyde:

Lederen eller en annen i organet med juridisk embetseksamen *eller mastergrad i rettsvitenskap* som lederen gir fullmakt i henhold til generelle retningslinjer gitt av riksadvokaten, avgjør spørsmålet om tiltale når påtalespørsmålet ikke hører under Kongen i statsråd eller riksadvokaten.

§ 68 tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Politimesteren kan, med skriftlig samtykke fra førstestatsadvokaten, bestemme at også andre tjenestemann med juridisk embetseksamen *eller mastergrad i rettsvitenskap* i ledende stillinger innen påtalemyndigheten i politiet skal ha samme ankekompetanse som politimesterens faste stedfortreder.

§ 76 andre ledd andre punktum skal lyde:

Når særlige grunner foreligger, kan riksadvokaten overdra til en polititjenestemann som har juridisk embetseksamen *eller mastergrad i rettsvitenskap*, men som ikke hører til påtalemyndigheten, å føre saker ved lagmannsrett eller ved tingrett.

§ 395 første ledd andre punktum skal lyde:

Kommisjonens leder, nestleder, ett annet fast medlem og to av varamedlemmene skal ha juridisk embetseksamen *eller mastergrad i rettsvitenskap*.

§ 399 andre punktum skal lyde:

Fem medlemmer hvorav tre med juridisk embetseksamen *eller mastergrad i rettsvitenskap* avgjør om begjæringen skal tas til følge.

IV

Lov 19. september 2008 nr. 77 om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffba-

re forhold (nordisk arrestordre) § 24 nr. 3 opphevet kva gjeld endring i lov 13. juni 1975 nr. 39 om utlevering av lovbytere m.v. (utleveringsloven) § 24 nytt fjerde ledd.

V

I lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag (finansavtaleloven) skal § 30 tredje ledd bokstave lyde:

e) valuteringsdatoen, jf. § 27 annet ledd.

VI

1. Del I–III trer i kraft frå den tid Kongen bestemmer. Dei ulike føresegnene kan settast i kraft til ulik tid.
2. Del IV og V i lova trer i kraft straks.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet
  - forslag nr. 3, fra André Oktay Dahl på vegne av Høyre
- Det voteres over forslagene nr. 1 og 2, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Den utvidede og tilpassede rettferdsvederlagsordningen for tidligere barnehjems- og spesialskoleelever gjelder også for barn som tidligere har vært i spesialskoler for evneveike, jf. Innst. S. nr. 217 (2004–2005).»

Forslag nr. 2 lyder:

«Egenerklæringen skal bevismessig gis stor vekt i saker som omfatter noen som tidligere har blitt plassert i fosterhjem av det offentlige, jf. Innst. S. nr. 217 (2004–2005).»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 85 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.25.03)

Presidenten: Det blir så votert over forslag nr. 3, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen snarest mulig fremlegge en utredning som belyser konsekvensene av en utvidelse av utvalgenes mandat, slik de fremkommer av årsrapporten fra utvalgene og brevet fra Trond Dolva til Stortingets presidentskap av 11. juni 2009.»

Kristelig Folkeparti har varslet at de støtter dette forslaget.

Votering:

Forslaget fra Høyre ble med 79 mot 30 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.25.31)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 20 (2008–2009) – årsrapport fra Stortingets billighetserstatningsutvalg – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 10

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
<i>Utgifter</i>			
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter, f o r h ø y e s med	14 000 000
		fra kr 8 195 087 000 til kr 8 209 087 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, f o r h ø y e s med	11 800 000
		fra kr 132 562 000 til kr 144 362 000	
690		Utlendingsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter, f o r h ø y e s med	16 100 000
		fra kr 742 563 000 til kr 758 663 000	
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse, f o r h ø y e s med	17 000 000
		fra kr 62 700 000 til kr 79 700 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
691		Utlendingsnemnda	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	6 000 000
		fra kr 221 437 000 til kr 215 437 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, nedsettes med	3 000 000
		fra kr 19 100 000 til kr 16 100 000	

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 11

Presidenten: Under debatten har Per-Willy Amundsen fra Fremskrittspartiet satt fram et forslag. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem for Stortinget de nødvendige lovendringer for å åpne for internering av utlendinger som er konstatert å være en trussel mot rikets sikkerhet eller grunnleggende nasjonale interesser.»

Forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd satt opp på dagsordenen som egen sak i et senere møte.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i utlendingslovgivningen (beslag, meldeplikt og bestemt oppholdssted)

I

I lov 24. juni 1988 nr. 6 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her skal ny § 37 h lyde:

§ 37 h *Beslag, meldeplikt og bestemt oppholdssted for utlending som ikke kan sendes tilbake til hjemlandet.*

Det kan foretas beslag av reisedokumenter til utlending hvis eneste grunnlag for opphold i riket er vernet mot utsendelse etter § 15 eller etter internasjonale regler som Norge er bundet av. Tilsvarende gjelder utlending som er funnet å utgjøre en trussel mot rikets sikkerhet, og som av andre grunner enn nevnt i første punktum ikke har innrettet seg etter vedtak om at vedkommende må forlate riket, eller dersom tvangsretur for øvrig ikke lar seg gjennomføre. Reglene i § 37 a gjelder tilsvarende.

En utlending kan pålegges meldeplikt eller bestemt oppholdssted når det eneste grunnlag for opphold i riket er vernet mot utsendelse etter § 15 eller etter internasjonale regler som Norge er bundet av. Tilsvarende gjelder utlending som er funnet å utgjøre en trussel mot rikets sikkerhet, og som av andre grunner enn nevnt i første punktum ikke har innrettet seg etter vedtak om at vedkommende må forlate riket, eller dersom tvangsretur for øvrig ikke lar seg gjennomføre. Reglene i § 37 c gjelder tilsvarende.

II

I lov 15. mai 2008 nr. 25 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her gjøres følgende endringer:

§ 104 tredje ledd nytt annet punktum skal lyde:

Tilsvarende gjelder utlending som er funnet å utgjøre en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser, og som av andre grunner enn nevnt i første punktum ikke har innrettet seg etter vedtak om at vedkommende må forlate riket, eller dersom tvangsretur for øvrig ikke lar seg gjennomføre.

§ 105 første ledd bokstav c og ny bokstav d skal lyde:

c) det eneste grunnlag for opphold i riket er vernet mot utsendelse etter § 73,

d) *utlendingen er funnet å utgjøre en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser og av andre grunner enn nevnt i bokstav c ikke har innrettet seg etter vedtak om at vedkommende må forlate riket, eller dersom tvangsretur for øvrig ikke lar seg gjennomføre.*

III

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Presidenten: Presidenten vil vise til sakens ordfører som gjorde Stortinget oppmerksom på at det i overskriften til I er en feil. Det skal hete: «I lov 24. juni 1988 nr. 64», og ikke «nr. 6». I II skal det hete: «I lov 15. mai 2008 nr. 35», og ikke «nr. 25».

Votering:

Komiteens innstilling – med de refererte endringer – ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Sak nr. 12 [16:28:08]

Referat

1. (158) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Laila Dāvøy, Dagrun Eriksen og Line Henriette Hjemdal om å redusere bruken av tvang i det psykiske helsevernet (Dokument 8:29 S (2009–2010))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
2. (159) Representantforslag fra stortingsrepresentante-

ne Sonja Irene Sjøli, Elisabeth Aspaker, Bent Høie, André Oktay Dahl og Anders B. Werp om innføring av obligatorisk dødsstedsundersøkelse ved alle tilfeller av plutselig og uventet spedbarnsdød (Dokument 8:28 S (2009–2010))

Enst.: Sendes justiskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 16.30.
